BEGROTING 2026

Meerjarenraming 2027-2029

Gemeente Gulpen-Wittem

Gemeente Gulpen-Wittem

Begroting 2026

B.25.03045

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de raad van de gemeente Gulpen-Wittem op 13 november 2025.

de raadsgriffier,

mr. R. Reichrath

de voorzitter,

ing. N.H.C. Ramaekers-Rutjens

Voorwoord

'Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029' staat op de voorpagina van dit boekwerk. Een begroting en meerjarenraming welke door een gemeenteraad wordt vastgesteld en die na maart 2026 door een ander college zal worden ingevuld; en wellicht ook door andere politieke partijen of getalsmatig met een andere invulling.
Vaak wordt er bij de behandeling van een begroting die over de gemeenteraadverkiezingen heen loopt gesproken van 'over het graf regeren' of 'beleidsarm' omdat de nieuwe gemeenteraad ook nog keuzes moet kunnen maken. Op zich niet verkeerd maar deze begroting 2026 is niets anders dan de vertaling van de beleidskeuzes welke de gemeenteraad afgelopen jaren heeft gemaakt.
En- als we terugkijken- is dit breed omvattend beleid geweest. Er is door de gemeenteraad o.a. beleid vastgesteld binnen het sociaal domein, de openbare ruimte, het dienstverlenings- en serviceniveau dat wij bieden en het voorzieningenniveau dat wij onze inwoners, ondernemers en bezoekers leveren.
Tevens zijn er afgelopen jaren diverse projecten opgestart die nog niet zijn afgerond en ook 'over de verkiezingen' heengaan.

De eerder vastgestelde beleidskaders waarop de begroting is gebaseerd vindt u in elk programmahoofdstuk terug. Deze beleidskaders zijn dan ook de basis voor hetgeen we in 2026 willen bereiken, en wat we daarvoor gaan doen. En natuurlijk ook wat het gaat kosten; in totaliteit gaan we in 2026 ruim 53 miljoen euro uitgeven.
Door alle kosten tegen het licht te houden en het realistisch in de tijd wegzetten van projecten zijn er ten opzichte van 2025 besparingen gerealiseerd; deze moeten we echter afzetten tegen kosten die niet-beïnvloedbaar zijn. Gedurende het besluitvormingsproces met betrekking tot Mosaqua heeft het college meermaals aangegeven dat continuering van het zwembad tot dekkingsproblemen in onze begroting kan leiden; het besluit van de gemeenteraad om het zwembad open te houden heeft mede invloed gehad op de kostenkant van de begroting.
In zijn totaliteit gezien zijn de plussen tegen de minnen afgezet niet voldoende om zonder aanpassing van de inkomsten een positief saldo te realiseren.
Het is altijd een afweging wie we deze extra kosten laten betalen om het hoge voorzieningenniveau in onze gemeente op peil te houden. Het is onvermijdelijk dat we onze inwoners wat meer in rekening brengen want dit zijn degenen die gebruik maken van de voorzieningen. Daarnaast vragen we extra geld aan de toeristen die in onze mooie gemeente overnachten en net zoals onze inwoners gebruik maken van de aanwezige voorzieningen. Door deze keuzes kan het College en de ambtelijke organisatie uitvoeren wat de gemeenteraad in eerder stadium heeft besloten en kan er een sluitende begroting worden gepresenteerd. De keuze zou ook kunnen zijn om aan de kostenkant te snijden; dit heeft dan echter directe invloed op de door de raad gemaakte beleidskeuzes. Het college heeft ervoor gekozen deze mogelijkheid aan de raad te laten en continueert in 2026 het bestaande beleid.

Het presenteren van een sluitende begroting betekent niet dat we achterover kunnen gaan leunen. Hoewel het totaal van de reserves met ruim 1 miljoen euro toeneemt ten opzichte van een jaar geleden, het weerstandsvermogen uitstekend is en de schuldquote afneemt moeten we alert

blijven. We zullen komende tijd ons voorzieningenniveau opnieuw moeten beoordelen naar haalbaarheid en betaalbaarheid.
De besluitvorming hiervan ligt bij de gemeenteraad maar ook deze zal niet altijd alles kunnen sturen want we zijn voor een groot deel afhankelijk van de landelijke politiek als we het bijvoorbeeld hebben over (financiële) bijdragen aan gezondheid en welzijn van inwoners. Daarnaast is de rijksoverheid (waarvan we het overgrote deel van onze inkomsten vandaan komt) de laatste jaren niet echt consequent – eerder zwalkend- in haar financieel beleid bij bijvoorbeeld (tijdelijke) Spuk-gelden, de vergoeding voor opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne en de mei- en septembercirculaire. Het ravijnjaar dat werd aangekondigd lijkt voor onze gemeente van tafel door een extra bedrag van 2 miljoen euro vanuit het rijk maar we zullen moeten afwachten welke keuzes de nieuw te vormen regering in 2026 gaat maken.

Het huidige bestuur van onze mooie gemeente Gulpen-Wittem presenteert nu een sluitende begroting voor de jaren 2026 tot en met 2029 maar dat kan mede door externe oorzaken en gebeurtenissen over enige tijd totaal anders uitzien. Deze begroting dient dan ook gelezen en geïnterpreteerd te worden op basis van de kennis van nu, daarbij wetende dat we in een turbulente wereld leven.

Tot slot een persoonlijke noot:
Al deze besluiten waarop deze begroting is gebaseerd zijn in meerderheid en democratisch genomen, al dan niet met uitvoerige discussies, maar steeds in het belang van de inwoners en ondernemers in onze gemeente.
Ik hecht er waarde aan dit expliciet te benoemen omdat de democratie zoals wij deze al decennialang kennen onder grote druk staat en de vraag oprijst hoe lang dit samenlevingsmodel nog stand kan houden in een wereld waar autocratie, ontkenning of verdraaiing van feiten en het uiten van bedreigingen onder het mom van ‘vrijheid van meningsuiting ‘het nieuwe normaal’ lijken te worden. Ook in onze gemeente worden deze rafelrandjes soms zichtbaar; hierbij spelen de digitale media een grote rol. Zonder kennis van feiten maar puur vanuit een onderbuikgevoel wordt van alles de wereld in geslingerd waarbij steeds vaker politiek actieve personen het moeten ontgelden.
Wij kunnen niet de wereld veranderen maar we kunnen wel samen laten zien dat respect voor elkaar en elkaars mening, de norm is en blijft in onze mooie gemeente.

Jos Last
Wethouder financiën

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Inhoudsopgave 6

Leeswijzer 8

Samenvatting 8

Hoofdstuk 1 8

Hoofdstuk 2 10

Bijlages 11

Samenvatting 12

Hoofdstuk 1: Beleidsbegroting 19

1.1 Programmaplannen 19

1.1.1 Programma 0: Bestuur en Ondersteuning 22

1.1.2 Programma 1: Veiligheid 30

1.1.3 Programma 2: Verkeer, Vervoer en Waterstaat 34

1.1.4 Programma 3: Economie 39

1.1.5 Programma 4: Onderwijs 45

1.1.6 Programma 5: Sport, Cultuur en Recreatie 49

1.1.7 Programma 6: Sociaal Domein 55

1.1.8 Programma 7: Volksgezondheid en Milieu 65

1.1.9 Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing 75

1.1.10 Totale baten en lasten 82

1.2 Paragrafen 84

1.2.1 Lokale heffingen 86

1.2.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 98

1.2.3 Onderhoud Kapitaalgoederen 115

1.2.4 Financiering 121

1.2.5 Bedrijfsvoering 126

1.2.6 Verbonden Partijen 133

1.2.7 Grondbeleid 159

1.2.8 Openbaarheidsparagraaf 161

Hoofdstuk 2: Financiële begroting 164

2.1 Overzicht baten en lasten per programma 164

2.2 Baten en lasten per taakveld 165

2.3 Incidentele baten en lasten 166
2.4 Stortingen en onttrekkingen Reserves 169
2.5 Stortingen en onttrekkingen Voorzieningen 172
2.6 Investeringsplanning 175
2.7 Geprognosticeerde balans 177
2.8 Beleidsindicatoren 179
Bijlages 183
Bijlage 1: Samenstelling College van B&W 183
Bijlage 2: Afkortingenlijst 185
Bijlage 3: Incidentele en structurele baten en lasten per programma 189

Leeswijzer

De inhoudelijke eisen waaraan de begroting dient te voldoen zijn vastgelegd in het Besluit begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 7 van het BBV schrijft voor dat de begroting ten minste bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting die bestaat uit het programmaplan en de paragrafen is opgenomen in hoofdstuk 1. De Samenvatting vormt samen met Hoofdstuk 2 de financiële begroting.
De lasten en de baten worden tenzij anders vermeld zonder + of – teken opgenomen in de tabellen. Een last is immers per definitie negatief en een baat positief. Saldi zijn voorzien van een – teken als het een negatief saldo betreft.

Samenvatting

De **Samenvatting** geeft inzicht in de financiële exploitatie 2026 inbegrepen de meerjarenraming 2027 - 2029. De cijfers zijn daarbij opgebouwd vanaf de voorgaande primitieve begroting 2025, de kaderbrief 2026 en de meest recente ontwikkelingen. De Samenvatting geeft de raad inzicht in het formele en structurele meerjarige evenwicht van baten en lasten.

Hoofdstuk 1

In **Hoofdstuk 1** komen het programmaplan van deze begroting en de voorgeschreven paragrafen aan de orde. De **programmaplannen** (1.1) vormen beleidsinhoudelijk het hart van de begroting. We volgen in deze begroting de thema- en verplichte taakveldindeling van het BBV. Welke producten van baten en lasten onder welk taakveld vallen is gedetailleerd omschreven in het Besluit Begroten en Verantwoording (BBV). Afwijken binnen de taakvelden is niet toegestaan. Op taakveldniveau kunnen dus de directe baten en directe (kapitaal) lasten van gemeenten met elkaar worden vergeleken. Wij volgen tevens de groepering van de verschillende taakvelden per thema zoals ook aangedragen door het BBV. Dat doen we om de vergelijkbaarheid en aansluiting tussen de achtereenvolgende begrotingen in deze raadsperiode te borgen. Conform de Financiële Verordening kan, bij de start van een nieuwe raadsperiode, het College aan de Raad een andere groepering van taakvelden voorstellen en die groepering vervolgens opnieuw gedurende de volgende raadsperiode vasthouden. Elk van de programma's binnen Hoofdstuk 1 volgt dezelfde opzet en bevat dezelfde sub paragrafen. Onderstaand een korte toelichting bij elk van deze sub paragrafen in de volgorde zoals ook in elk van de programmaplannen is opgenomen.

De programmaplannen starten telkens met een overzicht van de taakvelden die binnen de gemeente Gulpen-Wittem zijn opgenomen onder het betreffende programma.

<u>Programmasamenvatting</u>
De programmasamenvatting beschrijft waar het programma over gaat. Daarnaast zijn de voor gemeente Gulpen-Wittem belangrijke beleidsmatige onderwerpen en thema's binnen het betreffende programma opgenomen. Afhankelijk van het programma zal de programmasamenvatting beknopt of juist uitgebreider van opzet zijn.

Beleidskader

Het beleidskader bevat de voor het betreffende programma en haar taakvelden relevante beleidsdocumenten. In principe is dit beperkt tot het gemeentelijke (Gulpen-Wittem) of regionale (Heuvelland, Zuid-Limburg) beleidskader. Landelijke wet- of regelgeving is niet opgenomen tenzij zeer relevant. Waar mogelijk is bij de beleidsdocumenten door middel van jaartallen aangegeven op welke periode het betrekking heeft. Hierdoor is er een indicatie over de actualiteit van het vastgestelde beleidskader.

Wat willen we bereiken (1e W-vraag)?

Onder deze sub paragraaf worden de doelstellingen binnen elk van de programma's puntsgewijs geformuleerd. Uitgangspunt is dat bij de start van een nieuwe raadsperiode de doelen worden geformuleerd aan de hand van het vastgestelde Coalitieakkoord. Vervolgens wordt er middels activiteiten, prestaties en budgetten invulling gegeven aan het nastreven van de geformuleerde doelstellingen.

Wat gaan we daarvoor doen (2e W-vraag)?

De activiteiten die we gaan doen vormen de prestaties die het College toezegt te gaan realiseren in het komende begrotingsjaar. Over de voortgang van deze activiteiten wordt tussentijds in de bestuursrapportage en het jaarverslag aan de Raad verantwoording afgelegd. Bij de formulering van de activiteiten is het telkens de balans zoeken tussen hoofdlijn versus detailniveau. De concreetheid waarmee dit lukt varieert per activiteit en per programma. In de activiteiten zijn ook 'politiek' minder aandacht vragende werkzaamheden opgenomen. Die werkzaamheden zijn echter niet minder belangrijk. In de bestuursrapportage en het jaarverslag zullen we de voortgang rapporteren van de activiteiten.

Wat mag het kosten (3e W-vraag)?

In de 3e W-vraag krijgt de raad inzicht in de baten en lasten per programma. Vanwege BBV technische regels staat het overgrote deel van de baat in de vorm van o.a. de algemene uitkering en de algemene belasting op programma 0. Dat maakt de informatiewaarde van de 3e W-vraag per programma naar onze mening geringer.

De indirecte lasten per programma zijn ondergebracht in het taakveld 'Overhead' dat onderdeel uit maakt van het programma 0 Bestuur en ondersteuning. In paragraaf 2.2. 'Overzicht baten en lasten per taakveld' wordt de verdeling van de baten en lasten per taakveld weergegeven.

In de vorm van een tabel worden de baten, lasten en het resultaat per programma weergegeven. De kolom '2024' betreft de resultaten van de Rekening 2024, '2025' betreft de actuele begroting 2025 tot en met de bestuursrapportage 2025 die de raad in september 2025 heeft vastgesteld, '2026' bevat de begroting 2026 en de jaren 2027 t/m 2029 laten de meerjarenraming voor elk van de programma's zien.

Om de Raad inzicht te bieden in de financiële impact van het reeds bestaande beleid en nieuwe beleidskeuzes is de tabel opgesplitst in 2 delen. Onder het bestaande beleid zijn autonome ontwikkelingen, doorontwikkelingen, raads- en collegebesluiten en de begrotingswijzigingen t/m de bestuursrapportage 2025 opgenomen. Het nieuwe beleid bevat de financiële impact van nieuwe beleidskeuzes die het college voornemens is uit te gaan voeren.

Zowel voor het bestaande beleid als voor het nieuwe beleid zijn de lasten nader uitgesplitst in personele lasten, materiële lasten en kapitaallasten. De personele lasten betreffen de salarislasten van de eigen medewerkers en personele inhuur. De materiële lasten bestaan o.a. werkbudgetten, (subsidie)bijdragen en overige exploitatiekosten. Kapitaallasten betreffen de rente en afschrijving van de investeringen die in het betreffende programma zijn opgenomen. Onder de tabel is een (beknopte) specificatie opgenomen van de baten en lasten binnen het programma.
Aangezien de focus en het uitgangspunt de begroting 2026 betreft, is deze kolom van een aparte kleur voorzien en is de specificatie van baten en lasten ook op het begrotingsjaar 2026 toegespitst.

Aandachtspunten 2026
Tot slot is binnen de programmaplannen een overzicht opgenomen met de beleidsmatige aandachtspunten voor het begrotingsjaar. Hier betreft het voornamelijk nieuw vast te stellen beleid, verordeningen, maar ook relevante ontwikkelingen die invloed hebben op het uit te voeren beleid in het begrotingsjaar 2026. Dit overzicht is niet limitatief, geeft het College en de Raad een inzicht in relevante aandachtspunten binnen de programma's voor het komende jaar.

Het 2e deel van **Hoofdstuk 1** bevat de voorgeschreven **paragrafen** (1.2). In de paragrafen nemen we de informatie op die niet past binnen het programmaplan omdat de activiteiten binnen deze paragraaf dwars door de programma's heen lopen, ondersteunend zijn aan de programma-activiteiten dan wel betrekking hebben op een specifiek onderwerp waarover we de raad separaat moeten of willen informeren. Het betreft de verplichte paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en de openbaarheidsparagraaf (WOO).

Hoofdstuk 2

In **Hoofdstuk 2** nemen we vooral de verplicht gestelde informatie op die de toezichthouder nodig heeft om onze begroting te kunnen toetsen op o.a. realiteit en structureel evenwicht. Dit is dus een financieel technisch hoofdstuk.

In paragraaf 2.1 is het meerjarig overzicht van baten en lasten opgenomen. Dit overzicht geeft inzicht in de baten en lasten per programma en het primaire begrotingssaldo. In paragraaf 2.2 volgt het overzicht van baten en lasten per taakveld voor het begrotingsjaar 2026. Dit geeft een nadere specificatie van de baten en lasten binnen elk van de programma's.
De staat van incidentele baten en lasten en bijbehorende toelichting in paragraaf 2.3 geven inzicht in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en voorzien van een korte toelichting.
In paragraaf 2.4 worden het meerjarenoverzicht en de stortingen en onttrekkingen aan de reserves weergegeven. Paragraaf 2.5 geeft hetzelfde inzicht maar dan voor de voorzieningen. Paragraaf 2.6 schets de investeringsplanning voor de jaren 2026 tot en met 2029. Paragraaf 2.7 bevat de geprognosticeerde balans voor de begroting 2026 en meerjarenraming 2027 - 2029.
Tot slot worden in paragraaf 2.8 per programma de BBV Beleidsindicatoren weergegeven voor Gulpen-Wittem. De indicatoren betreffen de door de BBV voorgeschreven indicatoren die voor alle gemeentes van toepassing zijn.

Bijlages

Aan het einde van het boekwerk zijn enkele bijlages ingevoegd. Bijlage 1 geeft de samenstelling van het College van B&W weer met de verschillende aandachtsgebieden die elk van de collegeleden heeft. Bijlage 2 bevat de afkortingenlijst van de in dit boekwerk gebruikte afkortingen en hun betekenis. Tot slot bevat bijlage 3 een uitgebreidere weergave van de incidentele en structurele baten en lasten voor elk van de programma's in de verschillende (begrotings)jaren.

Samenvatting

Algemeen

Voor u ligt de begroting 2026 inclusief meerjarenperspectief 2027 - 2029. Deze begroting heeft een indeling die is voorgeschreven door de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording.
In deze begroting zijn autonome-, door- en nieuwe ontwikkelingen opgenomen. De septembercirculaire 2025 is ook verwerkt in deze begroting en als aparte regel opgenomen in de autonome ontwikkelingen.

De uitkomst

In onderstaande tabel wordt het begrotingssaldo weergegeven.

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Begrotingssaldo t/m 11e BGW 2025	**-1.446.664**	**-831.855**	**71.035**	**789.538**
Mutaties				
Autonome ontwikkelingen	2.190.843	993.231	40.888	185.677
Bestaand beleid	-942.092	-851.937	-775.789	-521.813
Nieuwe ontwikkelingen	-581.000	297.000	297.000	297.000
Saldo na mutaties	-778.913	-393.560	-366.866	750.402
Dekking	937.389	537.389	437.389	437.389
Begrotingssaldo 2025-2028	**158.476**	**143.828**	**70.523**	**1.187.790**

Zoals weergegeven in de tabel is het saldo in 2026 vóór dekkingsvoorstellen € 778.913 negatief. Om voor 2026 een sluitende begroting te kunnen presenteren zijn er een aantal dekkingsvoorstellen opgenomen, waarmee het saldo voor 2026 uitkomt op € 158.476 positief.

Financiële mutaties

Onderstaand een overzicht van de mutaties uitgesplitst naar autonome ontwikkelingen, bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast zijn ook de dekkingsvoorstellen apart weergegeven en toegelicht.

Autonome ontwikkelingen

Zijn ontwikkelingen die 'onontkoombaar' zijn of bijstellingen die vanuit het Rijk worden doorgevoerd. Voor 2026 betreffen dit de bijstellingen van de Algemene Uitkering in de mei- en septembercirculaire en de personeelslasten als gevolg van de nieuw vastgestelde CAO en bijbehorende wettelijke verplichtingen.

Nr	Autonome ontwikkelingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1	Meicirculaire 2025 (Voorjaarsnota)	2.026.730	1.570.516	644.052	895.779
2	Personeelslasten (m.n. CAO bijstelling)	-453.491	-586.631	-579.402	-663.138
3	Septembercirculaire (Najaarsnota)	617.604	9.346	-23.762	-46.964
Totaal autonome ontwikkelingen		**2.190.843**	**993.231**	**40.888**	**185.677**

Bestaand beleid

Betreffen financiële bijstellingen per beleidsveld binnen vastgesteld beleid.

Nr	Bestaand beleid Beleidsveld	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1	Jeugd	-417.714	-432.762	-448.425	-464.736
2	Accommodaties	-314.432	-307.432	-299.432	-291.432
3	Onderwijs	-214.081	-214.119	-214.081	-184.081
4	Duurzaamheid	-197.696	-57.696	72.304	72.304
5	Ruimtelijke Ordening	-77.682	-52.682	42.318	42.318
6	Dividenden	-59.985	-59.985	-59.985	-59.985
7	Gezondheid	-28.975	-29.945	-55.945	-56.975
8	Civiel en Cultuur Techniek (CCT)	-27.772	1.624	46.445	-1.228
9	Financiën	-26.462	-26.462	-26.462	-26.462
10	Participatie	-18.684	-17.881	-17.881	-17.881
11	WMO	-16.386	30.233	36.933	38.717
12	Belastingen	-11.551	108.691	-78.853	-115.681
13	Buitendienst	-	-24.500	-27.000	-70.800
14	Kapitaallasten	227.298	-13.615	-6.365	-13.589
15	Facilitair	65.000	65.000	65.000	593.630
16	Milieu	52.407	58.224	63.438	78.213
17	Kernenbeleid	51.891	51.891	51.891	52.950
18	Verkeer	15.357	15.357	15.357	15.357
19	Sport	15.062	15.062	15.062	15.062
20	Kunst, cultuur, subsidies	12.532	12.532	12.532	-37.468
21	Evenementen	11.500	11.500	11.500	11.500
22	Burgerzaken	11.185	11.185	11.185	11.185
23	Openbaar Groen	3.586	3.586	3.586	3.586
24	Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	2.201	-812	10.018	-117.387
25	Informatie/ICT	1.310	1.070	1.070	1.070
Totaal bijstelling bestaand beleid		**-942.091**	**-851.937**	**-775.789**	**-521.813**

Onderstaand een korte toelichting op de bijstellingen groter dan € 100.000 in 2026.

Jeugd

In de Voorjaarsnota en de daaruit volgende meicirculaire zijn er binnen de Algemene Uitkering meerjarig middelen toegewezen met betrekking tot de Jeugdzorg. Meer specifiek op de titel 'Hervormingsagenda Jeugd' en op basis van het rapport en de uitkomsten van de deskundigencommissie van Ark. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt welke lasten er meerjarig op de gemeente Gulpen-Wittem afkomen en heeft een bijstelling plaatsgevonden.

Accommodaties

Vanaf 2026 valt het structureel beschikbare onderhoudsbudget terug naar € 150.368. Structureel is er o.b.v. het accommodatiebeleid tenminste € 260.000 per jaar noodzakelijk, een bijstelling van € 110.000. Dit is gebaseerd op de onderliggende duurzame meerjarenonderhoudsplannen (dmjop), waarbij reeds kritisch is gekeken naar het noodzakelijke onderhoud. Daarnaast vindt er ook bijstelling van het correctieve onderhoud plaats op basis van de onderhoudscontracten, per saldo € 41.000. Ook hierbij wordt kritisch gekeken naar de contracten en de noodzaak van onderhoud.

Tot slot is onder dit beleidsveld de rentelast opgenomen voor de lening van de aankoop van de Kindercirkel (€ 190.000 in 2026). De rentelasten vallen onder Treasury, maar gezien het een accommodatie betreft zijn deze hier vermeld.

Onderwijs

Zoals bij de bestuursrapportage 2025 al vermeld is, vooruitlopend op de definitieve uitkomst van de gesprekken en overeenstemming tussen de gemeente Gulpen-Wittem en LVO, de terugbetalingsverplichting met betrekking tot de jaarlijkse bijdrage opnieuw opgenomen. Het bedrag van € 194.218 is in de voorliggende begroting weer jaarlijks opgenomen.

Duurzaamheid

In de septembercirculaire 2025 zijn de middelen met betrekking tot de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) opgenomen als onderdeel van de Algemene Uitkering in 2026. Deze middelen werden tot nu toe via een Specifieke Uitkering (SPUK) ontvangen. Hoewel deze uitkering beleids- en bestedingsvrij is, blijft het beoogde doel versterking van de gemeentelijke capaciteit voor klimaat- en energiebeleid. Op basis van de lopende en op te starten projecten in het kader van duurzaamheid is een inschatting gemaakt van de verwachte lasten en zijn deze meegenomen in de bijstelling van de begroting.

Kapitaallasten

Conform de Financiële Verordening worden kapitaallasten opgenomen in het jaar na gereedkomen van het betreffende actief/de betreffende investering. Op basis van de verwachte realisatie van investeringen zijn de kapitaallasten voor de begroting 2026 – 2029 herrekend, wat resulteert in de opgenomen bijstelling.

Nieuwe ontwikkelingen

Dit zijn activiteiten die echt nieuw zijn en voor het eerst zijn opgenomen in de begroting 2026 en, indien van toepassing, ook in de meerjarenraming 2027 - 2029.

Nr Nieuwe ontwikkelingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1 Zaaksysteem	-264.000	147.000	147.000	147.000
2 GR Solido	-250.000	150.000	150.000	150.000
3 Gemeenteraad (nieuwe raad)	-67.000	-	-	-
Totaal nieuwe ontwikkelingen	**-581.000**	**297.000**	**297.000**	**297.000**

Zaaksysteem

In 2026 zal de implementatie van een generiek zaaksysteem plaatsvinden. Deze implementatie zorgt voor een zaakgerichte manier van werken en creëert voor de gemeente de voorwaarden om haar informatiehuishouding op orde te brengen en werkprocessen te optimaliseren. Hierdoor zal de gemeente haar digitale dienstverlening verder verbeteren. Voor 2026 betreft het een bijstelling i.v.m. de kosten voor de implementatie en bijkomende zaken. Vanaf 2027 wordt er rekening gehouden met een positieve bijstelling vanwege het feit dat de huidige applicatie dan niet meer gebruikt wordt en de kosten die daarmee samenhangen ook niet meer van toepassing zijn.

Gemeenschappelijke Regeling Solido

Middels raadsinformatiebrief U.25.03139 is aangegeven dat de gemeente Gulpen-Wittem het voornemen heeft om toe te treden tot de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Solido. Vanwege dit

voornemen en het in de raadsinformatiebrief geschetste tijdspad is in de voorliggende begroting de voorgenomen toetreding financieel opgenomen. Let wel, de opgenomen bedragen zijn indicatief en zullen bij het daadwerkelijke voorstel tot toetreding nader uitgewerkt worden. Voor 2026 is rekening gehouden met een bijstelling met betrekking tot de eenmalige kosten voor (de begeleiding van) het toetredingstraject alsmede voor de migratie/ overgang van dienstverlening van de huidige leverancier naar Solido. Vanaf 2027 wordt er rekening gehouden met een positieve bijstelling als gevolg van standaardisatie, inkoop- en schaalvoordelen.

Gemeenteraad (verkiezingen)

In maart 2026 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. In deze begroting zijn voor 2026 de kosten opgenomen voor de onderwerpen rondom de gemeenteraadsverkiezingen en nieuwe gemeenteraad zoals besproken in het presidium. Daarnaast zijn er kosten opgenomen i.v.m. de benodigde IT faciliteiten voor de nieuwe raadsleden en andere fractieleden. De verdere specificatie volgt onder programma 0 – materiële lasten nieuw beleid.

Dekking

Nr	Dekking	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1	SPUK Oekraïne	500.000	100.000	-	-
2	Onroerende Zaakbelasting	232.147	232.147	232.147	232.147
3	Toeristenbelasting	205.241	205.241	205.241	205.241
Totaal dekking		**937.389**	**537.389**	**437.389**	**437.389**

SPUK Oekraïne

De regeling voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt voortgezet tot maart 2027. Dat betekent dat hiervoor baten en lasten geraamd kunnen worden. Op dit moment zijn de exacte bedragen nog niet duidelijk, maar is er in de begroting rekening gehouden met een positief financieel effect voor de continuering van deze regeling van € 500.000 voor 2026 en € 100.000 voor 2027 (tot maart). Let wel, deze bedragen zijn de netto bijstelling dus verwachte baten minus verwachte lasten (zoals leefgeld en verblijfkosten).

Onroerende Zaakbelasting (OZB)

In aanvulling op de reguliere indexatie van de OZB opbrengsten, zoals opgenomen in de Nota Lokale Heffingen, wordt voorgesteld om de verwachte OZB opbrengsten in 2026 met 5% te verhogen. De impact van deze verhoging op de belastingdruk is nader weergegeven in de tabel op pagina 15 en in de paragraaf Lokale Heffingen.

Toeristenbelasting

Voor 2026 wordt voorgesteld om de toeristenbelasting met ca. 10% te verhogen. Hiermee wordt de toeristenbelasting verhoogd van € 2,40 per nacht voor campings naar € 2,65 per nacht. Voor overige verblijven wordt de toeristenbelasting verhoogd van € 2,75 per nacht naar € 3 per nacht.

Structurele begrotingssaldo

De cijfers voor het structurele begrotingssaldo zien er als volgt uit:

Structureel begrotingssaldo	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo baten en lasten	-166.809	-152.800	93	1.161.298
Per saldo toevoeging aan reserves	-	-	-	-
Per saldo onttrekking aan reserves	325.285	296.628	70.430	26.492
Begrotingssaldo na bestemming	**158.476**	**143.828**	**70.523**	**1.187.790**
Waarvan incidentele baten en lasten	535.793	370.136	43.938	-
Structureel begrotingssaldo	**-377.317**	**-226.308**	**26.585**	**1.187.790**

Het structurele begrotingssaldo wordt door de toezichthouder beoordeeld om de toezichtvorm voor het komende jaar vast te stellen. Uitgangspunt hierbij is dat, indien er sprake is van een structureel en reëel evenwicht in het begrotingsjaar er sprake zal zijn van repressief toezicht. Is dit niet het geval dan beoordeelt de toezichthouder het laatste jaar van de meerjarenraming (in dit geval 2029). In uiterlijk dat jaar moet er sprake zijn van een structureel en reëel evenwicht. Voor Gulpen-Wittem heeft de toezichthouder aangegeven dat ook in het jaar 2028 sprake moet zijn van een structureel en reëel evenwicht.
Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat de begroting en meerjarenraming van de gemeente Gulpen-Wittem vanaf 2028 een structureel en reëel evenwicht laat zien.

In hoofdstuk 2, onderdeel 2.3 wordt een nadere toelichting gegeven op de incidentele baten en lasten.

Lokale lastendruk

Om een beeld te krijgen van de ontwikkeling van de lokale lastendruk zijn de belastingen in ogenschouw genomen die elke inwoner in elk geval moet betalen. Het gaat om de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Onderstaand een overzicht van de lokale lastendruk die volgt uit de voorliggende begroting vergeleken met vorig jaar en de procentuele wijziging op totaalniveau.

	2025	2026
OZB	412	443
riool	314	330
afval	415	434
Totaal	**1.141**	**1.207**
Stijging/daling		**5,8%**

De gemeentelijke belastingen zijn bepaald en berekend conform de in 2023 door de gemeenteraad vastgestelde Nota Lokale Heffingen. Hierbij wordt, conform de Nota Lokale Heffingen, voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing uitgegaan van kostendekkende tarieven.

Ontwikkeling Algemene Reserve

De stand van de Algemene Reserve blijft gelijk over de begrotingsperiode en bedraagt € 7.918.053 van 1-1-2026 tot 31-12-2029. Hier is geen rekening gehouden met de te verwachten begrotingstekorten en -overschotten.

Tot slot

Wie vooral geïnteresseerd is in de beleidsmatige aspecten van de begroting kan hiervoor de beleidsbegroting raadplegen. Het programmaplan is vooral geschreven voor de kaderstellende rol van de raad. In het programmaplan zijn de baten en lasten per programma opgenomen.
Met de vaststelling van de begroting autoriseert de raad de in het programmaplan opgenomen baten en lasten.

Beleidsbegroting

Hoofdstuk 1: Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. Het programmaplan gaat in op de programma's. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten. Alle programma's samen omvatten alle activiteiten van de gemeente. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting.

1.1 Programmaplannen

De gemeenteraad stuurt op hoofdlijnen en heeft daarom voldoende aan een begroting op hoofdlijnen. Hierin staan de drie W-vragen centraal:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

De drie W-vragen staan in nauwe relatie tot elkaar. Wanneer we weten wat we willen bereiken, kunnen we een plan maken om aan te geven wat we daarvoor moeten doen. Als we weten wat we moeten gaan doen, kan een inschatting van de kosten gemaakt worden. De slotvraag is daarna of we de geraamde kosten wel acceptabel vinden. Zo niet, dan moet een andere weg gezocht worden om het doel te bereiken en als dat niet kan, dan moeten de doelen worden bijgesteld.

Het antwoord op de drie W- vragen moet 'smart' gemaakt worden. Het moet voldoen aan de criteria: specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realiseerbaar en tijdgebonden.

Op grond van artikel 5, lid 1, van de Financiële verordening Gulpen-Wittem autoriseert de raad met de vaststelling van de begroting burgemeester en wethouders tot het doen van uitgaven van de bedragen per programma, die in het programmaplan staan vermeld. Het programmaplan is ten behoeve van sturing door het college verder onderverdeeld in taakvelden (conform de Regeling informatie voor derden in de financiële begroting zoals deze door het Ministerie van Binnenlandse Zaken is vastgesteld).

Het programmaplan is ingedeeld in 9 programma's. Voor de raad was er nog geen aanleiding een specifieke programma-indeling vast te stellen. Op grond van de Financiële Verordening gebruiken we daarom de indeling zoals omschreven in de Regeling informatie voor derden (IV3).

Aan de orde komen achtereenvolgens de programma's:

0 Bestuur en ondersteuning
1 Veiligheid
2 Verkeer, vervoer en waterstaat
3 Economie
4 Onderwijs
5 Sport, cultuur en recreatie
6 Sociaal Domein
7 Volksgezondheid en milieu
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

In de Regeling IV3 is vastgelegd dat gemeenten en provincies vanaf het begrotingsjaar 2017 in de begroting en de programmaverantwoording de effecten van beleid toelichten aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren. Deze worden opgenomen omdat het voor gemeenten steeds belangrijker wordt om te kunnen sturen op basis van meetbare prestaties. Gemeenten moeten bij de besteding van de beschikbare middelen goed onderbouwde keuzes kunnen maken om te kunnen bijsturen als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Deze beleidsindicatoren zijn voor alle gemeenten van toepassing en gebaseerd op landelijke beschikbare en voorgeschreven bronnen.

Het overzicht van de verplichte indicatoren is opgenomen in paragraaf 2.8.

Programma 0

Bestuur en ondersteuning

Raadzaal

1.1.1 Programma 0: Bestuur en Ondersteuning

Het programma Bestuur en Ondersteuning omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Bestuur
- Burgerzaken
- Beheer overige gebouwen en gronden
- Overhead
- Treasury
- OZB woningen
- OZB niet-woningen
- Belastingen overig
- Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
- Overige baten en lasten
- Vennootschapsbelasting
- Mutaties reserves

Programmasamenvatting

In dit programma staan het bestuur, publieke dienstverlening via Burgerzaken, accommodaties, automatisering en financiële taakvelden centraal. Vanwege deze verscheidenheid is het voor dit programma iets lastiger een algemene programmasamenvatting op te stellen in tegenstelling tot de meer thematische programma's. Daarnaast komt een aantal taakvelden ook terug bij de verplichte paragrafen die zijn opgenomen in Paragraaf 1.2.

Bestuur

Met betrekking tot het 'bestuur' ligt de focus op het borgen en verbeteren van de bestuurskracht om toegevoegde publieke waarde te creëren in een omgeving die aan grote en voortdurende veranderingen onderhevig is.

Publieke waarde is dat wat we bereiken met en voor de samenleving en ons grondgebied, en de oplossingen die worden gevonden voor maatschappelijke opgaven. Het creëren of toevoegen van publieke waarde gaat verder dan alleen economische aspecten. Zo behelst publieke waarde ook sociale, politieke, culturele en ecologische dimensies van waarde. Publieke waarde is meer dan de output van de organisatie. Publieke waarde gaat over maatschappelijke prestaties die een positief maatschappelijk effect (outcome) hebben voor de samenleving. Publieke waarde gaat óók over het proces. Bij het proces gaat het met name over het betrekken van de belangrijkste belanghebbenden bij de verschillende stappen in het proces. Met zelfsturing en burgerparticipatie wordt in onze gemeente met en voor de samenleving voortdurend gewerkt aan het creëren en toevoegen van publieke waarden. Daarnaast hebben we een inwonerspanel dat regelmatig wordt ingezet om de behoeftes in de samenleving te peilen om hier vervolgens op aan te kunnen sluiten of bij de voorbereiding van nieuw beleid.

Burgerzaken

De vragen en wensen van klanten en ondernemers staan zoveel mogelijk centraal in onze dienstverlening. Er wordt op een betrouwbare, flexibele, efficiënte, respectvolle en mensgerichte manier aansluiting gezocht bij de (leef)wereld van de klant en ondernemer. De aangeboden dienstverlening is persoonlijk en digitaal waar mogelijk. Daar waar noodzakelijk is fysieke dienstverlening natuurlijk mogelijk.

Binnen de werkzaamheden van burgerzaken vallen onder andere de verstrekking van paspoorten, identiteitskaarten, rijbewijzen en verklaringen omtrent gedrag. Ook het bijhouden van de Basisregistratie Personen en werkzaamheden in het kader van de Burgerlijke Stand en lijkbezorging zijn hier belegd. Daarnaast zijn de werkzaamheden in het kader van de verkiezingen (bijna) jaarlijks terugkerend.

Accommodaties

Accommodaties kunnen fungeren als ontmoetingsplekken voor sport en sociaal-culturele activiteiten ten behoeve van de leefbaarheid in de kernen in het bijzonder, en in de gemeente in het algemeen. Uitgangspunt hierbij is dat we zo veel mogelijk inzetten op multifunctioneel gebruik.

In navolging van het proces dat in gang is gezet zal het nieuwe jaar in het teken staan van opstarten en afronden van diverse majeure projecten als Het Durpshoes, Sporthal Gulpdal en Het Patronaat. Ook zullen diverse projecten vanuit het uitvoeringsprogramma verder ter hand worden genomen. Om de dienstverlening richting de gebruikers van onze gemeentelijke accommodaties verder te verbeteren en financieel meer grip op onderhoudsuitgaven te krijgen is het vastgoedbeheer met ingang van 2025 inbesteed. De uitkomsten hiervan in 2025 zijn positief. In het nieuwe jaar zal het vastgoedbeheersysteem voor onze (D)MJOP’s volledig operationeel zijn.

Overhead

Overhead is een term waarmee de activiteiten worden aangeduid die niet horen tot het primaire proces van een organisatie. Overheadkosten zijn bijvoorbeeld kosten van de administratie, ICT, P&O, huisvesting of facilitaire zaken maar ook telecom, verzekeringen en managementkosten. Het is een verzameling van grote en kleine posten die samen een belangrijk deel van de begroting uitmaken. Het zijn dikwijls noodzakelijke en deels onvermijdbare kosten. Zonder een adequate invulling van deze diensten kan een organisatie niet goed functioneren.

ICT, informatieveiligheid en informatiebeheer

Een voornaam onderdeel van overhead is automatisering. Goede automatisering vormt het fundament onder een slagvaardige, toegankelijke en bovenal veilig opererende interne organisatie.

In 2026 staat de migratie van de gemeentelijke ICT-infrastructuur centraal. Deze overgang markeert een belangrijke stap richting een vernieuwd digitaal landschap, dat vanaf 2027 volledig zal zijn herbouwd en ondergebracht in een nieuwe omgeving. Deze migratie biedt kansen om de nieuwste technologieën te implementeren. Daarbij wordt actief gezocht naar samenwerking met regionale

partners.

In 2026 wordt eveneens de basis gelegd voor een functionele, digitale doorontwikkeling. Middels de implementatie van een generiek zaaksysteem en een zaakgerichte manier van werken creëert de gemeente de voorwaarden om haar informatiehuishouding op orde te brengen en werkprocessen te optimaliseren. Hierdoor zal de gemeente haar digitale dienstverlening verder verbeteren.

Digitale veiligheid blijft een speerpunt. Als hoeder van gevoelige gegevens van inwoners en ondernemers volgt de gemeente de richtlijnen van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO), die in 2026 wordt vernieuwd in samenhang met de Europese NIS2-wetgeving. Naast het aantonen van de "opzet" en het "bestaan" van beleid, moet in 2026 ook de "werking" ervan worden aangetoond. Dit is essentieel voor compliance en het structureel op orde houden van het informatielandschap.

Daarnaast moet de gemeente voldoen aan diverse wettelijke verplichtingen die bijdragen aan inclusieve digitale dienstverlening. Dit vereist naleving van wetten zoals de Wet open overheid (Woo), de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), de Wet elektronisch publiceren (Wep), de nieuwe Omgevingswet, de AVG en de Archiefwet. Deze regelgeving leidt tot een toename van digitale publicaties en dienstverlening, waarbij informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar, beschikbaar, leesbaar en bruikbaar moet zijn, voor de periode dat het raadpleegbaar moet zijn.

Tot slot wordt ook in 2026 verder gewerkt aan de digitale doorontwikkeling van de interne organisatie. De digitale werkplekken worden aangepast aan de nieuwste eisen op het gebied van veiligheid en functionaliteit, in lijn met de bredere ICT-migratie.

Beleidskader

Kader
• Accommodatiebeleid 2024 "voor, van en door de gemeenschap" • Duurzame Meerjaren Onderhoudsbegroting 2023-2032 • Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid 2020 - 2024 • Privacybeleid gemeente Gulpen-Wittem 2018 • Archiefverordening 2018 • Besluit Informatiebeheer 2018 • Informatievisie Gulpen-Wittem 2022 • GEO-visie 2022 – 2024 • Voorkeursbestandsformatenbeleid • Migratie- en conversiebeleid

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid . **2.** Duurzaam en kwalitatief goed informatie- en archiefbeheer. Onze informatie wordt vindbaar, beschikbaar en betrouwbaar. **3.** Borgen van Digitale veiligheid. **4.** Voldoen aan (nieuwe) wettelijke verplichtingen. **5.** Doorontwikkeling van de digitale informatievoorziening om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen en de effectiviteit te vergroten **6.** Procesoptimalisatie Burgerzaken. **7.** Borgen van strategisch informatiemanagement

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Uitvoering geven aan projectmatige activiteiten zoals vastgesteld in het accommodatiebeleid 2024. **1.2** Begeleiding van projecten die uitvoering geven aan het vastgestelde accommodatiebeleid. **2.1** Implementeren zaakgericht werken. Inrichten van nieuwe software, koppelingen en werkprocessen. **2.2** Opstellen en uitvoeren teamgerichte informatiebeheerplannen. **2.3** Implementatie kwaliteitszorg informatiebeheer. **2.4** Positioneren en inrichten van het Documentair structuurplan (een actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van alle archiefbescheiden in de organisatie). **3.1** Investeren in de ICT omgeving, zodat deze aan de laatste beveiligingseisen voldoet. **3.2** Implementeren van recente technieken en software om het netwerk veilig én toegankelijk te houden. **3.3** Organiseren van gerichte trainingen voor de medewerkers. **3.4** Op basis van externe controles (audits) aantoonbaar voldoen aan ENSIA evaluatie. **3.5** Investeren in een tweede DigiD aansluiting en verplichte aansluitcontrole hiervoor. **4.1** Implementeren van vereiste nieuwe software en aanpassing van talrijke bestaande werkprocessen gerelateerd aan de invoering van nieuwe wet- en regelgeving. **4.2** Uitvoering van nieuwe (digitale) taken ten behoeve van de huidige en nieuwe archiefwet, Woo, Wmebv, Wep en BDTO. **4.3** Archivering en vernietiging in vakapplicaties is op orde. **5.1** De doorontwikkeling van de nieuwe digitale werkplek op het gebied van veiligheid en functionaliteit. **5.2** Inrichten van nieuwe software en werkprocessen. **5.3** De overeenkomst met de aanbieder van onze ICT-infrastructuur eindigt op 1 januari 2026. Onderzocht is op welke wijze en bij welke aanbieder de infrastructuur toekomstbestendig kan worden ondergebracht. Onderzoek heeft uitgewezen dat implementatie van een nieuwe gemeentelijke infrastructuur en conversie of migratie van de bestaande data en infrastructuur naar de GR Solido voor onze organisatie de beste keuze is. Zo blijft onze digitale dienstverlening beschikbaar, weerbaar en toekomstbestendig. Toetreding tot de GR zorgt ervoor dat de jaarlijkse kosten voor de ICT-infrastructuur lager worden. Eenmalig worden wel toetredingskosten gemaakt. Dat zou bij het aangaan met een overeenkomst met een marktpartij ook het geval zijn. **5.4** De verdere ontwikkeling en uitbreiding van de gemeentelijke cloudomgeving. **6.1** In 2026 zal er een nieuw zaaksysteem worden geïmplementeerd. Dit zal ons helpen met het verder in kaart brengen van de processen om zo effectiever en efficiënter te gaan werken en deze vervolgens te optimaliseren aan de hand van veranderend beleid en wet- en regelgeving. **7.1** Het actualiseren van I-visie. **7.2** Het onderzoeken van Changemanagement.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 0

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	35.900.544	37.197.633	38.441.719	38.460.292	38.395.055	39.374.542
Lasten						
- Personele lasten	8.413.110	9.045.932	9.076.894	9.199.567	9.201.207	9.224.923
- Materiële lasten	6.037.156	6.288.528	6.049.256	5.614.103	5.621.601	5.111.161
- Kapitaallasten	-442.906	-388.247	-550.868	-823.084	-940.969	-478.984
Totaal Lasten	14.007.360	14.946.213	14.575.282	13.990.586	13.881.839	13.857.100
Saldo Bestaand beleid	**21.893.184**	**22.251.420**	**23.866.437**	**24.469.706**	**24.513.216**	**25.517.441**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	581.000	60.000	60.000	60.000
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	581.000	60.000	60.000	60.000
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-581.000**	**-60.000**	**-60.000**	**-60.000**
Stortingen in reserves	1.524.770	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	3.486.292	166.779	7.522	7.522	7.522	7.522
Saldo Totaal	**23.854.706**	**22.418.199**	**23.292.959**	**24.417.228**	**24.460.738**	**25.464.963**

<u>Bestaand beleid</u>

Baten

- Algemene Uitkering Gemeentefonds € 30.684.594
- Onroerend Zaak Belasting (OZB) € 4.875.097
- Integratie Uitkering decentralisatie Participatiewet € 1.924.712
- Leges (publieksdiensten) € 345.000
- Dividenden (Enexis en Bank Nederlandse Gemeenten - BNG) € 253.425
- Overige baten[1] € 358.891

Lasten

Personele lasten

- Salarislasten eigen medewerkers € 8.320.190
- Ingeleend personeel (incl. ziekteverzuimbudget) € 756.704

Materiële lasten

- Rentelasten € 1.362.288
- ICT infrastructuur (software, hardware, telefonie) € 1.205.882
- Overdrachten (o.a. gemeentelijke samenwerking, Rijksleges, BsGW) € 787.517
- Verzekeringen € 293.232
- Mutaties voorzieningen (bestuur en gebouwen) € 244.652
- Energiekosten (gebouwen en voertuigen) € 201.034
- Opleidingsbudget € 148.300

- Gemeentehuis (o.a. schoonmaak en beveiliging) € 109.987
- Overige materiële lasten[2] € 1.115.364

Kapitaallasten

- Rente en afschrijving investeringen[3] € -550.868

[1] *o.a. Specifieke uitkeringen, rente, verhuur, uitleen personeel*

[2] *o.a. Werkbudgetten, gebouwenbeheer/-onderhoud, accountant, materieel buitendienst*

[3] *Negatief a.g.v. rente component kapitaallasten. Wordt doorberekend aan investeringen binnen de programma's, 'opbrengsten' worden verantwoord binnen Taakveld 0.5 Treasury. Binnen programma 0 wordt daardoor onder rente en afschrijvingen het 'netto' resultaat weergegeven.*

<u>Nieuw beleid</u>

Materiële lasten

- Toetreding Solido € 250.000
- Implementatie zaaksysteem € 204.000
- Contract en licenties zaaksysteem € 60.000
- ICT-middelen nieuwe gemeenteraad € 40.000
- Introductie en scholingsprogramma nieuwe gemeenteraad € 10.000
- Formatie nieuw college € 7.500
- Risicoanalyse integriteit kandidaat-wethouders € 7.500
- Afscheid oude gemeenteraad € 2.000

Programma 1

Veiligheid

Brandweerpost Mechelen

1.1.2 Programma 1: Veiligheid

Het programma Veiligheid omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

Programmasamenvatting

In dit programma staat een objectief en subjectief veilige gemeente centraal. Veiligheid beperkt zich niet tot de lokale situatie. Er wordt samengewerkt op regionale schaal en dat doen we dan ook binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Hierbij zijn 16 Zuid-Limburgse gemeenten aangesloten. Veiligheid is een belangrijke randvoorwaarde voor de (verdere) invulling van de andere programma's. Risico's op het gebied van veiligheid kunnen afbreuk doen aan de leefbaarheid, kwaliteit van wonen of recreëren van onze inwoners, bezoekers en recreanten. Daarbij wordt tevens gedacht aan de veiligheid gedurende onze (toeristische) evenementen. Onze gemeente scoort goed op de objectieve veiligheidsindicatoren. En dat willen we zo houden.

Openbare Orde en ondermijnende criminaliteit lijkt onzichtbaar maar is het niet en zorgt op lange termijn voor een ontwrichting van de samenleving. De aanpak van ondermijning vraagt ook om een georganiseerde overheid en constante aandacht voor het onderwerp, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij onze samenwerkingspartners.

Beleidskader

Kader
• Algemene Plaatselijke Verordening (APV) / Verordening Fysieke Leefomgeving (VFL) • Uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid (basistaken) Regio Zuid-Limburg • Beleid voor het stoken van vuur in de open lucht 2020 • Damoclesbeleid lokalen en woningen 2024 • Brandbeveiligingsverordening 2010 • Procedure huisuitzettingen van de gemeente Gulpen-Wittem 2002 • Besluit inzake het in de gemeente Gulpen-Wittem te voeren coffeeshopbeleid 2001 • Beleidskader voor uitvoering van de VTH-taken in de fysieke leefomgeving • Integraal Veiligheidsplan (IVP) Heuvelland • Uitvoeringsplan Heuvelland • Integraal Bestuurlijk Handhavingsteam (ACT!-team) • Bibob-beleidslijn

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Veiligheid borgen van inwoners, bezoekers, recreanten, medewerkers en bestuurders.
2. Naleving van wet- en regelgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Faciliteren van de hulpdiensten waar nodig en wenselijk met hun huisvestingsvraagstukken.
1.2 Toezicht op de leefomgeving, handhaven op excessen.
1.3 Vaststellen van Integraal Veiligheidsplan Heuvelland, waarna aansluitend een uitvoeringsprogramma opgeleverd dient te worden.
1.4 Toezicht op de leefomgeving, handhaven op excessen.
1.5 Uitvoeren van integrale handhaving, met name op excessen.
1.6 Voortzetting van projecten zoals Veilig buitengebied, intensiveren, communicatie en het versterken van de robuuste driehoek.
2.1 Uitvoeren van integrale handhaving, met name op excessen.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 1

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	517.418	472.500	427.255	78.755	78.755	78.755
Lasten						
- Personele lasten	938.233	1.010.708	680.066	692.084	699.856	704.172
- Materiële lasten	2.026.194	2.177.316	2.212.130	1.916.830	1.966.237	2.017.110
- Kapitaallasten	42.592	41.497	40.912	40.326	39.741	8.976
Totaal Lasten	3.007.019	3.229.521	2.933.108	2.649.240	2.705.834	2.730.258
Saldo Bestaand beleid	**-2.489.600**	**-2.757.021**	**-2.505.853**	**-2.570.485**	**-2.627.079**	**-2.651.503**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	339.185	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	3.570	592.755	3.570	3.570	3.570	3.570
Saldo Totaal	**-2.825.215**	**-2.164.266**	**-2.502.283**	**-2.566.915**	**-2.623.509**	**-2.647.933**

Bestaand beleid

Baten

- ACT! Interventieteam, declaratie lasten (saldoneutraal, zie lasten) € 348.500
- Huur brandweerkazernes Mechelen en Gulpen € 65.255
- Leges APV (terrassen) € 13.500

Lasten

Personele lasten

- Salarislasten eigen medewerkers € 680.066

Materiële lasten

- Bijdrage Veiligheidsregio Zuid-Limburg € 1.600.882
- ACT! Interventieteam (saldoneutraal, zie baten) € 348.500
- Criminaliteitspreventie bijdrage Veiligheidshuis, Halt en RIEC € 61.849
- Brandkranen € 19.000
- Overige materiële lasten[1] € 181.899

Kapitaallasten

- Rente en afschrijving investeringen € 40.912

[1] *o.a. Werkbudgetten, inzet t.b.v. handhaving en verkeersregeling*

Programma 2

Verkeer, vervoer en waterstaat

Kasteel Wijlre

1.1.3 Programma 2: Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Verkeer en Vervoer
- Economische havens en waterwegen
- Openbaar vervoer

Programmasamenvatting

In dit programma staat een goede bereikbaarheid van voorzieningen via het gemeentelijke wegennetwerk centraal. Daarbij gaat het in de eerste plaats om een verkeersveilig wegennet, waarbij we rekening houden met de leefbaarheid voor onze inwoners. We onderhouden ons wegennetwerk en openbare verlichting op het kwaliteitsniveau dat door de raad is vastgesteld. Hetzelfde geldt voor de diverse civieltechnische kunstwerken; zoals: bruggen en tunnels, die we tevens beheren. Bij herinrichting houden we rekening met de bepalingen in het mobiliteitsplan, waarin de zogenaamde school-thuisroutes een bijzondere plaats innemen en met de wensen van de bewoners. Een goede bereikbaarheid komt ook tot uitdrukking in een parkeerbeleid, dat is afgestemd op doelgroepen (waaronder gehandicapten) en bezoeklocaties. De kaders van het parkeerbeleid spelen niet alleen een rol bij de daadwerkelijke herinrichting, maar ook bij recreatieve en toeristische evenementen in de diverse kernen. Tevens komt een goede bereikbaarheid tot uitdrukking in het bereikbaar houden van dorpskernen door het openbaar vervoer en het stimuleren van reizen met het openbaar vervoer. Tot slot houden we de wegen en de omgeving schoon.

In de uitvoering is het programma verbonden met programma 5 ten aanzien van het onderhoud openbaar groen en programma 7 met betrekking tot riolering, waarbij wij uitgaan van het principe ‘werk met werk’. Herinrichting van wegen en vervanging van riolering wordt zoveel mogelijk gezamenlijk opgepakt. De uitvoering ligt voor een groot deel bij externe partijen, naast de inzet van onze buitendienst. Er worden meerdere aannemers gecontracteerd voor de uitvoering van de werkzaamheden.
De gemeente Gulpen-Wittem is in het bezit van een kwalitatief hoogwaardig en uniek landschap dat wordt gezien als basiskapitaal. Dit kapitaal wordt gekoesterd.
In het licht van de vele ontwikkelingen die van invloed zijn op mobiliteit in de gemeente en vanuit de Cittaslow-gedachte heeft de gemeente Gulpen-Wittem een visie ontwikkeld op mobiliteit. Deze visie op mobiliteit is als volgt: Gulpen-Wittem verbetert de verkeersleefbaarheid voor haar inwoners, bezoekers en ondernemers door te werken aan het realiseren van een duurzaam bereikbare gemeente.

Het in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Mobiliteitsplan is een visie en beleidsdocument waarin een vertaling gemaakt is van landelijke, provinciale en gemeentelijke ontwikkelingen naar een aanpak voor mobiliteit voor Gulpen-Wittem, passend binnen huidige wet- en regelgeving. Het Mobiliteitsplan:

- Geldt als toetsingskader voor het nemen van besluiten door college en gemeenteraad op het gebied van mobiliteit;
- Geeft koers en richting aan de werkzaamheden van de gemeente op het gebied van mobiliteit;
- Beschrijft de aanpak waarop de gemeente Gulpen-Wittem mobiliteitsvraagstukken benadert.

Het Mobiliteitsplan geeft richting en kaders ten aanzien van het mobiliteitsbeleid van de gemeente Gulpen-Wittem ter ondersteuning van opgaven, kansen en ontwikkelingen in de gemeente en de regio Zuid-Limburg. Een van de actuele opgaven is de aanpak van het toeristisch recreatief verkeer. De nadere uitwerking van het beleid, vertaald naar concrete maatregelen en activiteiten vindt plaats in het uitvoeringsprogramma.

Beleidskader

Kader
• Wegenbeleidsplan 2023 - 2027 • Gemeentelijk rioleringsplan 2023 - 2027 • Mobiliteitsplan 2020 • Inkoopbeleid 2022 - 2025 • Beheerplan civiele kunstwerken 2020 - 2024

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Behoud en verbetering van de mobiliteit binnen de gemeente en tussen de omliggende gemeentes. **2.** Burger betrokkenheid bij het ontwerp en uitvoering van civiele projecten en groot onderhoud. **3.** Veilige school-thuisroutes en het bevorderen fietsveiligheid. **4.** Integraal werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Uitvoering geven aan het door de gemeenteraad vastgestelde Uitvoeringsprogramma Mobiliteit.
1.2 Realiseren van reconstructies en groot onderhoud aan het wegennet.
1.3 Beheer en onderhoud civiele kunstwerken conform het beheerplan.
1.4 Onderhouden en verbeteren van de fietsroutes binnen de gemeente.
1.5 Optimaliseren van de gladheidsbestrijding.
1.6 Inrichten verkeersmeetnetwerk.
2.1 Betrekken van burgers en belangorganisaties conform het Burgerparticipatie beleid.
3.1 Verbeteren en onderhouden van school-thuisroutes.
4.1 Het bevorderen van 'werk met werk' maken en het verbeteren van de interne en externe samenwerking.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 2

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	164.026	111.562	79.562	79.562	79.562	79.562
Lasten						
- Personele lasten	436.808	689.458	506.128	515.620	518.283	518.283
- Materiële lasten	1.239.408	1.376.237	1.075.393	1.075.487	1.075.584	1.076.157
- Kapitaallasten	747.665	909.831	1.132.142	1.389.507	1.541.424	1.551.423
Totaal Lasten	2.423.880	2.975.526	2.713.662	2.980.613	3.135.291	3.145.863
Saldo Bestaand beleid	**-2.259.854**	**-2.863.964**	**-2.634.100**	**-2.901.051**	**-3.055.729**	**-3.066.301**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	282.400	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	355.245	345.245	-	-	-	-
Saldo Totaal	**-2.187.009**	**-2.518.719**	**-2.634.100**	**-2.901.051**	**-3.055.729**	**-3.066.301**

Bestaand beleid

Baten

- Inconveniententoeslag Enexis € 37.000
- Bijdrage Provincie Verkeersveiligheidsproject Heuvelland € 23.750
- Overige baten[1] € 18.812

Lasten

Personele lasten

- Salarislasten eigen medewerkers € 506.128

Materiële lasten

- Uitbestede (onderhouds)werkzaamheden € 491.373
- Dotatie voorziening groot onderhoud (wegen en kunstwerken) € 471.020
- Overige materiële lasten[2] € 113.000

Kapitaallasten

- Rente en afschrijving investeringen € 1.232.142

[1] *Huuropbrengsten Arriva busstation, parkeerleges*

[2] *o.a. Werkbudgetten, kosten energie en strooizout*

Aandachtspunten 2026	
1	Gladheidsbestrijding structureel maken en optimaliseren.

Programma 3

Economie

Markt Gulpen

1.1.4 Programma 3: Economie

Het programma Economie omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Economische ontwikkeling
- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische promotie

Programmasamenvatting

In dit programma stimuleren en faciliteren wij een evenwichtige economische structuur en kwalitatieve groei die bijdragen aan de welvaart van onze bewoners en de leefbaarheid in onze kernen. Bedrijvigheid, toerisme en vrijetijd vormen een belangrijke schakel. Dat doen we in het juiste perspectief: duurzaam en passend in het gebied.

We zetten onze gemeente als excellente bestemming op de toeristische kaart en verlenen daar waar mogelijk ondersteuning om de economische prestaties van bedrijven in Gulpen-Wittem te verbeteren. Hierbij is het van belang dat we de positieve waardes van toerisme versterken en de negatieve effecten van toerisme reduceren. Verder dienen nieuwe ontwikkelingen op toeristisch en recreatief vlak kwalitatief hoogwaardig en duurzaam inpasbaar te zijn binnen de kwaliteitsverbetering op basis van de Cittaslow-waarden. De kaders hiervan worden o.a. vormgegeven door onze gemeentelijke toeristische visie en door het internationale Cittaslow keurmerk met waarden gericht op het authentieke landschap, rust, ruimte, fijnschaligheid en aandacht voor duurzame en innovatieve initiatieven.
Op regionale en Zuid-Limburgse schaal wordt een optimale positionering van de Gulpen-Wittemse (vrijetijds-)economie nagestreefd. Dit krijgt vorm door tezamen met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten projecten aan te pakken die voortvloeien uit de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid Limburg 2030, maar ook middels samenwerkingsverbanden zoals de Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL). Hiervoor is een goede netwerkstructuur onontbeerlijk en werken we op regionale en Zuid-Limburgse schaal constructief samen om uitvoering te geven aan de grote opgaves in de (EU)regio.
We streven ernaar om signalen uit de markt tijdig op te vangen, met open oog aandacht te geven aan de behoeften van onze ondernemers en waar mogelijk de regeldruk te verlagen en procedures te stroomlijnen. Duurzame, kansrijke initiatieven ondersteunen we vanuit een positieve grondhouding.

Op een inclusieve wijze werken we mee aan het behoud van het mooie landschap voor alle partijen; zijnde inwoners, agrariërs en andere ondernemers, toeristen en recreanten, jonge mensen en senioren. Niet alleen voor nu, maar ook voor de toekomstige generaties. In dat kader zal vanuit o.a. de beleidsvelden toerisme en ruimtelijke ordening (programma 8) het huidige kampeerbeleid toekomstbestendig gemaakt worden.

Gulpen-Wittem heeft een groot buitengebied. Dit buitengebied kent verschillende gebruikers en heeft verschillende functies. De rode draad voor Gulpen-Wittem is het behoud van het landschap voor eenieder en dus ook voor de agrariërs die daar voor een belangrijke mate vorm aan geven. Het landschap speelt een onmiskenbare rol bij het vinden van oplossingen voor het vasthouden en afvoeren van water (klimaatadaptatie).

Landbouw en landschap zijn thema's waarbij hun invloed bijna altijd groter is dan de eigen gemeentegrens. Daarom is regionale en grensoverschrijdende afstemming en samenwerking van groot belang. Daarnaast zijn in 2025 zijn de rapporten opgeleverd van het onderzoek dat het Middengebied heeft laten uitvoeren in kader van "Landbouw in Beeld". Deze informatie is waardevol voor de vervolgstappen die de gemeente wil zetten in de landbouwtransitie. Binnen de landbouwtransitie wordt niet alleen gezocht naar nieuwe verdienmodellen zoals bijvoorbeeld de biodiversiteitsmonitor, regeneratieve landbouw en de kansenkaart voor de agrariërs maar ook naar alternatieve teelten (vlas, hennep etc.) die passend zijn binnen het bocagelandschap. Dit gaan we als gemeente niet alleen doen, maar dat doen we in samenwerking met LIJN50, maar ook samen met het parkbureau 'Grenzeloos Bocagelandschap' en de provincie Limburg. Binnen de gemeente zullen ambassadeurs worden gezocht die aan de slag willen gaan binnen de landbouwtransitie. De doelstelling is het realiseren van een toekomst- en klimaatbestendig agrarisch landschap. Daarnaast wordt de verworven informatie ingezet bij de ontwikkeling van het omgevingsplan.

Beleidskader

Kader
• Visie Vrijetijdseconomie: Bestemming Zuid-Limburg 2030 • Van groen hart tot groene long: Strategisch Actieplan Middengebied Zuid-Limburg 2019 • Toeristische visie gemeente Gulpen-Wittem: middenin het Heuvelland, maart 2016 • Agenda Zuid-Limburg 2024 • Structuur Visie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) 2018 • Beleidsnota evenementen Gulpen-Wittem 2022 – 2025 • Kampeerbeleid 2011 en kampeerbeleid 2011 Aanvullende nota

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Een intensieve samenwerking op de regionale agenda. **2.** Toerisme van de toekomst gericht op kwaliteitstoerisme. **3.** Het stimuleren van een gezond ondernemersklimaat waarin samenwerking centraal staat. **4.** Uitdragen en versterken van het Cittaslow gedachtengoed. **5.** Behoud van het landschap middels regionale samenwerking. **6.** Stimulering van landbouwtransitie op het gebied van verduurzaming, korte ketens in de landbouw en reductie van stikstofuitstoot (klimaatmitigatie).

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Onderzoeken in hoeverre we op Zuid-Limburgse schaal spreiding van toerisme kunnen genereren middels gratis OV vervoer voor verblijfstoeristen. **1.2** Inzetten op het ontwikkelen, sturen en monitoren van bestemmingsmanagement middels datahub. **1.3** Verkennen van een regionale aanpak van kwalitatief toeristisch aanbod. **2.1** Het huidige kampeerbeleid toekomstbestendig maken. **2.2** Positief kritisch nieuwe aanvragen van ondernemers beoordelen (middels o.a. de intaketafel). **3.1** Actief contact onderhouden met ondernemers en een constructieve samenwerking stimuleren. **4.1** Inzetten op een sterke positionering van Cittaslow. **4.2** Deelnemen als partner van Michelin aan de BBB horecabeurs. **5.1** In het kader van het programma "grenzeloos Bocagelandschap" is een regionale samenwerking opgezet, die we willen voortzetten en stimuleren in de uitvoering van de doelstellingen. **6.1** Ondersteunen van aanvragen voor duurzaamheidsinitiatieven. **6.2** Aansluiting zoeken bij de provinciale aanpak en kaders om de uitstoot van stikstof te verminderen en de natuur te verbeteren, waarbij versterken van natuurgebieden en het ondersteunen van de landbouwsector in de transitie naar natuur inclusieve landbouw.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 3

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	2.194.695	2.769.480	2.969.161	2.969.161	2.969.161	2.969.161
Lasten						
- Personele lasten	354.463	366.040	368.808	380.632	390.123	396.678
- Materiële lasten	320.332	349.718	391.549	390.359	394.327	391.488
- Kapitaallasten	122.114	116.474	116.181	124.640	123.192	121.743
Totaal Lasten	796.909	832.232	876.538	895.631	907.642	909.908
Saldo Bestaand beleid	**1.397.785**	**1.937.248**	**2.092.624**	**2.073.530**	**2.061.520**	**2.059.253**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	741.000	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	182.411	198.793	215.136	43.938	-
Saldo Totaal	**656.785**	**2.119.659**	**2.291.417**	**2.288.666**	**2.105.458**	**2.059.253**

Bestaand beleid

Baten

- Toeristenbelasting € 2.870.421
- Forensenbelasting € 84.040
- Leges (evenementen, week- en jaarmarkten) € 14.700

Lasten

Personele lasten

- Salarislasten eigen medewerkers € 368.808

Materiële lasten

- Subsidie Visit Zuid Limburg Zuid-Limburg € 129.250
- Afwikkeling toeristen- en forensenbelasting BsGW € 84.431
- Budget bevordering toerisme € 64.133
- Bijdrage Stichting Limburg Economie Development € 42.750
- Budget jaar- en weekmarkten € 33.185
- Dotatie voorziening Leader € 15.000
- Overige materiële lasten[1] € 22.800

Kapitaallasten

- Rente en afschrijving investeringen € 116.181

[1] *o.a. Bijdrage Grensinformatiepunt, subsidie Starterscentrum*

Programma 4

Onderwijs

De Kindercirkel

1.1.5 Programma 4: Onderwijs

Het programma Onderwijs omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Onderwijshuisvesting

Programmasamenvatting

In dit programma staat onderwijsachterstandenbeleid,, basisvaardigheden en onderwijshuisvesting centraal. Door onderwijs bieden we kansen aan kinderen, jongeren en volwassenen om zich optimaal te ontwikkelen. De ontwikkelingen en ambities vanuit het programma onderwijs raken het programma Sociaal Domein. Basisvaardigheden is wederom een van de domein overstijgende thema's die integraal worden opgepakt binnen het Sociaal Domein.
Binnen de totale begroting van dit programma vallen de hoofdlijnen de volgende onderdelen: - onderwijshuisvesting (primair onderwijs en voorgezet onderwijs) - Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (inclusief voor- en vroegschoolse educatie (VVE)) – toezicht en handhaving kinderopvang - Peuterspeelzaalwerk - leerlingenvervoer - leerplicht - laaggeletterdheid – volwasseneducatie.

Onderwijsachterstandenbeleid

Vanaf 2027 start zowel landelijk als in Gulpen-Wittem de nieuwe beleidsperiode voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dat betekent dat er in 2026 een evaluatie zal plaatsvinden van het huidige OAB en op basis daarvan wordt een plan opgesteld voor de nieuwe beleidsperiode vanaf 2027.

Basisvaardigheden

In Nederland is 12% van de beroepsbevolking tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd. In de gemeente Gulpen-Wittem is dit percentage onder de beroepsbevolking 9%. In de landelijke aanpak is nu een regierol weggelegd voor gemeenten om de aanpak van laaggeletterdheid zelf in te vullen met hun eigen beleid en budgetverantwoordelijkheid. In aansluiting op het regionale plan lage basisvaardigheden 2025-2030 wil gemeente Gulpen-Wittem met de gezinsaanpak geletterdheid de cyclus van laaggeletterdheid doorbreken. De gezinsaanpak is een aanvulling op de lokale uitvoeringsplan laaggeletterdheid 2022 e.v.. Hiermee gaan we door op de ingeslagen weg om ons te richten op inclusie met heldere taal, aandacht voor vroege taalverwerving, preventie van taalachterstand bij kinderen, en het opsporen en verhelpen van laaggeletterdheid en beperkte basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden).

Onderwijshuisvesting

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Gemeenten dragen onder andere de kosten van nieuwbouw en uitbreiding. In 2020 is door de gemeenteraad Integrale Huisvestingsplan 2020-2035 vastgesteld. Het huisvestingsplan omvat een visie op onderwijs en opvang, en de daarbij benodigde maatregelen voor de huisvesting.

Naar verwachting zal er in 2026 meer duidelijkheid komen over de nieuwbouw/verbouw van basisschool Klavertje Vier in Eys en de bijbehorende planning.

Beleidskader

Kader
• Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid 2022 - 2026 • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gulpen-Wittem 2022 • Regionaal plan Onderwijsvoorzieningen 2021 - 2026 • Integraal Huisvestingsplan 2020 – 2035 • Verordening bekostiging leerlingenvervoer Maastricht-Heuvelland 2025

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Kwalitatief goede onderwijshuisvesting. **2.** Verminderen van onderwijsachterstanden bij kinderen en (jong)volwassenen. **3.** Goede samenhang tussen onderwijs, zorg en gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Uitvoering geven aan het integraal huisvestingsplan. **1.2** Duidelijkheid geven over de toekomst van basisschool Klavertje Vier in Eys **2.1** Uitvoering geven aan het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. **2.2** Uitvoering geven aan het lokale plan van aanpak laaggeletterdheid. **2.4** Basisscholen en peuter-/kinderopvang ondersteunen bij het project taalbevordering. **2.5** Opstellen van een gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid **3.1** (Door)ontwikkeling van de (voorschoolse/kansrijke start) knooppunten. **3.2** Doorontwikkeling doelgroeparrangementen in het speciaal onderwijs. **3.3** (Door)ontwikkeling van de (voor)schoolmaatschappelijk werk.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 4

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	393.084	343.308	356.805	356.805	356.805	356.805
Lasten						
- Personele lasten	-	88.740	91.292	91.292	91.292	91.292
- Materiële lasten	1.472.747	2.020.921	1.178.484	1.178.484	1.178.484	1.178.484
- Kapitaallasten	290.503	270.428	606.172	787.292	766.916	758.340
Totaal Lasten	1.763.251	2.380.089	1.875.948	2.057.068	2.036.692	2.028.116
Saldo Bestaand beleid	**-1.370.167**	**-2.036.781**	**-1.519.143**	**-1.700.263**	**-1.679.887**	**-1.671.311**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	32.000	-	-	-	-	-
Saldo Totaal	**-1.338.167**	**-2.036.781**	**-1.519.143**	**-1.700.263**	**-1.679.887**	**-1.671.311**

<u>Bestaand beleid</u>

Baten

- Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) € 168.305
- Verhuur Kindercirkel, diverse partners € 118.500
- Bijdragen huisvesting basisonderwijs € 54.000
- Verhuur gymzalen € 16.000

Lasten

Personele lasten

- Salarislasten eigen medewerkers € 91.292

Materiële lasten

- Overdrachten onderwijshuisvesting en-beleid[1] € 378.179
- Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid € 283.305
- Jaarlijkse bijdrage LVO € 194.218
- Belastingen huisvesting onderwijs € 133.298
- Onderhoud gymzalen € 71.194
- Groot onderhoud Kindercirkel € 55.000
- Overige materiële lasten[2] € 63.290

Kapitaallasten

- Rente en afschrijving investeringen € 606.172

[1] *o.a. Leerlingvervoer en leerplichtzaken*

[2] *o.a. Werkbudgetten*

Programma 5

Sport, cultuur en recreatie

Samen doen

1.1.6 Programma 5: Sport, Cultuur en Recreatie

Het programma Sport, Cultuur en Recreatie omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Sportbeleid en activering
- Sportaccommodaties
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Musea
- Cultureel Erfgoed
- Media
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programmasamenvatting

In dit programma staat het initiëren en in stand houden van voorzieningen op de gebieden van kunst, cultuur, cultureel erfgoed, sport, bibliotheekwerk, speelvoorzieningen en het onderhoud van het openbaar groen, het landschap en de natuur centraal. In samenhang met andere programma's levert dit programma een grote bijdrage aan de leefbaarheid en attractiviteit in en van onze gemeente.

In Gulpen-Wittem werken we samen met diverse partners om dromen en ambities te realiseren, kansen te benutten en uitdagingen aan te gaan. We zetten ons in voor concrete activiteiten die zoveel mogelijk inwoners stimuleren om te sporten en te bewegen, nu en in de toekomst. Sport en beweging spelen een belangrijke rol in het bevorderen van ontspanning, sociale contacten, een gezonde levensstijl, deelname en plezier.

Waar mogelijk ondersteunen en faciliteren wij vrijwilligers en sportverenigingen, zodat zij zich kunnen blijven ontwikkelen en toekomstbestendig blijven. Verenigingen zijn immers het hart van onze gemeenschap. Wanneer verenigingen besluiten samen te werken of te fuseren, bieden wij ondersteuning bij het fusieproces.

Onze gemeente heeft een enorm aanbod aan kunst en cultuur. Evenementen, stichtingen, verenigingen en particuliere initiatieven op dit gebied geven het dagelijks leven kleur. We streven ernaar dit aanbod beter zichtbaar te maken en verbindingen te leggen waar te veel versnippering optreedt. Door in stand te houden wat er is en ruimte te creëren voor vernieuwing draagt kunst en cultuur bij aan leefbaarheid en levensgeluk. Het is dan ook vanzelfsprekend dat kunst en cultuur steeds meer worden ingezet voor andere beleidsdoelen zoals bijvoorbeeld het terugdringen van eenzaamheid en bevorderen van inclusiviteit.

Gulpen-Wittem is een parel op het gebied van cultureel erfgoed. Het in stand houden van dit erfgoed is van groot belang voor de (eigen) identiteit van de gemeente en draagt bij aan het

aantrekken van de door ons gewenste toerist. Jaarlijks worden er steeds meer (geldelijke) aanvragen gedaan om bij te dragen aan het onderhoud voor religieus erfgoed, begraafplaatsen, historische kunstwerken, typische landschapselementen e.d. Ook is er steeds meer vraag naar informatie(voorziening) over ons gevarieerde erfgoed.
We streven naar het behoud van archeologie en instandhouding van klein niet-beschermd erfgoed, dat tevens past bij ons gebiedsgericht cultuurhistorisch kwaliteitsbeheer. Bovendien versterken we de kwaliteit in de leefomgeving door het behouden en promoten van ons cultureel erfgoed.

Momenteel wordt er gewerkt aan een wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). De voornaamste wijzing is dat gemeenten en provincies de plicht krijgen om te zorgen voor voldoende en volwaardige bibliotheken. Als onderdeel van de zorgplicht dienen gemeenten een meerjarenplan voor bibliotheekbeleid op te stellen in samenwerking met de bibliotheekorganisatie. De nieuwe wet is op dit moment in ontwikkeling. Naar verwachting gaat de wetswijziging, na goedkeuring door het parlement, in 2027 van kracht. In 2026 zal gestart worden met het opstellen van het meerjarenplan.

Beleidskader

Kader
• Beleidskader Kunst en Cultuur Gulpen-Wittem 2025-2028 • Regionaal sportakkoord, Heuvelland in beweging 2023 • Archeologiebeleid 2016 • Erfgoedbeleid 2023-2029 • Subsidieverordening 2021 • Lokaal sportakkoord 2023 • Groenbeleidsplan 2023

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Betere kansen voor onze jeugd om veilig, gezond en kansrijk op te groeien. **2.** Zoveel mogelijk inwoners laten sporten en bewegen. **3.** Het in stand houden van ons ruimtelijk (materieel) erfgoed. **4.** Doeltreffend groenbeheer met een goede instandhouding van het openbaar groen en eenduidige communicatie richting inwoners. **5.** Kunst en cultuur integraal inbedden in beleid. **6.** Toegang tot een openbare bibliotheek voor inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Het uitvoeren van de JOGG-aanpak (Jongeren op Gezond Gewicht) op de school en schoolomgeving waar de jeugd zich bevindt. Daarbij aansluitend inzetten op de Gezonde School Aanpak. Met de focus op de thema's voeding, sport en beweging, welbevinden, mediawijsheid en verantwoord middelengebruik. **1.2** Het organiseren van gezamenlijke evenementen, zowel in de gemeente als in de regio. **1.3** Inzetten op meer rookvrije speelplekken. **1.4** Inzetten op meer gezonde sportverenigingen (voeding, roken en alcohol). **2.1** Het uitvoeren van het lokaal en regionaal sportakkoord. **2.2** Beweeggroepen stimuleren en faciliteren om inwoners te laten bewegen en voldoende sport- en beweegaanbod te realiseren. **2.3** De ketenaanpak van Valpreventie binnen de gemeente Gulpen-Wittem verder te ontwikkelen, organiseren en uitvoeren. **2.4** Onderzoeken van vernieuwend sport- en beweegaanbod **2.5** Faciliteren en ondersteunen van lokale verenigingen door middel van het vraaggericht aanbieden van verschillende services en verenigingsondersteuning. **2.6** Het twee keer per jaar organiseren van een sportcafé waar verenigingen kunnen aansluiten. **2.7** Opstellen van nieuw beleid spelen en bewegen in de openbare ruimte/speeltuinenbeleid. **2.8** Renoveren van sportvelden afhankelijk van raadsbesluit omtrent nieuw accommodatiebeleid. **2.9** Onderhouden nieuw aan te planten bomen conform toezegging en begroting 2024-2027 **2.10** Starten met de samenwerking met Iedereen Kan Sporten **3.1** Uitvoering geven aan het door de gemeenteraad vastgestelde Erfgoedbeleid. 1. (h)erkennen van erfgoed; 2 uitdragen en beleefbaar maken van cultuurhistorisch erfgoed; 3 verbeteren van de kwaliteit en duurzaamheid van erfgoed. **4.1** Uitvoeren van het landschappelijk groenonderhoud in het buitengebied zoals: blokhagen, struweelhagen wandelpaden, graften, holle wegen, bos, en bermen. **4.2** Uitvoeren van het reguliere groendonderhoud binnen de kernen zoals: blokhagen, gazons, perken, boomspiegels en struweel. **4.3** Uitvoeren van onderhoud aan gemeentelijke bomen zoals: boomveiligheidscontrole, onderzoek en snoeiwerkzaamheden. **4.4** Herplanten van bomen verspreid door de gemeente ter vergroening van de leefomgeving en vervanging van gevelde bomen. **4.5** Vergroenen en onderhouden van kernen en landschap tijdens civiele projecten en reconstructies. **4.6** Inventariseren van kleine landschapselementen en historische waardevol groen. **4.7** Uitvoeren van KleurKeur-beheer in verschillende bermen. **4.8** Verkennen van opties voor 10% uitbreiding van gemeentelijke bos. **4.9** Verkennen van opties voor 10% uitbreiding van aantal gemeentelijke bomen. **4.10** Verkennen van opties voor het herstel van groenstructuren langs wegen in het buitengebied.

5.1 Organiseren van cultuurcafés waar onderwerpen worden behandeld die door verenigingen en andere cultuurmakers worden aangedragen

5.2 Initiëren en stimuleren van activiteiten op het snijvlak van cultuur en samenleving.

5.3 Ondersteunen van verenigingen, stichtingen en andere cultuurmakers door middel van vraaggericht aanbieden van diverse vormen van ondersteuning.

6.1 Opstellen van een meerjarenplan bibliotheekbeleid

6.2 De Bieb op School (dBos) op alle basisscholen Het opstellen van een actieplan gekoppeld aan een cultuurbeleid.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 5

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	576.735	263.369	135.189	135.189	135.189	135.189
Lasten						
- Personele lasten	617.674	758.367	715.554	718.367	720.143	720.143
- Materiële lasten	3.186.146	3.247.759	2.963.786	2.933.820	2.933.820	2.878.820
- Kapitaallasten	346.734	330.101	354.769	352.539	348.267	343.999
Totaal Lasten	4.150.554	4.336.227	4.034.109	4.004.726	4.002.230	3.942.962
Saldo Bestaand beleid	**-3.573.820**	**-4.072.858**	**-3.898.920**	**-3.869.537**	**-3.867.041**	**-3.807.773**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	91.500	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	50.000	91.500	-	-	-	-
Saldo Totaal	**-3.615.320**	**-3.981.358**	**-3.898.920**	**-3.869.537**	**-3.867.041**	**-3.807.773**

Bestaand beleid

Baten

- Verhuur sportaccommodaties € 112.711
- Specifieke Uitkering Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) € 14.078
- Overige baten[1] € 8.400

Lasten

Personele lasten

• Salarislasten eigen medewerkers	€ 384.848
• Ingeleend personeel (openbaar groen)	€ 330.706

Materiële lasten

• Groenonderhoud (openbaar groen, natuurbescherming)	€ 1.445.344
• Subsidies (o.a. verenigingen, evenementen, bibliotheek)	€ 614.178
• Exploitatie sporthal Gulpdal	€ 323.265
• Onderhoud sportaccommodaties	€ 223.522
• Monumentenzorg	€ 123.809
• Bijdrage Optisport (Mosaqua)	€ 100.000
• Historisch archief	€ 98.000
• Overige materiële lasten[2]	€ 35.668

Kapitaallasten

• Rente en afschrijving investeringen	€ 354.769

[1] *o.a. Bijdrage Provincie natuurbescherming*

[2] *o.a. Kermissen, belastingen sportaccommodaties en toeristische bewegwijzering*

Aandachtspunten

Aandachtspunten 2026
1. Achterstallig onderhoud gemeentelijke laan en straatbomen uitvoeren.
2. Onderhouden uitbreiding groenareaal Project Wittemer Allee
3. Herplanten in 2025 gevelde gemeentelijke bomen.

Programma 6

Sociaal Domein

Samen kunnen we het zelf

1.1.7 Programma 6: Sociaal Domein

Het programma Sociaal Domein omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Samenkracht en burgerparticipatie
- Samenkracht en burgerparticipatie / Gulpen-Wittem helpt
- Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
- Inkomensregelingen
- WSW en beschut werk
- Arbeidsparticipatie
- Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Jeugdhulp crisis / LTA / GGZ-verblijf
- Gesloten plaatsing
- Geëscaleerde zorg 18+
- Geëscaleerde zorg 18-
- Volksgezondheid

Programmasamenvatting

Het sociaal domein is een breed programma en bestaat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

- Jeugdhulp
- WMO
- Participatie (Werk en Inkomen)
- Volksgezondheid

Vanuit de programma's sociaal domein, volksgezondheid, onderwijs en veiligheid wordt samen gewerkt om een samenleving te creëren waarin iedereen de kans krijgt om mee te doen en zich te ontwikkelen. Door in te zetten op preventie, samenwerking, verbinding en maatwerk bouwen we aan een veerkrachtige en inclusieve gemeenschap die klaar is voor de toekomst. Het sociaal team is sinds 2025 een team sociaal domein en veiligheid samen. In het nieuwe beleidsplan sociaal domein, dat in 2026 wordt opgesteld, zal de samenwerking met het domein veiligheid op het gebied van beleid verder worden uitgewerkt.

In 2026 blijven binnen het sociaal domein de eerder gekozen thema's positieve gezondheid, basisvaardigheden en sociale basis leidend.

Positieve Gezondheid

De gemeente biedt algemene voorzieningen en individuele ondersteuning aan, gericht op maatwerk voor de inwoners. We handelen proactief en leveren de benodigde ondersteuning waar en wanneer dat nodig is. Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. Het gaat om het vermogen om met

fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan. In 2026 blijven we inzetten op positieve gezondheid door middel van:

- Preventieve programma's: Bevordering van een gezonde leefstijl via sport- en beweegactiviteiten, gezonde voeding en mentale gezondheidsprogramma's.
- Samenwerking: Nauwe samenwerking met huisartsen, welzijnsorganisaties, onderwijs, kinderopvang, zorgaanbieders en sportverenigingen.

Basisvaardigheden
Het beschikken over basisvaardigheden is essentieel voor volwaardige participatie in de maatschappij. Daarom richten we ons in 2026 op de thema's :

- Basisvaardigheden en gezin: We willen de cyclus van laaggeletterdheid tussen generaties doorbreken. Het gezin is hierbij de vindplaats en werkplaats voor preventie van taalachterstand bij kinderen, en het opsporen en verhelpen van laaggeletterdheid bij ouders.

Basisvaardigheden en werk: De gedachte is om bij de uitkeringsaanvraag structureel te screenen op laaggeletterdheid, en waar nodig volwassenenonderwijs te bieden tijdens het re-integratietraject, waar mogelijk op locatie van het ontwikkelbedrijf. Het verkrijgen van de basisvaardigheden is hierbij geen doel op zich, maar een manier om mensen meer vaardigheden te bieden om werk te vinden en te houden. Verder wordt er ook ondersteuning geboden aan werkzoekenden door middel van diverse re-integratietrajecten, zodat zij de nodige vaardigheden opdoen om succesvol te re-integreren op de arbeidsmarkt.

Sociale Basis
Een sterke sociale basis is de ruggengraat van een gezonde gemeenschap. Onze inzet voor 2026 omvat:
- Buurtinitiatieven: Stimuleren van lokale initiatieven en vrijwilligerswerk die sociale cohesie en buurtbetrokkenheid bevorderen.
- Samenwerking met partners: Versterken van de samenwerking met maatschappelijke organisaties om een stevig netwerk te creëren.
- Inclusieve samenleving: Bevorderen van inclusiviteit door toegankelijkheid te verbeteren en drempels weg te nemen, zodat iedereen volwaardig kan deelnemen aan de maatschappij.

Beleidskader

Kader
Algemeen • Beleidsplan Sociaal Domein 'Iedereen doet mee' 2022 – 2024 *Jeugd* • Regiovisie Jeugdhulpregio Zuid- Limburg • Beleidskader Jeugd Zuid- Limburg • Verordening Jeugd versie 2025 gemeente Gulpen- Wittem • Centrumregeling jeugdhulp Zuid- Limburg • Overeenkomst Gesloten en Intensief Klinische Jeugdhulp (GIKJ) • Samenwerkingsafspraken Veilig Thuis 'samenwerken aan veiligheid en herstel' *WMO* • Beleidsplan Zicht op Thuis 2021 - 2024 • Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gulpen-Wittem 2020 • Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Gulpen-Wittem 2023 • Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning Maastricht-Heuvelland 2023-2026 • Gemeenschappelijke (GR) Omnibuzz • Lokaal Uitvoeringsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Gulpen-Wittem 2024-2026 • Centrumregeling verwerving WMO ondersteuning Maastricht-Heuvelland *Participatie en re-integratie* • Beleidsplan Armoede 2021 - 2025 • Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022 - 2025 • Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Gulpen-Wittem 2021 e.v. • Beleidsregels Schuldhulpverlening gemeente Gulpen-Wittem 2022 e.v. • Uitvoeringsplan 'Welkom in Maastricht-Heuvelland' • Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 • Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2025 e.v. • Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ Maastricht-Heuvelland 2016 e.v. • Beleidsregel Social return Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg 2020 • Beleidsregels terug- en invordering bedrijfskapitaal TOZO 2023 • Beleidsregels Scholing Maastricht-Heuvelland 2023 • Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 • Uitvoeringsbesluit aanvullende bijzondere bijstand levensonderhoud 18 t/m 20 jaar Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2019 e.v. • Beleidsregels beschut werk Maastricht-Heuvelland 2024 • Uitvoeringsbesluit Hoogwaardig handhaven en debiteuren Participatiewet, IOAW, IOAZ Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.

- Uitvoeringsbesluit krediethypotheek Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Uitvoeringsbesluit vermogensvaststelling Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Uitvoeringsbesluit inkomstenvrijlating parttime werkzaamheden Participatiewet, IOAW en IOAZ Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Uitvoeringsbesluit individuele inkomenstoeslag Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Centrumregeling Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (SZMH)
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg (WOZL)
- Beleidsregels persoonsgebonden re-integratiebudget Maastricht-Heuvelland 2023
- Beleidsregels gesubsidieerde arbeid Maastricht Heuvelland 2023

Volksgezondheid

- Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031, "Samen sterk, iedereen veilig"
- Lokale Inclusie Agenda 2024-2028
- Preventie- en handhavingsplan jeugd & middelengebruik 2025-2028
- Beleidsregels scholing Maastricht-Heuvelland 2023
- Regionaal Gezondheidsbeleid 'Gezondheid nu, voor later!' 2025-2030

Wat willen we bereiken?

Doelen
Sociaal Domein
1. Intensiveren samenwerking tussen sociaal domein en domein veiligheid
Jeugd
2. Een goed dekkend preventief aanbod voor jeugdhulp, zowel op lokaal als (sub)regionaal vlak.
3. Normaliseren van jeugdhulp waarbij het verhogen van de eigen kracht en zelfredzaamheid van zowel ouders als jeugdigen centraal staat.
4. Een goed aansluitende hulpverlening tussen onderwijs en jeugd door het leggen van de juiste verbindingen.
5. Een brede vraagverheldering uitvoeren en in de aanpak domein overstijgend (samen)werken.
WMO
6. Onze inwoners mogelijkheden bieden om zo lang mogelijk zelfstandig en in hun eigen vertrouwde omgeving te kunnen blijven wonen en te participeren in de samenleving.
Participatie
7. Een bredere aanpak in het voorkomen van armoede.
8. Verbeteren van de preventie en vroeg signalering binnen de schuldhulpverlening.
9. Stimuleren van (begeleide) arbeidsparticipatie of arbeidsmatige dagbesteding.
10. Een optimale aanpak om statushouders te laten inburgeren.
Volksgezondheid
11. In 2030 de achterstand van Zuid-Limburg op het gebied van Volksgezondheid t.o.v. de rest van Nederland met 25% te hebben ingelopen, zodat kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien.
12. Het voorkomen, tijdig signaleren en duurzaam stoppen van geweld in afhankelijkheidsrelaties.
13. De samenleving zo inclusief mogelijk maken waarin iedereen naar vermogen mee kan doen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 De eigen hulpverlening en schoolmaatschappelijk werk van team jeugd versterken en preventief inzetten. Hierdoor worden hulpvragen tijdig begeleid en wordt erger voorkomen. **2.1** De samenwerking met welzijnsorganisaties intensiveren waarbij de sociale basis wordt versterkt. **2.2** Online hulpvormen preventief inzetten. **2.3** Collectieve en preventieve hulpvormen voor jeugd, in samenwerking met Maastricht-Heuvellang gemeenten, optimaliseren. **3.1** Uitvoeren van het lokale uitvoeringsplan Jeugd. **3.2** Voorliggend veld en bijbehorende voorzieningen/activiteiten onder de aandacht brengen bij ouders en jeugdigen. **4.1** (door)Ontwikkeling doelgroeparrangementen in het speciaal onderwijs. **4.2** (door)Ontwikkeling van de (voorschoolse/ kansrijke start)knooppunten. **4.3** Invulling geven aan voorschools maatschappelijk werk. **5.1** Het toevoegen van partner(s) uit verschillende domeinen om de hulpvraag te exploreren en samenwerking tussen de verschillende domeinen te versterken. **6.1** Versterken en doorontwikkelen van het voorliggend veld, rekening houdend met de behoeften van de betreffende kern en inwoners. De eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners wordt daarbij zoveel mogelijk gestimuleerd. **6.2** Bewustwording bij inwoners omtrent langer thuis blijven wonen structureel onder de aandacht brengen. **6.3** Uitvoering geven aan het lokale uitvoeringsplan Wmo. **6.4** Voorliggend veld en bijbehorende voorzieningen/activiteiten meer onder de aandacht brengen bij burgers, zodat meer burgers deze activiteiten beter weten te vinden en er gebruik van maken. **6.5** Verbeteren van de overgang van Wmo naar Wlz. **6.6** Opstellen beleidsplan Wmo. **7.1** Gebruik van verwijzers om inwoners in armoede in beeld te krijgen. Zowel interne verwijzers als externe verwijzers. **7.2** Meer bekendheid geven aan minimaregelingen voor inwoners, maatschappelijke en vrijwilligersorganisaties. **7.3** Onderzoeken naar mogelijkheden om de bereikbaarheid van de minimaregelingen te vergroten. **8.1** Vroeg signalering op basis van ervaringen en ervaringscijfers nog verder verbeteren en doorontwikkelen. **8.2** Begrijpelijke en structurele communicatie over het ondersteuningsaanbod binnen de schuldhulp. **8.3** Inzetten op preventie, bewustwording en financiële zelfredzaamheid bij jongeren. **8.4** Een laagdrempelige en toegankelijke schuldhulpverlening.

9.1 Onderzoeken van arbeidsmogelijkheden en stimuleren van arbeidsparticipatie van de doelgroep met 0-50% arbeidsfitheid.
9.2 Inzetten op het vergroten van de arbeidsparticipatie van gevestigde statushouders.
10.1 Het aanbieden van duale trajecten aan inburgeraars. Dit zijn trajecten waarbij inburgering (taallessen) gecombineerd wordt met een traject naar werk of vrijwilligerswerk.
11.1 Uitvoering geven aan het regionaal gezondheidsbeleid 2025 - 2030.
11.2 Uitvoering geven aan de lokale en regionale opgaven uit het Gezond en Actief Leven Akkoord en Integraal Zorg Akkoord.
11.3 Uitvoering geven aan het preventie- en handhavingsplan jeugd & middelengebruik 2025-2028.
11.4 Uitvoering geven aan de 'programma/ basisstructuur Kansrijke Start', door het implementeren/voortzetten van de Knooppunten Kansrijke start/ Jonge kind.
12.1 Uitvoering geven aan regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 "Samen sterk, iedereen veilig", met aandacht voor vergroten van bewustwording, deskundigheidsbevordering en verbeteren van de samenwerking.
13.1 Uitvoering gegeven aan de Lokale Inclusie Agenda 2024-2028.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 6

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	5.828.281	5.235.327	4.875.176	3.738.277	3.475.765	3.478.360
Lasten						
- Personele lasten	1.242.246	1.340.513	1.334.233	1.370.057	1.395.120	1.416.516
- Materiële lasten	16.437.512	17.026.143	16.969.758	16.076.618	15.810.606	15.678.005
- Kapitaallasten	191.737	182.775	180.594	396.259	391.763	387.267
Totaal Lasten	17.871.494	18.549.431	18.484.585	17.842.935	17.597.489	17.481.788
Saldo Bestaand beleid	**-12.043.213**	**-13.314.104**	**-13.609.409**	**-14.104.658**	**-14.121.724**	**-14.003.428**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	501.373	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	735.000	166.773	15.400	15.400	15.400	15.400
Saldo Totaal	**-11.809.586**	**-13.147.331**	**-13.594.009**	**-14.089.258**	**-14.106.324**	**-13.988.028**

Bestaand beleid

Baten

- Gebundelde doeluitkering BUIG € 2.740.089
- SPUK Oekraïne € 1.400.000
- SPUK Inburgering (saldoneutraal) € 314.414
- Eigen bijdrage sociale uitkeringen € 155.097
- Debiteurenontvangsten SZMH € 100.000
- SPUK GALA € 79.282
- Huuropbrengst gemeenschapsvoorzieningen € 41.800
- Impulsgelden € 20.394
- Eigen bijdrage Meer bewegen voor ouderen € 20.000
- Gehandicaptenparkeerkaarten € 4.100

Lasten

Personele lasten

- Salarislasten eigen medewerkers € 1.326.733
- Ingeleend personeel (kernenbeleid, schuldhulpverlening, vrijwilligerswerk) € 7.500

Materiële lasten

- Sociale uitkeringen Algemene en Bijzondere Bijstand € 3.242.391
- PGB en uitkeringen in natura WMO € 3.006.191
- PGB en uitkeringen in natura Jeugdhulp € 2.607.633
- Bijdrage WOZL (Sociale werkvoorziening) € 1.756.161
- Bijdrage inkomensregelingen (SZMH) € 939.877
- SPUK Oekraïne € 900.000
- Bijdrage GGD € 824.457
- Bijdrage Trajekt (Maatschappelijk werk) € 467.789
- Bijdrage Omnibuzz (WMO) € 465.074
- Uitvoeringskosten Jeugd € 342.250
- Inburgering (saldoneutraal) € 314.414
- Bijdrage Arbeidsparticipatie (o.a. Podium24, Annex) € 290.886
- Bijdrage Schuldhulpverlening (o.a. Kredietbank Limburg) € 227.825
- Bijdrage GIA (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties) € 190.573
- Jeugdbescherming/jeugdreclassering € 180.000
- Bijdrage Clientondersteuning (MEE Zuid-Limburg) € 170.035
- Subsidies € 130.000
- Bijdrage Samen Doen € 160.000
- Leerlingenvervoer (Jeugdwet) € 107.000
    - Bijdrage Mantelzorg € 105.472
- Overige bijdrages[1] € 55.300
- Overige materiële lasten[2] € 486.430

Kapitaallasten

- Rente en afschrijving investeringen € 180.594

[1] *o.a. Kinderopvang, Gemeenschapsvoorzieningen*

[2] *o.a. Huren, uitvoeringskosten, belastingen, werkbudgetten, AED voorziening*

Aandachtspunten

Aandachtspunten 2026
1. Het beleidsplan armoede 2021-2025 loopt eind 2025 af.
2. Het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025 loopt eind 2025 af.
3. De actualisatie van het beleidsplan sociaal domein.

Programma 7

Volksgezondheid en milieu

Natuurwerkdag in Eys

1.1.8 Programma 7: Volksgezondheid en Milieu

Het programma Volksgezondheid en Milieu omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Riolering
- Afval
- Milieubeheer
- Begraafplaatsen en crematoria

Programmasamenvatting

In dit programma staat de algehele gezondheid van onze inwoners, milieubeheer en duurzaamheid centraal. Voor de gemeente Gulpen-Wittem zijn relevante thema's en aandachtspunten binnen dit programma:

Afval
In de komende jaren zal de gemeente, vanuit de circulaire economie gedachte, richting geven aan het beheer van grondstoffen. Hierbij verandert de dienstverlening van afvalinzameling en afvalverwerking naar grondstoffenbeheer. Uitgangspunten hierbij is het behouden en verbeteren van de kwaliteit en service richting onze inwoners.

Omgevingsdienst Zuid-Limburg
De Omgevingsdienst Zuid-Limburg geeft uitvoering aan de landelijke afspraken die zijn gemaakt over de (kwaliteit van de) uitvoering van vergunningverlening en toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving. Het gaat hier in eerste instantie om bedrijfsactiviteiten die een aanzienlijke milieubelasting (kunnen) hebben op de omgeving en externe veiligheid aspecten kennen (de zogenaamde basistaken). Door een bundeling van kennis en expertise wordt de kwaliteit verhoogd en is kennis voor gemeenten beschikbaar die er voorheen niet was of extern ingehuurd werd.

Omgevingswet
De Omgevingswet is een nieuwe wet die op 1 januari 2024 in werking is getreden. . Hoewel steeds duidelijker wordt welke consequenties deze nieuwe wet heeft voor onze organisatie, is ook nog veel onduidelijk. Dit omdat de effecten en impact van deze nieuwe wet pas duidelijk zullen worden als de transitietermijn, die loopt tot 2032, volledig is doorlopen .
Zo is duidelijk dat de bodemtaken van de provincie naar de gemeente komen. Alle gemeenten worden onder het regiem van de Omgevingswet bevoegd gezag voor bodem. Gemeenten zijn dan primair beheerder van de bodemkwaliteit voor hun grondgebied. Door deze bevoegdheidswijziging komen alle taken en de daarmee gepaard gaande kosten voor de bodem(sanering) bij de gemeenten te liggen.
Ook dienen ten gevolge van de Omgevingswet alle inrichtingen (bedrijven) omgezet te worden naar milieu belastende activiteiten (mba) op een locatie. Daar waar voorheen werd gesproken van een

inrichting waarin het gehele bedrijfsproces via een vergunning of melding werd gereguleerd, wordt een bedrijfslocatie nu opgeknipt in verschillende mba's. Voor deze omzetting is ook extra inzet nodig de komende jaren.

Energietransitie/duurzaamheid

De gemeente zet met partners stevig in op de verduurzaming van de regio, met aandacht voor energie, de gebouwde omgeving en landbouw. Het doel is om in 2050 te beschikken over een betaalbaar, decentraal en robuust duurzaam energiesysteem dat aansluit bij de lokale kracht en identiteit.

Binnen de energie- & warmtetransitie krijgt de uitwerking van de doelen zoals gesteld in het RES-Zuid-Limburg bod 1.0, onder begeleiding van de RES-ZL, steeds concreter vorm. Dit omvat onder andere een voorverkenning naar de mogelijkheden van zonnecarports op (semi) openbare parkeerterreinen. Daarnaast wordt de Transitievisie Warmte (TVW) 1.0 doorontwikkeld naar een regionaal warmteprogramma. Als onderdeel hiervan worden alle alternatieve warmtebronnen en individuele oplossingen verkend. Het best passende scenario, wat zal leiden tot een decentraal, betaalbaar en duurzaam energiesysteem voor Gulpen-Wittem in 2050, zal landen in wijkuitvoeringsprogramma's.

Voor inwoners en ondernemers zal er in de loop van 2026 een regionaal energieloket worden ingericht als eerste aanspreekpunt voor verduurzamingsvragen. Gulpen-Wittem vertaalt daarnaast tevens de landelijke aanpak isolatie naar de lokale aanpak isolatie via het programma "Gulpen-Wittem IsolatieKLAAR". Verder wordt de samenwerking met Energiecoöperatie Geuldal verdiept en krijgt de vergroening van wijken nadrukkelijke aandacht om zowel de leefomgeving te verbeteren als klimaatadaptatie te stimuleren.

Samen met interne & externe partners die zich inzetten voor het herstel en behoud van natuur, landbouw en landschap wordt gewerkt aan een transitie richting een circulaire landbouw. Vanuit duurzaamheid worden de mogelijkheden rondom Agro-Energy verkend, waarbij wordt gekeken naar mogelijkheden zoals het beleggen van stallen met zonnepanelen en de realisatie van een lokale bio-mestvergister, die kan bijdragen aan de vorming van energiegemeenschappen. Daarnaast wordt ingezet op de ontwikkeling van biobased bouwmaterialen, waarmee landbouw en bouw elkaar versterken in de verduurzamingsopgave.

Water

Binnen dit thema willen we het milieu en de volksgezondheid beschermen door te zorgen voor adequate afvalwaterinzameling en transport naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Verbetering van de oppervlakte waterkwaliteit is daarbij één van onze doelstellingen naast het voorkomen van wateroverlast bij (hevige) regenbuien. We realiseren ons daarbij dat waterbeheer geen lokale aangelegenheid is en onze gemeentegrenzen en zelfs landsgrenzen overschrijdt. En dat het hoge maatschappelijke kosten veroorzaakt. De wateroverlast in juli 2021 heeft duidelijk gemaakt, dat er maatregelen nodig zijn om Gulpen-Wittem te beschermen tegen wateroverlast. Het provincie breed Programma Waterveiligheid en Ruimte is gestart. De Provincie Limburg werkt hierin samen met het Rijk, het Waterschap Limburg en alle Limburgse gemeenten om het watersysteem meer robuust te maken, water en bodem sturend te maken bij ruimtelijke ontwikkelingen en meer klimaatbewustzijn en zelfredzaamheid te creëren bij inwoners.

In de uitvoering heeft dit thema een relatie met programma 2, vooral daar waar het gaat om de vernieuwing en het onderhoud aan ons rioolstelsel. Daarnaast zijn er relaties met datzelfde programma, daar waar het gaat om een veilige leefomgeving. En met programma 8, daar waar het gaat om veiligheid en milieutechnische aspecten van bedrijfseigendommen en particulier eigendom.

Samen Groen

Met het programma "Samen Groen" blijven we werken aan een duurzame toekomst. Samen Groen is een platform voor bewoners, bedrijven en andere stakeholders die actief willen werken aan een duurzaam Gulpen-Wittem. Als gemeente willen we ze veel en zo snel mogelijk het verduurzamen van de huidige woningvoorraad stimuleren. Dit gaan we doen door te informeren, stimuleren en krachten te bundelen.

Duurzaamheid is een breed begrip met een grote verscheidenheid aan raakvlakken en sub-thema's. Daarom zijn aan onze inwoners een aantal keuzes voorgelegd om mee aan de slag te gaan. De deelnemers hebben drie thema's gekozen binnen duurzaamheid: Mobiliteit, circulariteit en natuur. Binnen deze thema's worden de komende jaren initiatieven ontplooid. In fysieke bijeenkomsten worden deze vormgegeven. De gemeente faciliteert en communiceert door bijeenkomsten te organiseren, te zorgen voor inhoudelijke kennis, goede voorbeelden te delen en meer deelnemers te werven. Hiervoor wordt samengewerkt met de aanverwante teams binnen de gemeentelijke organisatie. Ook wordt rekening gehouden met, en ingespeeld op, lopende projecten en aanverwante activiteiten. Denk aan het thema mobiliteit of het landschapsbeheer, thema natuur.

Stakeholders, soms met ogenschijnlijk tegengestelde belangen, komen met elkaar in gesprek en werken samen aan oplossingen. Denk bijvoorbeeld aan agrariërs en natuurorganisaties. De initiatieven starten steeds kleinschalig en zijn in de basis van dien aard dat ze op termijn zichzelf in stand kunnen houden. Rekening wordt gehouden met een iteratief proces waarbij een eerste poging vast mag lopen. Een lokaal initiatief kan dienen als voorbeeld of 'pilot' voor een vervolg op andere locaties in de gemeente.

Sommige initiatieven vragen om een financiële kickstart. Ook kunnen communicatiemiddelen gewenst zijn of kan specifieke kennis gevraagd zijn. Om vorm te geven aan de rol van facilitator en communicator en de continuïteit van Samen Groen te verzekeren wordt rekening gehouden met structurele uitgaven.

Stikstof

Op 29 september 2025 heeft de provincie Limburg het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) vastgesteld. De provincie geeft hierdoor richting aan de aanpak van de stikstofproblematiek. De aanpak is gebaseerd op het eerder opgestelde Limburgs Programma Landelijk Gebied. Gedeputeerde Staten heeft met het LOS de ambitie om concrete resultaten te bereiken voor reductie van de stikstofdeposities, natuurherstel en perspectief op vergunningverlening voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen. In het LOS worden doelen gesteld voor niet alleen de lange termijn maar ook voor op kort termijn. De uitwerking van het LOS vindt plaats via gebiedsprocessen, met speciale aandacht voor vier focusgebieden: De Peel, Sarsven en de Banen, Maasduinen en het Geuldal/Mergelland. In deze gebieden worden maatwerkmaatregelen getroffen om natuurherstel en economische ontwikkeling slim te combineren. De Mechelderbeek is binnen LOS als een focusgebied aangemerkt en zal door de provincie vanaf 2026 opgepakt gaan worden. Als gemeente blijven we

aangehaakt bij het proces en combineren we de verschillende opgaves zoals klimaat, landbouw en natuurherstel, die in het gebied spelen. De gemeente heeft regulier overleg met het projectteam van de provincie en zal bij initiatieven in het buitengebied onderzoeken of er in kader van LOS koppelkansen gemaakt kunnen worden. In kader van de stikstof-opgave zal de rol aansluiten op de landelijke en provinciale opgaven en werken we binnen de regio en op lokale schaal samen. Projecten zoals het onderzoek naar de landschapselementen en het behoud van grasland dragen bij aan de opgaves voor natuurherstel en klimaat.

Beleidskader

Kader
• Grondstoffenplan 2022 – 2026 • Regionale energiestrategie 2.0 • Transitievisie Warmte 2021 - 2030 • Laadpalenbeleid 2022 - 2030 • Nationaal klimaatakkoord 2019 • Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg • Omgevingswet • Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) • Klimaatadaptatiestrategie Gulpen-Wittem 2023 -2027 • Omgevingsprogramma Water Gulpen-Wittem 2023 - 2027

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Inzameling van schone grondstoffen waarbij het voorkomen van afval nadrukkelijk aandacht krijgt.
2. Bewustwording (creëren) bij onze inwoners over de mogelijkheden voor afvalscheiding en grondstoffenbeheer.
3. Een duurzame woningvoorraad, waarbij het gebruik van fossiele brandstoffen steeds verder wordt teruggedrongen.
4. Beschikbaarheid over voldoende hernieuwbare energie en capaciteit binnen de regio.
5. Duurzame mobiliteit voor onze inwoners en bezoekers.
6. Beschikbaarheid over duurzame accommodaties.
7. Samen met de omgevingsdienst Omgevingsdienst Zuid-Limburg werken aan een veilige en gezonde leefomgeving.
8. Een veilige en klimaatrobuuste leefomgeving.
9. Een duurzame en gezonde ecologische toestand van onze beken.
10. Een duurzame gemeente (middels het programma Samen Groen).

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Invulling geven aan projecten ter bevordering van kwalitatieve afvalscheiding, in samenwerking met Rd4 en de overige deelnemende gemeenten, conform het Grondstoffenplan Rd4 o.a. : • Vanaf 2025 ondersteunt het Circulair Materialenplan (CMP) de transitie naar een circulaire economie, met focus op regionale samenwerking en producentenverantwoordelijkheid. • Beleids- en marktontwikkelingen, zoals de CO_2-heffing en stijgende kosten, vergroten de financiële druk op gemeenten en Rd4. • In 2026 opent het grondstoffenpark in Margraten, waar circulaire initiatieven starten in samenwerking met partners en onderwijsinstellingen. 1.2 Aanpassing van de inzamelfrequentie van GFT-afval (mini-containers) in de wintermaanden (december, januari, februari) vanaf 2026: van eens per twee weken naar eens per vier weken, waarmee logistieke besparingen worden verwacht zonder concessies te doen aan het serviceniveau. 1.3 Toddy's Plasklas, initiatief gericht op vermindering van restafval (luiers) door kinderen eerder zindelijk te maken. Opgestart in kwartaal 2 2025. 1.4 Deelname aan het project Preventie en Gedragsverandering onder de koepel van Afval Samenwerking Limburg (ASL). **2.1** Uitvoeren van een educatieprogramma voor de basisschoolleerlingen. **2.2** Inzetten van communicatiemiddelen en het stimuleren van burgerparticipatie. **3.1** In samenwerking met de Heuvelland gemeentes uitgevoerd onderzoek naar alternatieve warmtebronnen & -alternatieven doorvertalen naar een regionaal warmteprogramma. Dit warmteprogramma vormt op den duur de basis voor de wijkuitvoeringsplannen, waarin per wijk wordt aangegeven hoe we van het gas af gaan. **3.2** Het isoleren van koopwoningen stimuleren en subsidiëren middels de campagne "Gulpen-Wittem IsolatieKLAAR". **3.3** Samen met de overige Heuvelland gemeentes een regionaal energieloket optuigen welke onze inwoners voorziet van advies op het gebied van verduurzaming. **3.4** Monumenteigenaren ondersteunen met advies op het gebied van verduurzaming middels het aanbieden van De Groene Menukaart - Gulpen-Wittem.

4.1 De samenwerking met de lokale energiecoöperatie verder formaliseren en professionaliseren om zodoende een gedegen partner in de energietransitie te kunnen creëren.
4.2 Stimuleren van de kleinere doelgroepen zoals monumenten, ouderen met particuliere woningen, en VVE's en deze van informatie voorzien.
4.3 In RES-ZL verband samen onderzoek doen naar & vorm geven aan de regionale energietransitie.
4.4 De mogelijkheid rondom energieopwekking middels Solar-Carports onderzoeken en, met ondersteuning van de RES-ZL, invulling geven aan een pilot-project binnen onze gemeente.
4.5 De mogelijkheid rondom het betrekken van agrarische ondernemers bij de energietransitie verder onderzoeken en uitwerken, in samenwerking met Enter Next Level & RES-ZL.
4.6 Onderzoek naar de inrichting van een energie-hub in de kern Gulpen onderzoeken en verder vorm geven.
5.1 Zorgen voor een dekkend laadpalennetwerk, waarbij de uitrol plaatsvindt op basis van laadbehoefte.
5.2 Intern stimuleren van het inzetten van duurzame mobiliteit voor zowel woon-werkverkeer als dienstreizen.
6.1 Voor alle accommodaties inzichtelijk maken welke stappen noodzakelijk zijn om te komen tot een duurzame accommodatie. Deze worden in een stappenplan en meerjarenonderhoudsprogramma opgenomen.
7.1 Uitvoering geven aan de nieuwe wettelijke taken die op ons afkomen.
7.2 Verbeteren samenwerking met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg.
8.1 Vergroten van de fysieke robuustheid van het watersysteem
8.2 De raad periodiek informeren over de voortgang van het provincie brede Programma Waterveiligheid en Ruimte.
8.3 In overleg met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg opstellen van een stroomgebiedsplan voor de Geul en haar zijbeken.
8.4 Inwoners informeren hoe men zich beter kan voorbereiden en beschermen tegen extreme wateroverlast.
8.5 Water en bodem sturend maken bij ruimtelijke ontwikkelingen.
en verkeer.
9.1 Afkoppelen, bufferen en infiltreren van schoon regenwater in de grond en vertraagd afvoeren naar de beken.
9.2 Bufferen en vertraagd afvoeren van afvalwater naar de rioolwaterzuivering.
9.3 Integraal uitvoeren van projecten in samenwerking met andere programma's zoals wegen en verkeer.
10.1 Samen Groen zal het communicatieplatform gaan vormen om inwoners van de gemeente actief te informeren over de werkzaamheden en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Hiermee wordt de inwoner handelingsperspectief geboden.
10.2 Samen Groen gaat bekijken hoe er, samen met de gemeenschap, op laagdrempelige wijze invulling kan worden gegeven aan lokale klimaats- & duurzaamheidsopgaven.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 7

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	4.868.935	5.523.815	5.160.035	5.466.289	5.701.114	5.930.210
Lasten						
- Personele lasten	819.935	863.152	793.495	788.908	798.874	809.139
- Materiële lasten	2.883.886	3.454.332	3.180.577	3.036.368	3.006.251	3.241.677
- Kapitaallasten	910.449	1.112.593	1.118.754	1.505.853	1.561.171	1.508.529
Totaal Lasten	4.614.271	5.430.077	5.092.827	5.331.129	5.366.296	5.559.345
Saldo Bestaand beleid	**254.664**	**93.738**	**67.208**	**135.160**	**334.818**	**370.865**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	336.000	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	206.000	336.000	-	-	-	-
Saldo Totaal	**124.664**	**429.738**	**67.208**	**135.160**	**334.818**	**370.865**

Bestaand beleid

Baten

- Rioolheffing € 2.685.110
- Afvalstoffenheffing € 2.316.893
- SPUK GALA € 128.888
- Leges (lijkbezorgingsrechten) € 22.000
- Mutatie voorzieningen riolering en afval € 7.144

Lasten

Personele lasten

- Salarislasten eigen medewerkers € 769.063
- Ingeleend personeel (SPUK GALA en milieubeleidsplan) € 24.135

Materiële lasten

- Bijdrage Rd4 (inzameling huisvuil) € 1.863.767
- Duurzaamheid (m.n. CDOKE) € 336.545
- Werkbudgetten riolering € 333.239
- Bijdrage Omgevingsdienst Zuid-Limburg € 271.081
- Overige materiële lasten[1] € 171.990
- SPUK GALA € 109.228
- Overige bijdrages[2] € 94.727

Kapitaallasten

- Rente en afschrijving investeringen € 1.118.754

[1] *o.a. Werkbudgetten, (energie)projecten milieubeheer, watersysteemheffing, verduurzaming*

[2] *Energieloket, afdracht rioolrecht en afvalstoffenheffing BsGW*

Programma 8

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Vakwerkhuisjes gemeente Gulpen-Wittem

1.1.9 Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Ruimtelijke ordening
- Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
- Wonen en bouwen

Programmasamenvatting

In dit programma staat het voorzien in de woningbehoefte van burgers en de inrichting van het grondgebied in onze gemeente centraal. Daarbij sturen wij op een aantrekkelijk, veilig, gezond, bruikbaar en energiezuinig woon- en leefklimaat van een goede ruimtelijke kwaliteit én kwalitatieve huisvesting voor onze burgers. Daar waar in programma 2 (wegen) en programma 5 (groen) de kwalitatieve inrichting van de gemeentelijke eigendommen (ofwel kapitaalgoederen) centraal staat, gaat het in dit programma veel meer om de beïnvloeding van de ruimtelijke kwaliteit van eigendommen van onze burgers en bedrijven. De Omgevingswet biedt het wettelijk kader voor dit taakveld. Hoewel de Omgevingswet meerdere programma's raakt, is het begrotingstechnisch onder het programma 8 ondergebracht.
Daar waar we in de voornoemde programma's dan ook de rol van beheerder van de openbare ruimte hebben, zijn we in dit programma (nog) vooral kaderstellend / handhavend als vergunningverlener of als handhaver, waarbij bestemmings-/omgevingsplannen en (omgevings)visie op ruimtelijke kwaliteit en wettelijke kaders onze belangrijkste hulpmiddelen zijn. Deze rolinvulling gaat fundamenteel wijzigen. Met de komst van de omgevingswet worden wij meer en meer facilitator. De facilitator die zijn informatievoorziening naar de burgers op orde moet hebben, zodat de burgers hun rol in de toekomst kunnen pakken.

Ruimtelijke Ordening

Met de inwerkintreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is er veel verandert in de wijze waarop we vergunningsaanvragen en meldingen moeten afhandelen. Er is een nieuw landelijk loket (DSO) voor het indienen van aanvragen, processen verlopen anders, we worden bevoegd gezag voor nieuwe taken, we gaan van 26 wetten naar 1 wet, lokale systemen zijn veranderd etc. Kortom: we zijn anders moeten gaan werken dan voorheen. Onze werkwijze ten aanzien van vergunningverlening is hierop aangepast Zo werken we momenteel met een casemanager voor complexe aanvragen en gaan we naar integraal en samenhangend werken. Hiervoor zijn n op de werkvloer een aantal nieuwe overleggen en samenwerkingsvormen geïntroduceerd (intaketafel/omgevingstafel). Ook moeten we meer en meer gaan samenwerken met onze ketenpartners en andere gemeentelijke disciplines om tot weloverwogen besluiten te komen. Tevens wordt het zaakgericht en digitaal werken versterkt. Al met al een behoorlijke verandering die op ons af is gekomen. De grootste verandering van de Omgevingswet zit hem naast de cultuurverandering vooral in de digitalisering. De Omgevingswet is daarom bovenal een digitaliseringswet. Naast de verandering in de vergunningverleningsprocessen gaat de Omgevingswet ook een verandering te weeg brengen rondom de ruimtelijke planvormen.

Het omgevingsplan zal straks alle regels omvatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en vervangt de huidige bestemmingsplannen en de lokale verordeningen die regels bevatten over de fysieke leefomgeving. Gelijktijdig met de nieuwe Omgevingswet is de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen ingevoerd. Deze wet heeft als doel de kwaliteit van de bouw te verbeteren en de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit beter te beleggen. Met de introductie van deze nieuwe wetgeving wordt er een knip gemaakt in de huidige omgevingsvergunning voor het bouwen. Dit wordt opgesplitst in een technische vergunning en een ruimtelijke vergunning. Voor een deel van de technische vergunning is een bouwmelding in de plaats gekomen. Een deel van de technische toetsing die voorheen door de gemeente gebeurde, komt nu bij een externe kwaliteitsborger te liggen. Met het gedeeltelijk wegvallen van deze taken bij de gemeente zullen de legesopbrengsten ook teruglopen. Echter komen er door de Omgevingswet ook weer nieuwe taken op de gemeente af. Omdat dit meldingen betreffen, mogen we hiervoor geen leges meer in rekening brengen
Naast de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging zijn er binnen dit taakveld nog andere maatschappelijke opgaves die in het ruimtelijk domein een plek vinden. In dat kader zijn o.a. de regionale samenwerking rondom het plan van aanpak NOVI-ZL, NOVEX-ZL, Panorama Zuid-Limburg, RES en de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg te noemen.

<u>Volkshuisvesting</u>
Gemeente Gulpen-Wittem staat voor een omvangrijke opdracht op het gebied van Volkshuisvesting (VHV) in de periode 2023-2030.
Voor 2026 zal in ieder geval invulling gegeven gaan worden aan:

1. Het Volkshuisvestingsprogramma
2. Huisvestingsverordening

De gevolgen van de val van het Kabinet in 2025 voor de volkshuisvestingsplannen zijn nog onbekend, maar betekenen dat bepaalde wetsvoorstellen en wetswijzigingen (nog) niet doorgevoerd worden. In het onderzoek is uitgegaan van de situatie dat alle wetswijzigingen en wetsvoorstellen uiteindelijk doorgang vinden.
In het verlengde hiervan geldt dat naar verwachting vanuit migratie (Oekraïners, statushouders en asielzoekers) alsmede de opbouw van onze bevolkingssamenstelling, o.a. steeds ouder wordende en zelfstandig wonende ouderen, samengestelde gezinnen, meer 1-persoonshuishoudens etc., de taken en opgaven op het gebied van volkshuisvesting alleen maar zullen toenemen.
Anderzijds heeft de gemeente onafhankelijk van de val van het kabinet reeds een VHV-opdracht via de Woondeal Limburg en Prestatieafspraken. Ook zal de gemeente in 2026 het Volkshuisvestingsprogramma gereed hebben.
Gulpen-Wittem is een sterk vergrijzende gemeente. Wij willen echter ook voor de jeugd een aantrekkelijke gemeente zijn waar zij met plezier willen (blijven) wonen. Dat is ook goed voor de leefbaarheid en het instandhouding van voorzieningen. Wij zetten dus niet alleen in op woningen voor senioren maar zeker ook voor starters.

<u>Geografie</u>

Ook de geografie valt onder dit programma: het vertalen van de buitenruimte op de (basis) kaart Tot slot vallen (onder andere) de wettelijk verplichte basisregistraties adressen en gebouwen (BAG), grootschalige topografie (BGT) en ondergrond (BRO) onder dit programma.

Beleidskader

Kader
• Omgevingswet • Omgevingsplan • Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) • Wet kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb) • Welstandnota • De Lokale Woonvisie 2018 - 2025 • Grondbeleid 2024 tot en met 2027 • Prestatieafspraken 2024 - 2027 • Bestemmings(omgevings)plannen • Intergemeentelijke structuurvisie • Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg • Structuurvisie ruimtelijke economie Zuid-Limburg • Klimaat- en energievisie • Plan van aanpak NOVI-ZL • Agenda Zuid-Limburg • Beleid VTH • Informatievisie Gulpen-Wittem 2022 • GEO-visie 2022 – 2024 • Omgevingsvisie Lijn50 • Verordening Fysieke Leefomgeving • Woondeal Limburg

Wat willen we bereiken?

Doelen
1. Bijdragen aan een veilige, gezonde, bruikbare en energiezuinige fysieke leefomgeving van een goede ruimtelijke kwaliteit door het verlenen van vergunningen en het houden van toezicht hierop.
2. Voldoen aan de wettelijke taken die binnen 'Bouwen en Wonen' op ons afkomen.
3. Verbeterde beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen.
4. Versterkte leefbaarheid en veiligheid van onze inwoners en bijdragen aan duurzaamheid.
5. Voldoen aan de wettelijke taken en verplichtingen die de Omgevingswet met zich meebrengt.
6. Versterking van de aanpakken voor verduurzaming van de industrie en economie, stedelijke transformatie en het landschap met optimale benutting van grensoverschrijdende kansen binnen de NOVI Zuid-Limburg.
7. Versterking van de regionale samenwerking rondom het thema 'Wonen' binnen de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg.
8. Meer woningen voor senioren en starters.
9. Een kwalitatief goed, beschikbaar en toekomstbestendig informatielandschap. Waarbij er voldaan wordt aan de formele en wettelijke verantwoordelijkheden o.a. op het gebied van de GEO basisadministraties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten 2026
1.1 Afhandelen van ingediende aanvragen omgevingsvergunning en meldingen binnen de wettelijke kaders. **1.2** Toetsen van initiatieven en aanvragen inclusief de advisering van de gemeentelijke adviescommissie. **1.3** Toezicht houden op de verleende omgevingsvergunningen. **1.4** Tijdig uitvoering geven aan de jaarlijkse uitvoerende beleidstaken (jaarverslag en uitvoeringsprogramma). **2.1** Afhandelen en beoordelen meldingen in het kader van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb). **3.1** Een proactief woonbeleid voeren door te stimuleren, te bemiddelen en waar nodig te reguleren. **3.2** Vaststellen van het nieuwe woonbeleid. **3.3** Uitvoering geven aan reguliere grondzaken. **3.4** Handelen als private partij bij reguliere grondtransacties. **4.1** De Prestatieafspraken 2024-2027 jaarlijks evalueren en waar nodig bijsturen aan de hand van de opgestelde jaarschijf. **5.1** Opstellen Volkshuisvestingsprogramma. **5.2** Optimaliseren/aanpassen van bedrijfsprocessen op basis van praktijkervaringen Omgevingswet. **5.3** Opstellen en beheren van toepasbare regels ter verbetering van de dienstverlening. **5.4** Praktijkervaringen opdoen onder de Omgevingswet gedurende de transitieperiode. **5.5** Implementeren nieuwe functionaliteiten en ontwikkelingen van omgevingswet softwarepakketten RX mission en Tercera (zowel technisch als functioneel) **5.6** Verzorgen van opleidingen en cursussen rondom de Omgevingswet. **5.7** Verzorgen van externe Ondersteuning t.b.v. uitvoering Omgevingswet (o.a. communicatie over de Omgevingswet, extra werkdruk, piekbelasting, ondersteuning DSO). **6.1** Inhoudelijke bijdrage leveren aan de regionale samenwerking rondom NOVI-ZL. **6.2** Opstellen landschapsfonds. **6.3** Bijdrage leveren aan de regiodeal Zuid-Limburg. **7.1** Inhoudelijke bijdrage leveren aan de regionale samenwerking rondom het thema ‘Wonen’. **7.2** Actualisering structuurvisie wonen Zuid-Limburg **7.3** Nadere uitwerking en uitvoering van de regionale woondeal. **7.4** Verkenning uitbreiding dorpsranden (straatje erbij).

8.1 Ondersteunen van aanvragen van particuliere initiatieven.
8.2 Het oppakken c.q. afronden van woningbouwprojecten in een aantal kernen.
8.3 Onderzoek naar de mogelijkheden van functiewijziging van vrijkomende c.q. leegstaande gebouwen.
8.4 Opstellen woon- en woonzorg visie (Volkshuisvestingsprogramma).
9.1 Realiseren van een integrale basiskaart, die een weerspiegeling is van de fysieke werkelijkheid 'buiten' en die door eenieder gebruikt kan worden.

Wat mag het kosten?

Baten en lasten Programma 8

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestaand beleid						
Totaal Baten	463.488	516.000	621.000	466.000	466.000	466.000
Lasten						
- Personele lasten	1.270.279	1.110.096	1.560.990	1.578.888	1.436.899	1.443.139
- Materiële lasten	352.197	578.552	493.309	463.358	463.358	470.274
- Kapitaallasten	13.247	11.355	11.355	48.955	63.743	78.531
Totaal Lasten	1.635.723	1.700.003	2.065.654	2.091.201	1.964.000	1.991.944
Saldo Bestaand beleid	**-1.172.235**	**-1.184.003**	**-1.444.654**	**-1.625.201**	**-1.498.000**	**-1.525.944**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	384.000	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	450.000	203.000	100.000	55.000	-	-
Saldo Totaal	**-1.106.235**	**-981.003**	**-1.344.654**	**-1.570.201**	**-1.498.000**	**-1.525.944**

Bestaand beleid

Baten

- Leges (voornamelijk bouwleges) € 396.000
- Verkoop kavels Partij Oost € 225.000

Lasten

Personele lasten

• Salarislasten eigen medewerkers	€ 1.410.990
• Ingeleend personeel (o.a. grondbeleid)	€ 150.000

Materiële lasten

• Deelname GR Gegevenshuis	€ 219.154
• Omgevingswet	€ 100.000
• Kadastrale informatie	€ 59.655
• Omgevingsvergunningen	€ 30.000
• Bijdrage aan Grenzeloos Bocagelandschap	€ 20.000
• Overige materiële lasten[1]	€ 64.500

Kapitaallasten

• Rente investeringen	€ 11.355

[1] *Werkbudgetten Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting*

Aandachtspunten

Aandachtspunten 2026
1. Naar aanleiding van het onderzoek van de commissie van Aartsen naar het functioneren van het VTH-stelsel is er een Inter Bestuurlijk Programma opgesteld ter verbetering van het VTH-stelsel. Er gaat meer gestuurd worden op het voldoen aan de kwaliteitscriteria via het Inter Bestuurlijk Toezicht. Mogelijk heeft dat financiële gevolgen voor onze organisatie.
2. Het beëindigen van de TAM-route door de Minister voor het wijzigen van het omgevingsplan kan vanaf 1-1-2026 gebiedsontwikkelingen onder druk zetten/ vertragen omdat de STOP-TPOD (Toepassingsprofielen Omgevingsdocumenten) methode nog technische problemen oplevert waarvoor de gemeente grotendeels afhankelijk is van de doorontwikkeling van softwareapplicaties door commerciële marktpartijen. De huidige applicaties beschikken nog over onvoldoende functionaliteiten om aan de STOP-TPOD vereisten te voldoen.

1.1.10 Totale baten en lasten

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de totale baten en lasten van het programmaplan en een nadere verbijzondering hiervan. Deze verbijzondering bestaat uit een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van overhead, het bedrag aan vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien. Deze onderdelen dienen in het kader van het BBV verplicht in het programmaplan opgenomen te worden.

Totale baten en lasten per programma

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten per programma. Deze gegevens komen overeen met de grafieken per programma.

Programma	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0 Bestuur en Ondersteuning	39.019.314	37.197.633	38.441.719	38.460.292	38.395.055	39.374.542
1 Veiligheid	517.418	472.500	427.255	78.755	78.755	78.755
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	164.026	111.562	79.562	79.562	79.562	79.562
3 Economie	2.194.695	2.769.480	2.969.161	2.969.161	2.969.161	2.969.161
4 Onderwijs	393.084	343.308	356.805	356.805	356.805	356.805
5 Sport, Cultuur en Recreatie	576.735	263.369	135.189	135.189	135.189	135.189
6 Sociaal domein	5.828.281	5.235.327	4.875.176	3.738.277	3.475.765	3.478.360
7 Volksgezondheid en Milieu	4.868.935	5.523.815	5.160.035	5.466.289	5.701.114	5.930.210
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	463.488	516.000	621.000	466.000	466.000	466.000
Totaal van baten	**54.025.974**	**52.432.994**	**53.065.902**	**51.750.330**	**51.657.406**	**52.868.584**
0 Bestuur en Ondersteuning	14.007.360	14.946.213	15.156.282	14.050.586	13.941.839	13.917.100
1 Veiligheid	3.007.019	3.229.521	2.933.108	2.649.240	2.705.834	2.730.258
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.423.880	2.975.526	2.713.662	2.980.613	3.135.291	3.145.863
3 Economie	796.909	832.232	876.538	895.631	907.642	909.908
4 Onderwijs	1.763.251	2.380.089	1.875.948	2.057.068	2.036.692	2.028.116
5 Sport, Cultuur en Recreatie	4.150.554	4.336.227	4.034.109	4.004.726	4.002.230	3.942.962
6 Sociaal domein	17.871.494	18.549.431	18.484.585	17.842.935	17.597.489	17.481.788
7 Volksgezondheid en Milieu	4.614.271	5.430.077	5.092.827	5.331.129	5.366.296	5.559.345
8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	1.635.723	1.700.003	2.065.654	2.091.201	1.964.000	1.991.944
Totaal van lasten	**50.270.461**	**54.379.319**	**53.232.712**	**51.903.130**	**51.657.313**	**51.707.285**
Saldo van baten en lasten	**3.755.513**	**-1.946.325**	**-166.809**	**-152.800**	**93**	**1.161.298**
Stortingen in de reserve	-4.200.228	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan de reserve	2.199.337	2.084.463	325.285	296.628	70.430	26.492
Totaal resultaat	**1.754.622**	**138.138**	**158.476**	**143.828**	**70.523**	**1.187.790**

Algemene dekkingsmiddelen

In dit overzicht lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe. Algemene dekkingsmiddelen zijn de inkomsten van een gemeente, waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden, in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen.

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
NV Enexis	91.075	188.325	188.325	188.325	188.325	188.325
NV BNG	47.809	65.100	65.100	65.100	65.100	65.100
OZB woningen	2.998.532	3.100.432	3.341.316	3.424.053	3.424.053	3.424.053
OZB niet woningen	1.373.865	1.423.207	1.533.781	1.571.760	1.571.760	1.571.760
Algemene uitkeringen gemeentefonds	28.305.946	29.602.992	30.684.594	30.884.592	30.905.395	32.037.332
Toeristenbelasting	1.978.430	2.665.180	2.870.421	2.870.421	2.870.421	2.870.421
Forensenbelasting	194.001	84.600	84.040	84.040	84.040	84.040
Totaal resultaat	**34.989.659**	**37.129.836**	**38.767.577**	**39.088.292**	**39.109.095**	**40.241.032**

In 2026 hebben we meer middelen vrij ter beschikking dan in 2025. Het totale verschil is € 1.637.741. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere algemene uitkering in

2026 dan in 2025. Daarnaast zijn ook de belastingenopbrengsten gestegen. Voor de OZB volgt dit de vaste indexatie en de aanvullende verhoging van 5%. Voor de toeristenbelasting komt de stijging voort uit de verhoging van € 0,25 (ten opzichte van 2025) vanaf 2026.
Voor de dividenduitkeringen NV Enexis en NV BNG is aangesloten bij de eigen doorrekening en eerdere opgave vanuit de betreffende organisaties en de Provincie Limburg. Afhankelijk van het daadwerkelijke dividend wordt dit in het begrotingsjaar bijgesteld.

Overhead

Overhead zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Al deze kosten zijn verantwoord onder het taakveld 0.4 'Overhead'. Het zijn de kosten voor personeel, gemeentelijke gebouwen en voertuigen, ICT en algemene kosten. In de onderstaande tabel is de uitsplitsing van dit taakveld weergegeven.

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Personeel	7.130.560	7.795.184	7.997.437	7.987.571	7.992.446	8.010.419
Hardware en Software	2.046.374	1.922.252	2.121.834	1.420.726	1.419.657	1.388.616
Gemeentelijke gebouwen	763.860	618.098	671.581	669.235	660.933	604.696
Voertuigen	244.092	342.545	350.033	361.522	358.686	348.565
Werkbudget	364.394	535.051	377.944	290.944	290.944	290.944
Telefonie	180.421	168.769	149.648	148.527	72.681	72.681
Algemene kosten	50.181	60.482	60.482	60.482	60.482	60.482
Klein materieel buitendienst	29.290	29.880	30.660	30.185	30.635	45.635
Ondernemingsraad	20.504	27.736	27.736	27.736	27.736	27.736
Totaal resultaat	**10.829.675**	**11.499.997**	**11.787.355**	**10.996.928**	**10.914.199**	**10.849.774**

Vennootschapsbelasting

Als gevolg van de invoering van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' zijn gemeenten verplicht vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen als zij een fiscale onderneming hebben. Deze wet is, mede onder druk van de Europese Commissie, ingevoerd om een gelijk speelveld te maken tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. De vennootschapsbelasting is opgenomen onder taakveld 0.9 'Vennootschapsbelasting'. Voor de gemeente Gulpen-Wittem is de enige activiteit die Vpb-plichtig is exploitatie van grond.

Onvoorzien

Een post voor onvoorziene uitgaven is bedoeld voor het opvangen van onvoorzienbare, niet uitstelbare en onvermijdbare uitgaven, die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien. Het BBV schrijft voor dat een bedrag voor onvoorzien in de begroting dient te worden opgenomen en dit apart inzichtelijk gemaakt dient te worden. Het bedrag wordt geraamd voor de begroting in zijn geheel.

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Onvoorzien	-	25.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal resultaat	**-**	**25.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**

1.2 Paragrafen

De paragrafen zijn bedoeld om een goed inzicht te geven in de financiële positie en het financiële beheer van de gemeente. Dit doen we door onderwerpen, die versnipperd in de begroting staan, te bundelen in een kort overzicht. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Het BBV schrijft zeven paragrafen voor:

1. Lokale heffingen (paragraaf 2.2.1).
2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing (paragraaf 2.2.2).
3. Onderhoud kapitaalgoederen (paragraaf 2.2.3).
4. Financiering (paragraaf 2.2.4).
5. Bedrijfsvoering (paragraaf 2.2.5).
6. Verbonden partijen (paragraaf 2.2.6).
7. Grondbeleid (paragraaf 2.2.7).
8. Openbaarheidsparagraaf (paragraaf 2.2.8).

1.2.1 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door onze gemeente geheven belastingen, heffingen en leges. De paragraaf geeft inzicht in de tariefontwikkeling, de opbrengsten, de lokale lastendruk, de waardeontwikkeling van onroerende zaken en de kostendekking van heffingen.

Overzicht van de lokale heffingen

De gemeenteraad kan besluiten tot het invoeren, aanpassen of afschaffen van een gemeentelijke belasting. In Gulpen-Wittem zijn de volgende belastingen van kracht:

- onroerendezaakbelastingen;
- forensenbelasting;
- toeristenbelasting;

Voor het in gebruik geven van gemeentelijke eigendommen of voor de door de gemeente verleende diensten kan de gemeente een vergoeding vragen. Dat noemen we dan 'rechten'. In de gemeente worden de volgende rechten geheven:

- rioolheffing;
- reinigingsheffingen (te onderscheiden in de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht);
- lijkbezorgingrechten;
- marktgelden;
- leges (zijnde vergoedingen voor diensten die de gemeente verleent).

Het beleid lokale heffingen

De kaders voor de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen zijn vooral te vinden in de Gemeentewet, de Wet Waardering Onroerende Zaken, de Algemene Wet betreffende Rijksbelastingen, de Algemene Wet Bestuursrecht en de Invorderingswet 1990. De belastingverordeningen van de gemeente zijn hierop gebaseerd. Daarnaast is een aantal uitvoeringszaken geregeld in beleids- en uitvoeringsregels. De gemeentelijke kaders waren vastgesteld in de 'Nota Lokale Heffingen 2023-2026'. De geactualiseerde 'Nota Lokale heffingen 2023-2026' (G.23.00615) werd in de vergadering van 20 april 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

Nota Lokale Heffingen

Op 20 april 2023 stelde de raad de Nota Lokale Heffingen 2023-2026 vast. Hiermee heeft de raad het beleidskader aangegeven.

Belastingopbrengsten

In deze begroting 2026 wordt, in overeenstemming met de 'Nota Lokale Heffingen 2023-2027' en in consistentie met het beleid van de afgelopen jaren gekozen voor een zo beperkt mogelijke stijging van de tarieven. Tegelijkertijd dienen ook extra inkomsten te worden genereerd om de begroting sluitend te maken. Dit heeft gevolgen voor de tarieven per 2026.

	2026*
OZB	7,8 %
Rioolheffing	5,0 %
Afvalstoffenheffing	5,4 %

Tabel I. Procentuele stijging tarief / opbrengst per 2026

** imoc+: als grondslag voor de indexering van de belastingtarieven voor het begrotingsjaar wordt een gemiddelde gehanteerd van de imoc (d.i. de prijsindex van de materiële overheidsconsumptie) enerzijds en van de loonontwikkeling voor gemeenteambtenaren anderzijds, beide zoals deze door het CPB (o.a. in de meicirculaire) worden gepresenteerd.*

Voor 2025 presenteert het CPB in haar CEP een prognose van 2,6% echter, zoals vorenstaand staatje laat zien, stijgt de lastendruk voor 2026 met meer dan 2,6%: voor de onroerende-zaakbelastingen geldt, dat het tarief stijgt met 2,6% en vervolgens nog extra met 5% omdat het noodzakelijk is om meer inkomsten te genereren. Hoewel voor de riool- alsook voor de afvalstoffenheffing geldt, dat hiervan alle (lees: 100 %) lasten mogen worden 'doorbelast in het tarief, beperkt onze gemeente de 'doorbelasting tot afgerond 99,8% respectievelijk 99,9%, waardoor verdere stijgingen van deze tarieven voor de burgers voorkomen kunnen worden. Deze 'extra' stijgingen komen met name door de inflatie in het algemeen en dat dit enorm ís aangewakkerd met rentepercentages, energie en loonkosten in het bijzonder.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Per 1 januari 2015 heeft de gemeente Gulpen-Wittem de heffing en inning van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) ondergebracht in de GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). De heffing van de leges, de marktgelden en de lijkbezorgingsrechten zijn niet uitbesteed. De samenwerking tussen gemeenten en waterschappen biedt mogelijkheden tot een efficiëntere inrichting en uitvoering van de belastingheffing en -inning. Naast deze heffing en inning voert BsGW voor Gulpen-Wittem de kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing uit. De bevoegdheden van de gemeenteraad op het gebied van lokaal belastingbeleid en lokale belastingverordeningen zijn door de toetreding tot de BsGW niet gewijzigd. De gemeenteraad blijft bevoegd tot het vaststellen van de verordeningen, de soorten belastingen, de grondslagen voor de belastingen en de tarieven.

1. Onroerendezaakbelastingen

De beleidsuitgangspunten die vastgesteld waren in de Nota Lokale Heffingen waren als volgt:

a) Nagestreefd wordt dat de ontwikkeling van de WOZ-waarde niet leidt tot extra opbrengst, bovenop de hierboven genoemde indexeringsgrondslag. Bij de jaarlijkse vaststelling van het tarief wordt de gewenste prijsindex (op basis van de imoc+, voor 2026) zijnde 2,6% gecorrigeerd met de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Dit geldt gemeentebreed en niet voor individuele objecten. Los hiervan wordt voorgesteld om een extra verhoging van 5% qua inkomsten onroerendezaakbelastingen door te voeren om zodoende in algemene zin extra inkomsten te genereren. De onroerendezaakbelastingen (OZB) is een zogenaamd algemeen dekkingsmiddel: er is geen relatie tussen de belastingheffing en een bepaalde taak of verleende dienst van / door de gemeente. Over onroerende zaken heft de gemeente de volgende onroerende zaakbelastingen:

- Gebruikersbelasting, betalen alleen degenen die onroerende zaken gebruiken, die niet in hoofdzaak tot woning dienen.
- Eigenarenbelasting legt de gemeente op aan degenen die eigenaar zijn van onroerende zaken (zowel woningen als niet-woningen). De hoogte van de belasting is afhankelijk van de waarde van de onroerende zaak (de WOZ-waarde). De WOZ-waarde van ieder object wordt jaarlijks vastgesteld. De uitvoering van de wet WOZ is opgedragen aan BsGW. De onroerende zaakbelastingen voor 2026 is verschuldigd over de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2025. De indicatieve marktontwikkeling, zoals door de Waarderingskamer is gecommuniceerd betreft 9,5% voor woningen en voor "niet-woningen" wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode gemiddeld geschat op 1%. Dit zijn echter gemiddelden voor héél Nederland. De waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen binnen de gemeente Gulpen-Wittem zijn ten tijde van het schrijven van deze begroting nog niet bekend. In onderstaande tabel wordt dan ook voor wat betreft het begrotingsjaar 2026 gerekend met 9,5% voor woningen en 1% voor niet-woningen. Omdat de daadwerkelijke waardeontwikkeling pas na de begrotingsbehandeling door de BsGW bekend wordt gemaakt, zal met een separaat raadsvoorstel wat zich richt op belastingen de definitieve tariefstelling voor de OZB aan u worden aangeboden.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Woningen	2.999	3.100	3.341
Niet-woningen gebruikers	522	553	589
Niet-woningen eigenaren	852	870	945
Totaal	**4.373**	**4.523**	**4.876**

Tabel II Opbrengst onroerendezaakbelastingen in € 1.000

Voor de heffing in het betreffende belastingjaar (2026) geldt de waarde peildatum 1 januari van het voorafgaande jaar (1 januari 2025). Het tarief van de onroerendezaakbelasting wordt berekend aan de hand van een percentage van de WOZ-waarden. Het tarief wordt voor 2026 gecorrigeerd met het percentage van de stijging of daling van de WOZ-waarde-ontwikkeling, zodat de netto stijging gemiddeld op +/- 2,6% uitkomt: een hogere stijging van de WOZ-waarden wordt gecompenseerd door een lager OZB-tarief (een eventuele daling van de WOZ-waarden betekent een extra stijging van het tarief). Daarnaast is voorgesteld om een extra verhoging door te voeren van 5%.

Deze geprognosticeerde ontwikkeling van de WOZ-waarden in combinatie met de vorige uitgangspunten, resulteert in de tarieven voor de OZB, zoals in de navolgende tabel gepresenteerd:

	Belastingjaar 2024	Belastingjaar 2025	Belastingjaar 2026
woningen:			
- eigenarenbelasting	0,1287%	0,1230%	0,1207%
niet-woningen:			
- gebruikersbelasting	0,3119%	0,2979%	0,3192%
- eigenarenbelasting	0,4058%	0,3905%	0,4092%

Tabel III ontwikkeling tarief onroerendezaakbelastingen in % van de WOZ-waarde

De definitieve bepaling van de tarieven voor 2026 wordt gebaseerd op de meest actuele / beschikbare gegevens met betrekking tot de waardeontwikkeling, zoals BsGW deze medio november beschikbaar zal stellen: hierbij blijft het uitgangspunt een toename van + 2,6 % waarbij een grotere stijging van de (gemiddelde) WOZ-waarde wordt gecompenseerd door een lager tarief voor de OZB, een en ander zoals vorenstaand aangegeven met inbegrip van de 5% extra stijging van de inkomsten OZB.

2. Forensenbelasting

De gemeente heft forensenbelasting van personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er gedurende het jaar meer dan negentig malen nachtverblijf houden of er op meer dan negentig dagen van dat jaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Forensenbelasting	194	85	84

Tabel IV Opbrengst forensenbelastingen in € 1.000

Per 2025 is de belastingverordening voor de forensenbelasting verder aangepast. Gekozen is dan ook om meer een relatie te leggen tussen het gemis van de inkomsten qua gemeentefonds. Verder wordt nog steeds rekening gehouden met de IMOC en het daarmee gepaarde stijgingspercentage van 2,6%. Nu de exacte doorwerking op het gebied van de WOZ waarde nog niet bekend is worden voorlopig uitgegaan van nagenoeg dezelfde inkomsten per 2026. Ten tijde van het belastingvoorstel zal dit onderdeel meer op detail worden toegelicht.

3. Toeristenbelasting

Bij de voorbereiding van de begroting 2026 is door het college voorgesteld om de tarieven voor toeristenbelasting (extra) te verhogen om zodoende inkomsten te genereren in breedste zin. Het tarief voor toeristenbelasting 2026 ten opzichte van 2025 wordt verhoogd van € 2,75 naar € 3,00 per overnachting voor de overige verblijven. Het tarief voor camping/kampeerboerderij wordt verhoogd van € 2,40 naar € 2,65.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Toeristenbelasting	1.978	2.665	2.870

Tabel V Opbrengst toeristenbelasting in € 1.000

4. Rioolheffing

De beleidsuitgangspunten voor de rioolheffing zijn als volgt:

1. De uitvoering van het Waterprogramma Gulpen-Wittem 2023 - 2027 wordt bekostigd vanuit de rioolheffing, waarbij voortdurend de aandacht gericht blijft op kostenbesparing om de verhoging van de tarieven te minimaliseren.
2. Jaarlijks zal bij de aanbieding van de begroting worden geadviseerd over een aanpassing van de tarieven.

Rioolheffing wordt geheven van eigenaren en gebruikers van een perceel van waaruit water (direct of indirect) op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd dan wel belang heeft bij de nakoming van de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater-, hemel- en grondwater. Onderstaande tabel VI geeft inzicht in de opbouw van de lasten en de baten uit de heffing voor de rioolheffing en het dekkingspercentage; dit is een mate waarin de baten bijdragen in de totale lasten, die de gemeente maakt in het kader van de rioolheffing; wettelijke voorschriften bepalen dat de gemeentelijke baten in beginsel structureel niet hoger mogen zijn dan de lasten.

Specificatie	Begroting 2025	Begroting 2026
Salariskosten + overhead	641	645
Afschrijvingskosten	693	644
Rentekosten	608	718
Uitbestede werkzaamheden	338	351
Extracomptabele bijtelling BTW	232	218
Energiekosten en ICT kosten	*76*	*42*
Betaalde belastingen-bijdrage GR	69	72
Kosten riolering (totaal)	**2.657**	**2.690**
Opbrengsten rioolheffing	**2.566**	**2.685**
Totaal	**96,56%**	**99,8%**

Tabel VI Dekking Rioolheffing in € 1.000

Alle rioolinvesteringen en onderhoud aan het riool zijn gebaseerd op het in 2022 door de Raad vastgestelde Waterprogramma Gulpen-Wittem 2023–2027. Op basis van een meerjarige doorrekening (waarbij salariskosten + overhead, rentelasten en energiekosten stijgen) en rekening wordt gehouden met een stijging van 10% per 2025 en 2026 en in 2027 (5%) wordt een dekkingsgraad tussen de 96% en 99% gehaald. De tekorten die hierdoor tussen de 1% en 4% liggen, kunnen gedekt worden uit de voorziening riolering. Voor een geprognotiseerd verloop van deze voorziening, zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.5 van deze begroting.

	2024	2025	2026
woningen	285	314	330
niet-woningen	567	624	655
grootwaterverbruikers	1.627	1.790	1.880

Tabel VII Tarief rioolheffing in € 1

5. Reinigingsheffingen

De beleidsuitgangspunten zijn als volgt:

1. Op begrotingsbasis wordt gestreefd naar 100% kostendekkende tarieven. Hierbij prevaleert kostenbeheersing boven tariefsverhogingen;
2. Overschotten en tekorten op rekeningbasis worden verrekend met de Voorziening Afvalverwijdering;
3. Jaarlijks zal bij de aanbieding van de begroting worden geadviseerd over een aanpassing van de tarieven;
4. Continueren van de vermindering van afvalstoffenheffing wegens medische indicatie.

Onze gemeente kent twee reinigingsheffingen: de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.
De afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld. De inwoners betalen afvalstoffenheffing niet alleen voor het ophalen van huishoudelijk afval, maar ook voor het gebruik mogen maken van het milieupark. Deze betreft een gemeentelijke taak. Anders is het voor de reinigingsrechten: dit betreft géén wettelijke gemeentelijke taak en deze worden geheven van bedrijven waarvoor de gemeente op verzoek afvalstoffen inzamelt.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Kosten inzameling en verwerking	1.945	2.226	2.291
Overhead	11	23	27
Kosten (totaal)	**1.956**	**2.249**	**2.318**
Opbrengsten	**2.027**	**2.216**	**2.317**
Dekkingspercentage	**103,66%**	**98,54%**	**99,92%**

Tabel VIII. Dekking reinigingsheffingen in € 1.000

In de vorenstaande tabel staan de baten en lasten en het dekkingspercentage met betrekking tot de reinigingsheffingen. De stijging van de kosten voor inzameling en verwerking, wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de RD4. De stijging van kosten bij de RD4 zijn voornamelijk hogere salariskosten en verwerkingskosten. Bij een tariefstijging van 5,4% wordt een dekkingspercentage

van 99,92% gehaald. De resterende 0,08% (ad. € 1.907) kunnen gefinancierd worden uit de voorziening afvalstoffenheffing. Voor een verloop van de voorziening afvalstoffenheffing, zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.5 van deze begroting.

Invoering volume / frequentiesysteem

Per 1 januari 2018 is in de gemeente Gulpen-Wittem voor de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten het zogenaamde "Diftar" ingevoerd. Diftar staat voor gedifferentieerd afvaltarief. In Gulpen-Wittem bestaat de heffing uit een vast deel, gebaseerd op een vast bedrag (het vastrecht) en een variabel deel, gebaseerd op het aantal aanbiedingen van de restafvalcontainer. Binnen de gemeente wordt per huishouden het aantal aanbiedingen geregistreerd van de restafvalcontainer. Hoe meer aanbiedingen c.q. ledigingen van de restafvalcontainer, hoe hoger het variabele deel van de afvalstoffenheffing is. Omgekeerd levert een betere afvalscheiding en het aanbieden van minder restafval een lagere variabele afvalstoffenheffing op.

Afvalbeleid

Bij het volume / frequentiesysteem geldt voor de afrekening met de burger naast een vast tarief per aansluiting een tarief voor het aanbieden van restafval in minicontainers.
De gehanteerde beleidsuitgangspunten zijn als volgt:

1. Beleidsmatig is ervoor gekozen dat het variabele (ledigings-) tarief voor het aanbieden van gft-afval, € 0,00 bedraagt, dit ter stimulering van het gescheiden inzamelen van gft-afval;
2. Het vaste tarief bestaat uit een gedeelte ter dekking van de kosten die Rd4 maakt alsook voor de kosten die de gemeente maakt;
3. Met de inkomsten van de variabele tarieven worden de verwerkingskosten voor gft- en restafval afgedekt. Zijn de begrote inkomsten uit de variabele heffing hoger dan de kosten voor de verwerking van het ingezamelde gft-restafval, dan kan de gemeente dit bedrag in mindering brengen op de vaste kosten. Hierdoor daalt het vaste tarief;
4. Zowel het vaste- als het variabele tarief worden door de BsGW opgelegd en geïnd. Rd4 draagt zorg voor de registratie van de inzamelmiddelen en ledigingen op adresniveau.

	2025	2026
Vast tarief per perceel per belastingjaar:		
Eenpersoonshuishouden	209,75	218,10
Meerpersoonshuishouden	291,95	303,60
Recreatiewoning of 2e woning	313,05	338,10
Het vaste tarief wordt als volgt vermeerderd per lediging:		
Container restafval 140 liter	10,25	10,80
Container gft-afval 140 liter	0,00	0,00
Container gft-afval 240 liter	0,00	0,00
Voor huishoudens die zijn aangewezen op een verzamelcontainer wordt het vaste tarief vermeerderd per aanbieding van maximaal 60 liter huishoudelijke afvalstoffen.	3,10	3,30

Tabel IX Tarief reinigingsheffingen 2025 en 2026 in €

6. Lijkbezorgingrechten

De beleidsuitgangspunten werden in de nota 'Lokale Heffingen 2023-2026' opnieuw geformuleerd. Op basis van de Verordening Lijkbezorgingsrechten Gulpen-Wittem worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en over de door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de diensten gebruik maakt.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten begraafplaats	17	35	37
Overhead en kapitaallasten	21	6	4
Baten lijkbezorgingsrechten	25	15	22
Dekkingspercentage	**68%**	**37%**	**53%**

Tabel X Dekking lijkbezorgingrechten in € 1.000

Zoals uit vorenstaande opstelling blijkt, wordt slechts deels dekking gevonden in de tarieven van de lijkbezorgingsrechten ter dekking van de jaarlijkse totale gemeentelijke lasten.

7. Marktgelden

De beleidsuitgangspunten zijn in de nota 'Lokale Heffingen 2023-2026' opnieuw geformuleerd. Onder de naam "marktgelden" wordt in de gemeente Gulpen-Wittem een recht geheven voor het innemen van een standplaats op het daartoe aangewezen marktterrein gedurende de voor de markt bestemde tijd. Het marktgeld wordt geheven van degene die de plaats op het marktterrein inneemt voor het plaatsen, uitstallen of verkopen van goederen en voorwerpen.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten houden van markten	32	33	36
Overhead	23	34	43
Opbrengsten marktgelden	9	12	8
Dekkingspercentage	**16%**	**18%**	**11%**

Tabel XI Dekking marktgelden in € 1.000

De heffing gebeurt volgens de "Marktgeldenverordening Gulpen-Wittem". Hieronder zijn de nieuwe tarieven per 2026 weergegeven. Uitgegaan wordt van een stijging van de tarieven met 2,6%.

	Belastingjaar 2024	Belastingjaar 2025	Belastingjaar 2026
Weekmarkt Gulpen			
Vaste standplaats	€ 1,80 per marktdag	€ 1,87 per marktdag	€ 1,91 per marktdag
Dagplaats	€ 1,80 per marktdag	€ 10,00 per marktdag	€ 10,26 per marktdag

	Belastingjaar 2024	Belastingjaar 2025	Belastingjaar 2026
Per strekkende meter front	+ 1,20 per m	+ 1,25 per m	+ 1,28 per m
Weekmarkt Epen/Mechelen			
Vaste standplaats		€ 1,87 per marktdag	€ 1,91 per marktdag
Dagplaats		€ 5,84 per marktdag	€ 5,99 per marktdag
Per strekkende meter front	+ 0,70 per m	+ 0,73 per m	+ 0,74 per m

Tabel XII Tarief marktgelden in € 1

8. Leges

Onder de naam ”leges” wordt een aantal verschillende rechten geheven voor, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Hieronder zijn de belangrijkste leges vermeld, namelijk de opbrengsten voor hoofdstuk 1 (algemene dienstverlening), hoofdstuk 2 (dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet) en hoofdstuk 3 (dienstverlening vallen onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2). Per 2026 kan het geheel als volgt nader worden uitgesplitst:

		Personeelslasten	Overhead	Overige lasten	Totale lasten	Baten	Kostendekkendheid
Totaal		**€ 674.473**	**€ 916.473**	**€ 214.119**	**€ 1.805.065**	**€ 787.988**	**44%**
Hoofdstuk 1	Algemene dienstverlening	€ 118.980	€ 175.260	€ 169.597	€ 463.837	€ 402.010	87%
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	€ 8.570	€ 12.624	€ 8.255	€ 29.449	€ 28.447	97%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 49.563	€ 73.007	€ 103.643	€ 226.213	€ 205.531	91%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	€ 21.459	€ 31.609	€ 32.016	€ 85.083	€ 80.182	94%
Paragraaf 1.4	Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	€ 3.963	€ 5.837	€ 2.796	€ 12.597	€ 8.123	64%
Paragraaf 1.5	Gereserveerd: Bestuursstukken						
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie						
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken	€ 7.458	€ 10.985	€ 19.444	€ 37.888	€ 22.430	59%
Paragraaf 1.8	Gemeentearchief						
Paragraaf 1.9	Bijzondere wetten	€ 27.968	€ 41.197	€ 3.442	€ 72.607	€ 57.297	79%
Paragraaf 1.10	Diversen						
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	€ 548.100	€ 730.669	€ 44.522	€ 1.323.290	€ 378.836	29%
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen						
Paragraaf 2.2	Voorfase	€ 111.800	€ 149.040		€ 260.840	€ 32.000	12%
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 337.636	€ 450.101	€ 44.522	€ 832.259	€ 292.616	35%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 7.267	€ 9.688		€ 16.955	€ 4.400	26%
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten						
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten						
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	€ 13.416	€ 17.885		€ 31.301	€ 11.468	37%
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten	€ 13.416	€ 17.885		€ 31.301	€ 3.408	11%
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften						
Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid						
Paragraaf 2.11	Overige tarieven	€ 51.708	€ 68.931		€ 120.639	€ 15.238	13%
Paragraaf 2.12	Modaliteiten	€ 12.745	€ 16.991		€ 29.736	€ 19.573	66%
Paragraaf 2.13	Vermindering						
Paragraaf 2.14	Teruggaaf	€ 112	€ 149		€ 261	€ 133	51%
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	€ 7.393	€ 10.545		€ 17.938	€ 7.142	40%
Paragraaf 3.1	Horeca	€ 5.643	€ 8.048		€ 13.691	€ 4.678	34%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven	€ 235	€ 335		€ 570	€ 270	47%
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet						
Paragraaf 3.4	Gereserveerd: Organiseren evenement of markt						
Paragraaf 3.5	Standplaatsen	€ 784	€ 1.118		€ 1.902	€ 1.009	53%
Paragraaf 3.6	Gereserveerd: Huisvestigingswet 2014						
Paragraaf 3.7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	€ 732	€ 1.043		€ 1.775	€ 1.184	67%

De kostendekkendheid komt integraal uit op 44%.

9. Kwijtschelding en reductie afvalstoffenheffing

Met ingang van 1 januari 2018 is de "Regeling kwijtschelding afvalstoffenheffing" van toepassing. Op grond van deze regeling kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing. Voor de overige heffingen in de gemeente Gulpen-Wittem zijn geen regelingen voor kwijtschelding. Op de regeling kwijtschelding afvalstoffenheffing zijn bij het beoordelen van aanvragen de normen en bepalingen, zoals vastgelegd in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, overeenkomstig van toepassing, met dien verstande dat voor de kosten van bestaan wordt gehanteerd 100% van de bijstandsuitkeringen voor de categorie waartoe de belastingplichtige hoort. De kwijtschelding van de afvalstoffenheffing is van toepassing op het vast en het variabel deel van de gemeentelijke belasting zoals genoemd in de tarieventabel behorende bij de "Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Gulpen-Wittem."

Voor het vaste deel kan kwijtschelding worden verkregen tot 100% van het tarief conform tarieventabel. Het variabel deel is de belasting van € 10,80 berekend per lediging van de container bestemd voor fijn huishoudelijk restafval. Hiervoor kan kwijtschelding worden verleend tot een maximum van € 75,60 per jaar. Dit komt neer op 7 ledigingen per jaar. De uitvoering van de heffing, invordering en de kwijtschelding afvalstoffenheffing is ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (GR BsGW). Voor 2026 en volgende jaren wordt een bedrag van € 55.000 aan kwijtschelding geraamd.

Vermindering van afvalstoffenheffing wegens medische indicatie

In de verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Gulpen-Wittem is nog steeds (evenals voorgaande jaren) een bepaling opgenomen voor vermindering van afvalstoffenheffing wegens medische indicatie. Op grond van deze verordening bestaat de mogelijkheid voor belastingplichtigen om vermindering aan te vragen voor het vaste of het variabele deel van de afvalstoffenheffing. Men komt voor vermindering in aanmerking indien een belastingplichtige of een huisgenoot vanwege een chronische ziekte of handicap extra medisch afval moet aanbieden aan de gemeentelijke inzameldienst. Voorgesteld wordt deze reductie te continueren in de verordening van 2026. De vermindering bedraagt 60% van de totaal verschuldigde belasting als gevolg van het aantal aangeboden ledigingen restafval, met een maximum van € 63,00 per belastingjaar 2026.

10. Geraamde inkomsten / meerjarenraming

Baten	Rekening	Begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
60.061/062 Onroerende-zaakbelasting	4.373	4.523	4.876	4.996	4.996	4.996
OZB woning eigenaar	2.999	3.100	3.341	3.424	3.424	3.424
OZB niet-woning eigenaar/gebruiker OZB niet-woning gebruiker	1.374	1.423	1.534	1.572	1.572	1.572
67.020 rioolheffing	2.304	2.566	2.685	2.873	3.074	3.289
Eigenaar woning	2.005	2.226	2.318	2.480	2.654	2.840
Eigenaar niet-woning / gebruik >5.000 m3	299	340	367	393	420	449
67.030 afvalstoffen en reinigingsrecht	2.018	2.216	2.317	2.411	2.509	2.612
63.040 toeristenbelasting	1.978	2.665	2.870	2.870	2.870	2.870
6.37.00 leges	612	770	788	724	724	724
Leges algemene dienstverlening	299	210	345	210	210	210
Leges Omgevingswet	260	500	379	450	450	450
Leges Europese Dienstenrichtlijn / bijzondere wetten	53	60	64	64	64	64
63.030 marktgelden	22	20	8	8	8	8
63.040 forensenbelasting	194	85	84	84	84	84
67.050 lijkbezorgingsrechten	25	15	22	22	22	22
Totaal	**11.526**	**12.860**	**13.650**	**13.988**	**14.287**	**14.605**

*Tabel XIV Totaaloverzicht belastingbaten 2026 e.v. * € 1.000*

11. Lokale lastendruk

Om een beeld te krijgen van de ontwikkeling van de lokale lastendruk zijn de belastingen in ogenschouw genomen die elke inwoner in elk geval moet betalen. Het gaat om de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Verder is uitgegaan van een gezin van drie personen (meerpersoonshuishouden). Voor de afvalstoffenheffing is uitgegaan van 12 ledigingen per jaar. De bedragen zijn afgerond op één euro.

Tabel XV Lokale lastendruk huurders (% stijging/daling t.o.v. voorgaand jaar)

	2025	2026
Afval vast	292	304
Afval variabel	123	130
Totaal	**415**	**434**
Stijging/daling		**4,5%**

Tabel XVI Lokale lastendruk eigenaren (% stijging/daling t.o.v. voorgaand jaar)

	2025	2026
OZB	412	443
riool	314	330
afval	415	434
Totaal	**1.141**	**1.207**
Stijging/daling		**5,8%**

Voor de WOZ-waarde ontwikkeling in 2026 is uitgegaan van een verwachte waardestijging van 9,5% voor woningen en 1,0% voor niet-woningen. BsGW maakt de definitieve waardeontwikkeling medio november bekend.

12. Vergelijking lastendruk 2025 provinciaal gemiddelde en lijn-50 gemeenten

In de tabellen XVII en XVIII is de lokale belastingdruk 2025 opgenomen voor huurders en woning-eigenaren van de gemeente Gulpen-Wittem. Tevens zijn ter vergelijk de gegevens van de omliggende lijn-50 gemeenten en de gemiddelde lastendruk van de provincie Limburg opgenomen.

Bron: *Provincie Limburg, Belastingoverzicht 2025 (maart 2025)*

Tabel XVII Vergelijk lokale lastendruk 2025 huurders regio; gemiddelden in Limburg in € 1

	Provincie Limburg	Lijn 50	Lijn 50	Lijn 50
Huurders	**Gemiddeld**	**Gulpen-Wittem**	**Eijsden-Margraten**	**Vaals**
Totaal	**415**	**415**	**371**	**537**

Tabel XVIII Vergelijk lokale lastendruk 2025 woningeigenaren regio; gemiddelden in Limburg in € 1

Bron:	**Provincie Limburg**	**Provincie Limburg**	**Provincie Limburg**	**Provincie Limburg**
Eigenaren	**Gemiddelde provincie**	**Lijn-50 Gulpen-Wittem**	**Lijn-50 Eijsden-Margraten**	**Lijn-50 Vaals**
OZB-tarief	*0,1200%*	*0,1230%*	*0,1107%*	*0,1277%*
WOZ-Waarde	*310.134*	*334.959*	*406.134*	*230.684*
OZB-aanslag	372	412	450	295
Riool	248	314	303	248
Afval	327	415	371	463
Totaal	**947**	**1.141**	**1.124**	**1.006**

1.2.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing weerspiegelt halfjaarlijks in welke mate het vermogen van de gemeente Gulpen-Wittem toereikend is om in de toekomst mogelijke financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het gemeentelijk beleid daarvoor noodzakelijkerwijs aangepast moet worden. Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandsvermogen hierop af te stemmen, wordt normaliter voorkomen dat de gemeente door elke nieuwe financiële tegenvaller gedwongen wordt tot het nemen van substantiële bezuinigingsmaatregelen. Om het weerstandsvermogen zorgvuldig te kunnen beoordelen, is het noodzakelijk om de aanwezige gemeentelijke weerstandscapaciteit volledig in samenhang te analyseren met zowel de omvang van de gemeentelijke risico's alsook de achtergrond van de gemeentelijke risico's.

Het kader voor een gemeentelijk beleid

Het kader voor een gemeentelijk beleid voor het weerstandsvermogen en de risicobeheersing wordt door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gevormd. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten in afzonderlijke paragrafen worden vastgelegd, waaronder het weerstandsvermogen (art. 9. en art. 26. BBV). Het Besluit Begroting en Verantwoording definieert het weerstandsvermogen als volgt:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden, waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- alle risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die voor de gemeente van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (art 11 BBV).

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording bevat de paragraaf weerstandsvermogen minimaal:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Een praktische toelichting voor de toepassing van dit wettelijk kader door de gemeente Gulpen-Wittem heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beschikbaar gesteld in de vorm van de Handreiking duale begroting. Deze handreiking laat zien hoe de gemeentelijke begroting en de daaropvolgende jaarrekening goed op de rolverdeling tussen raad en college in het duale tijdperk zouden moeten kunnen aansluiten. Dit geldt eveneens voor de kaderstelling en de uitvoering met betrekking tot het weerstandsvermogen in het duale tijdperk.

Door het aanwenden van de twee onderstaande methoden kan een gemeente invulling geven aan zowel de kaderstelling alsook de uitvoering van het weerstandsvermogen:

Methode 1. De paragraaf weerstandsvermogen bevat zowel de beleidsmatige kaderstelling alsook de uitvoering ervan.

Methode 2. Een aparte nota voor de beleidsmatige kaderstelling en in de paragraaf weerstandsvermogen de planning en verantwoording van de uitvoering, de voortgang en een beoordeling van de actualiteit van het beleidsmatige kader.

De gemeente Gulpen-Wittem maakt structureel gebruik van bovenstaand genoemde methode 2.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De (beschikbare) weerstandscapaciteit is de verzamelnaam voor de beschikbare bronnen waaruit de niet-voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden. Het gaat hierbij om de financiële buffers die vrijgemaakt kunnen worden in het eigen vermogen respectievelijk de gemeentelijke exploitatie om kosten, die zowel zonder enige financiële dekking alsook onverwacht én substantieel zijn, te dekken zonder dat dit gevolgen heeft voor zowel het bestaande beleid alsook de uitvoering van de huidige taken door de gemeente Gulpen-Wittem.

De functie van weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit kan op 2 manieren worden ingezet:

1. De weerstandscapaciteit wordt gebruikt om structurele tegenvallers met meerjarige effecten af te dekken.
2. De weerstandscapaciteit wordt gebruikt om incidentele tegenvallers met uitsluitend effecten voor het lopende jaar af te dekken.

Primair wordt de weerstandscapaciteit gerelateerd aan financiële risico's die zich in het desbetreffend lopende jaar kunnen voordoen. De meerjarige effecten van structurele tegenvallers worden betrokken in de politieke besluitvorming bij de eerstvolgende behandeling van de gemeentelijke begroting.

Incidentele versus structurele weerstandscapaciteit

Ten behoeve van het inzicht in het duurzame karakter van het vermogen teneinde financiële tegenvallers te kunnen opvangen, wordt expliciet onderscheid gemaakt in incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de gemeentelijke taken. Kort samengevat zijn dit de direct beschikbare en zodoende onmiddellijk aan te wenden middelen voor financiële tegenvallers. De structurele weerstandscapaciteit betreft de financiële middelen die structureel ingezet kunnen worden om financiële tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit bij de gemeente Gulpen-Wittem ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

De componenten van weerstandscapaciteit

De gemeente Gulpen-Wittem hanteert, zoals in gemeenteland alom gebruikelijk is, als onderdeel van de beschikbare structurele en incidentele weerstandscapaciteit de volgende componenten:

Structurele weerstandscapaciteit:

- onbenutte belastingcapaciteit;

- onvoorzien;
- resultaat na bestemming.

Incidentele weerstandscapaciteit:

- vrij aanwendbare deel van de algemene reserve;
- stille reserves.

Stille reserves behoren over het algemeen tot de weerstandscapaciteit, voornamelijk wanneer sprake is van verhandelbare activa. Bij een verkoop van activa (bijvoorbeeld gemeentelijke gebouwen) is doorgaans sprake van een verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde (de verkoopprijs), te weten een zogenaamde boekwinst of -verlies. De positieve nog niet gerealiseerde c.q. ongerealiseerde verschillen tussen de huidige boekwaarden en de actuele marktwaarden vormen de zogenaamde stille reserves die uiteindelijk bij een verkoop definitief tot uitdrukking gaan komen. Er zijn verschillende elementen bepalend voor de aanwezigheid respectievelijk de hoogte van stille reserves. De keuze van de toegepaste afschrijvingsperiode heeft grote invloed op de hoogte van de boekwaarde van vaste activa. Door activa in een korte periode af te schrijven, zal de boekwaarde van de activa sneller verminderen terwijl de economische waarde tegelijkertijd veel minder daalt. Daarnaast wordt de marktwaarde sterk beïnvloed door het wel of niet courant zijn van de activa en de specifieke onderhoudssituatie. Bij de gemeente Gulpen-Wittem wordt geen rekening gehouden met eventuele stille reserves. De post stille reserves wordt zodoende structureel op € 0 bepaald.

De **bestemmingsreserves** worden niet tot het weerstandsvermogen gerekend. Deze reserves kennen reeds een min of meer definitieve bestemming. Inzet van de gemeentelijke bestemmingsreserves zou een aanpassing van het beleid vereisen.

Beschikbare weerstandscapaciteit gemeente Gulpen-Wittem

De toepassing van bovenstaand genoemde uitgangspunten met betrekking tot de beschikbare weerstandscapaciteit maakt dat de weerstandscapaciteit van de gemeente Gulpen-Wittem er als volgt uit ziet:

Bedragen in € 1.000	Begroting 2026	Begroting 2025	Rekening 2024
Structurele weerstandscapaciteit:			
Onbenutte belastingcapaciteit	307	138	4
Onvoorzien	15	25	25
Resultaat na bestemming	158	47	997
Totaal structurele weerstandscapaciteit	*480*	*210*	*1.026*
Incidentele weerstandscapaciteit:			
Vrij aanwendbare deel van de algemene reserves	7.918	6.433	6.433
Stille reserves	0	0	0
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	*7.918*	*6.433*	*6.433*
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**8.398**	**6.606**	**7.459**

Risico's en benodigde weerstandscapaciteit

Voor het begrip risico wordt de volgende definitie gehanteerd: *"Een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente Gulpen-Wittem".*

Het manifesteren van een risico kan ertoe leiden dat de nagestreefde realisatie van de doelstellingen van de gemeente Gulpen-Wittem (uitvoeren van de geplande programma's met bijbehorende producten en activiteiten) in mindere mate dan wel in het geheel niet haalbaar is. Het is derhalve van belang dat de doelstellingen van de programma's in de begroting eenduidig en goed meetbaar i.c. 'smart' zijn vastgelegd én in voldoende mate (intern) bekend zijn.

Risico's kunnen onderverdeeld worden in structurele en incidentele risico's en in externe en interne risico's.

Structurele risico's zijn risico's die zich uitstrekken over meerdere jaren.

Incidentele risico's zijn risico's die zich normaliter slechts een keer in een bepaald jaar voordoen. Over het algemeen betreft het hierbij voornamelijk risico's met financiële aspecten.

Externe risico's komen vooral voort uit de omgeving van de gemeente Gulpen-Wittem. Dit betreft bijvoorbeeld economische ontwikkelingen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, wijzigingen in de wet- en regelgeving, maar ook natuurgeweld en beïnvloeding van / door belanghebbende.

Interne risico's moeten doorgaans gezocht worden op de volgende vlakken:

* organisatorisch (bijvoorbeeld: integriteit, procesmanagement, klachtenafhandeling);
* arbeid (bijvoorbeeld: arbeidsomstandigheden, bezetting, kwaliteit, competenties);

* financieel (bijvoorbeeld: debiteuren, treasury, garantstellingen, activabeleid);
* informatie (bijvoorbeeld: communicatie, juistheid, volledigheid en tijdigheid, post / archief);
* imago (bijvoorbeeld: gemeente, politiek / bestuurlijk);
* milieu (bijvoorbeeld: verontreiniging, vergunningen);
* product (bijvoorbeeld: tijdige realisatie, kostenoverschrijdingen);
* juridische aansprakelijkheid (bijvoorbeeld: onderhoudsplicht bij wegen, speelvoorzieningen e.d., planschade);
* proces (bijvoorbeeld: naleving procedures, inkoop en aanbesteding, projectmanagement);
* materieel (bijvoorbeeld: gebruik, onderhoud, beschikbaarheid, afschrijving).

Om te kunnen bepalen naar welke risico's binnen de gemeente de meeste aandacht dient uit te gaan, is aan elk risico een specifieke prioriteit meegegeven. Risico's die de grootste invloed op het realiseren van de doelstellingen hebben, krijgen vanzelfsprekend de hoogste prioriteit toebedeeld. Voor de prioriteitsbepaling is voor alle geïnventariseerde risico's een inschatting gemaakt van zowel wat de waarschijnlijkheid is dat een risico zich daadwerkelijk voordoet alsook een inschatting van wat de mogelijke schadeomvang hierbij kan zijn. Op basis daarvan is aan elk risico afzonderlijk een prioriteit gegeven. Voor het prioriteren van de risico's zijn de volgende stappen gezet:

1. Het omschrijven van de gevolgen in grote lijnen als het genoemde risico zich voordoet;

2. Het schatten van de kans (de waarschijnlijkheid) dat het risico zich voordoet;

De score is toegekend op basis van ervaringen. De subjectiviteit die aan deze inschatting gekoppeld is, is deels ondervangen door de inschatting door meerdere medewerkers tegelijkertijd, geheel onafhankelijk van elkaar, te laten maken en zodoende ook anderen dan uitsluitend de direct betrokkene(n) te betrekken bij het identificeren en actualiseren van risico-informatie. Hierbij wordt de onderstaande scoretabel gebruikt:

Kans	***Score***
Gering (minder als 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

3. Het bepalen hoe ernstig de gevolgen zijn.

Hiervoor zijn de onderstaande scoringstabellen gebruikt:

Impact op politiek, product of doelstelling	***Score***
Gering	1
Beperkt	2
Groot	3

Financieel gevolg	***Score***
Gering (< 0,1% omzet = < € 30.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = Tussen € 30.000 en € 150.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 150.000)	3

4. Het berekenen van de risicoscores:

De risicoscore is per impactcategorie berekend door de kans-score te vermenigvuldigen met de gevolgscore. Hoe hoger de uitkomst, hoe groter het risico. Met deze methode wordt voorkomen dat risico's met lage financiële gevolgen worden verwaarloosd. Deze risico's kunnen door een mogelijk hogere kans dat de gebeurtenis zich voordoet alsnog een hogere score (en dus prioriteit) krijgen dan wanneer men zonder deze methode risico's prioriteert.

5. Het toepassen van een ranking:

Op volgende wijze zijn de risico's per impactcategorie voorzien van een ranking:

Ranking	**Gevolg**
Score 10 en hoger.	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft, dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
Score hoger dan 5, maar lager dan 10.	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft, wordt dit voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar).
Score van 5 en lager	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft, worden die binnen de reguliere bedrijfsvoering geacht gedragen te kunnen worden.

In de navolgende tabellen wordt het risicoprofiel van de gemeente Gulpen-Wittem, dat de basis voor zowel de beheersing van de essentiële risico's alsook het bepalen van de behoefte aan weerstandscapaciteit voor de financiële risico's vormt, aangevuld met de benodigde weerstandscapaciteit per afzonderlijk risico.

Risico's met een hoge kans van voordoen:

Incidenteel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	prognose bruto bedrag	benodigde weer-standscapaciteit in €	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Onjuist genomen besluiten met mogelijke imagoschade en aansprakelijkheidsschade	Onvoldoende kennis(deling) m.b.t. afdelingsspecifieke bijzondere wet- en regelgeving	10	30.000	30.000	I	Algemeen bestuur
Planschade	Wijziging bestemmingsplan	10	50.000	50.000	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Extra kosten of claims uit onderhandelingsproces privaatrechtelijke sfeer	Onderhandelingsrisico's onvoldoende doordacht en ondervangen	10	50.000	50.000	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Grote financiële nadelen; publicitaire/politieke gevolgen; calamiteit	Onvoldoende informatievoorziening naar college	15	100.000	100.000	I	Paragraaf Weerstandsvermogen
Stilstand / terugval; de aanwezige kennis verdwijnt	Uitval eenpitters; beperkte flexibiliteit; uitstroom door vergrijzing	15	250.000	250.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Doelstellingen op langere termijn niet behalen	Regelmatig ad-hoc werk	15	100.000	100.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Beveiligingsincidenten i.h.k.v. gemeentelijke Informatieveiligheid	Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) van kracht. De kans op beveiligingsincidenten blijft ten alle tijde reëel.	15	100.000	100.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact)	prognose bruto bedrag	benodigde weer-standscapaciteit in €	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
		Financieel				
Mogelijke sancties vanuit Europa op basis van de Wet Hof	Door de Wet Hof zijn sancties mogelijk voor gemeenten indien zij gezamenlijk boven hun deel van de Europese norm van 3% uitkomen. Het Rijk kan besluiten (een gedeelte van) de boete door te belasten aan gemeenten.	10	50.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Waardering van de materiële vaste activa	Vanwege het feit dat er sprake is van een 1-jarige opzegtermijn bij de huidige exploitant, kan de duurzame exploitatie van het zwembad onderhevig zijn aan wijzigingen hetgeen van invloed kan zijn op de waardering	15	2.275.000	2.275.000	I	Algemeen Bestuur
TOTAAL			**3.005.000**	**3.005.000**		

Structureel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	Prognose bruto bedrag	benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Wet Markt en Overheid (op 1 juli 2012 in werking getreden)	Om onwenselijke concurrentievervalsing te voorkomen, moeten alle overheden zich aan 4 wettelijke gedragsregels houden, te weten kostendoorberekening, bevoordelingsverbod, gegevensgebruik en functiescheiding	10	50.000	50.000	S	Paragraaf Weerstands-vermogen
TOTAAL			**50.000**	**50.000**		

Risico’s met een gemiddelde kans van voordoen

Incidenteel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	Prognose bruto bedrag	Benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Maatschappelijke weerbaarheid in aanleiding van geopolitieke ontwikkelingen	In verband met de geopolitieke ontwikkelingen hebben gemeenten en Veiligheidsregio’s de taak gekregen om bij burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijven en zichzelf de weerbaarheid te vergroten en zich voor te bereiden op (mogelijke) uitval van voorzieningen. (De exacte financiële gevolgen zullen nog onderzocht moeten worden)	9	Nog nader te bepalen	Nog nader te bepalen	I	Algemeen bestuur
Onbevoegd genomen besluiten met mogelijke imago- en/of aansprakelijkheidsschade	Onvoldoende kennis m.b.t. toepassing gemeenterecht, delegatie en mandatering	6	30.000	7.500	I	Algemeen bestuur
Procedurefouten; gemeente krijgt niet wat ze hebben wil	Besluitvorming door politieke 'haast' kan invloed hebben op zorgvuldigheid en kwaliteit	6	90.000	22.500	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	Prognose bruto bedrag	Benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Financieel nadeel verzekeringsportefeuille	Te laag verzekerd bedrag dan wel het geheel ontbreken van een noodzakelijke (tijdelijke dan wel doorlopende) gemeentelijke verzekering in de verzekeringsportefeuille (o.a. door het ontbreken van een eigen gemeentelijk verzekeringsbeleid)	9	200.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Fraude / integriteitschending	Uitblijven kwetsbaarheidsanalyses; onvoldoende integriteitspreventie of integriteitsbesef	6	90.000	22.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	Prognose bruto bedrag	Benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
juridische aansprakelijkheid / aanbestedingsprocedure en schadeclaims / nieuwe Aanbestedingswet	Het overtreden van de regels voor Europese aanbesteding, onduidelijke afspraken, ongeschikte / onuitvoerbare gunning / selectiecriteria etc. Aanbestedingstrajecten moeten objectief, transparant en proportioneel zijn; voldoet de uitleg voor een keuze/partij niet aan het gelijkheidsbeginsel of proportionaliteitsprincipe, dan hebben marktpartijen grond voor een juridische procedure.	9	200.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Schadevergoeding / hogere kosten wegens contractfouten of onduidelijkheden	Fout in contract of onduidelijke afspraken	6	90.000	22.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact) Financieel	Prognose bruto bedrag	Benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Boete in kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	Niet nakomen van de verplichtingen en/of overtreding van de beginselen van de AVG	9	250.000	62.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Garantstelling Ministerie van Defensie	Werkzaamheden aan defensiepijpleiding Givelderweg 1 en 3	6	20.000	5.000	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Borgstelling WSW	Rijk en gemeenten staan beide voor 50% borg bij het niet aan de verplichtingen kunnen voldoen door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw	6	50.000	12.500	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
TOTAAL			**1.020.000**	**255.000**		

Structureel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risicoscore (kans x impact) Financieel	Prognose bruto bedrag	Benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
Financieel nadeel open einde regelingen	Niet begrote ontwikkeling aantal cliënten / kosten voorzieningen	9	150.000	37.500	S	Sociale voorziening en maatschappelijke ontwikkelingen
Risicomanagement	Ontbreken structureel risicomanagement beheer	6	30.000	7.500	S	Paragraaf Weerstandsvermogen
Invoering vennootschapsbelasting voor gemeenten	De gemeenten moeten vennootschapsbelasting betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken	6	20.000	5.000	S	Paragraaf Bedrijfsvoering
TOTAAL			**200.000**	**50.000**		

Een confrontatie van de benodigde weerstandscapaciteit in de gemeente Gulpen-Wittem met de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld:

Weerstandscapaciteit		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	€ 480.821	B	€ 100.000
Incidenteel	C	€ 7.918.053	D	€ 3.260.000
Totaal	E	€ 8.398.874	F	€ 3.360.000

Weerstandsvermogen	Ratio
Structureel (A / B)	4,80
Incidenteel (C / D)	2,43
Totaal (E / F)	2,50

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in de volgende ratio:

$$\frac{\textbf{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\textbf{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \textbf{ratio weerstandsvermogen}$$

Gemeentelijk beleid weerstandsvermogen

Met de vaststelling van de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement heeft de gemeenteraad van Gulpen-Wittem het beleidskader betreffende het aanhouden van weerstandsvermogen benoemd. De toepassing van dit beleidskader is gericht op het borgen van de continuïteit van het bestaande beleid en dienstverlening in het geval van substantiële onvoorziene financiële tegenvallers, het borgen van het imago van de gemeente en het beheersen van overige risico's.

Wat betreft de waarde van de ratio weerstandsvermogen is er sprake van een momentopname, zowel ten aanzien van de beschikbare capaciteit als de benodigde capaciteit. De ratio wordt permanent beïnvloed door de wijziging van risico-informatie (nieuwe besluiten of wijziging van de feitelijke omstandigheden met inherente gevolgen voor de kans of de impact, beheersmaatregelen, de omvang van componenten van de weerstandscapaciteit).

Aan de ratio weerstandsvermogen wordt de volgende betekenis gegeven:

Ratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,5 – 2,0	ruim voldoende
1,0 – 1,5	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

De gemeente Gulpen-Wittem streeft ernaar om het weerstandsvermogen binnen de bandbreedte van 'voldoende' – 'ruim voldoende' te houden.

In het geval de overallratio (structureel en incidenteel) van de streefwaarde afwijkt, zullen door het college aan de raad maatregelen voorgesteld worden om uiteindelijk weer op, bovenstaand reeds aangegeven, streefwaarde te komen. Voor de gemeente Gulpen-Wittem kan op basis van het

huidige risicoprofiel worden geconcludeerd dat het weerstandsvermogen overall (structureel en incidenteel) met een waarde van 2,50 uitstekend is. Het vermogen om **incidentele nadelen** op te vangen is met een waarde van 2,43 uitstekend. Het vermogen om **structurele nadelen** op te vangen op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit kan met een waarde van 4,80 op dit moment als uitstekend bestempeld worden.

Zoals eerder verwoord, is de waarde van de ratio weerstandsvermogen een momentopname; zowel ten aanzien van de beschikbare weerstandscapaciteit alsook ten aanzien van de benodigde weerstandscapaciteit. Daarnaast geldt dat de manier van kwantificering van de risico's over het algemeen tamelijk ruwe inschattingen betreft. Inherent gevolg hiervan is dat de uitkomsten van de analyse een geschatte indicatie van mogelijke tegenvallers weergeven. Doordat de ratio bij voortduring beïnvloed wordt door de toevoeging en/of wijziging van risico-informatie (nieuwe besluiten of feitelijke omstandigheden met gevolgen voor de kans of de impact, beheersmaatregelen, de omvang van componenten van de weerstandscapaciteit) is in het kader van de gemeentelijke financiële weerbaarheid vooral een gedegen vertrouwen in het gemeentelijk meerjarig financieel perspectief bij alle betrokkenen onontbeerlijk.

BBV Indicatoren

In het kader van het BBV is een aantal indicatoren nader gedefinieerd en verplicht gesteld. Deze indicatoren schetsen voor onze gemeente het volgende beeld. Het gaat om de volgende:

BBV Indicatoren	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Solvabiliteit	14%	9%	9%	9%	9%	10%
Grondexploitatie	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	3%	2%	-1%	0%	0%	2%
Schuldquote	93%	170%	154%	161%	157%	145%
Netto schuldquote	88%	166%	149%	156%	152%	140%
Belastingcapaciteit *	116%	122%	115%*	115%	115%	115%

** De belastingcapaciteit voor 2026 e.v. is afgezet tegen de woonlasten in NL over 2025.*

Solvabiliteit: dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie: De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

Structurele exploitatieruimte: Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele

daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Schuldquote: dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen

Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Belastingcapaciteit: De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente.

Aansprakelijkstellingen

De landelijke tendens is dat het aantal schadeclaims toeneemt. Als oorzaken kunnen worden genoemd het Nieuwe Burgerlijk Wetboek (invoering risico aansprakelijkheid), de Algemene Wet Bestuursrecht (aanzienlijke versterking van de positie van de burger ten opzichte van de overheid) en de toenemende mondigheid van de burgers.
De risico's op het gebied van aansprakelijkstelling kunnen aanzienlijk zijn, zodat het van groot belang is om schadepreventief te werken. Een goed en regelmatig onderhoud van wegen, speeltoestellen etc. (de gemeente beschikt over beheers- c.q. onderhoudsprogramma's), een klachtenlijn, het nauwkeurig naleven van procedures, adequate behandeling van ingediende bezwaarschriften etc. behoren in het kader van preventief werken tot de aandachtspunten. De gemeente is voor de wettelijke aansprakelijkheid en de bestuurdersaansprakelijkheid verzekerd. Wij kunnen echter niet uitsluiten dat, buiten het al bestaande eigen risico, de gemeente met claims krijgt te maken die niet via de verzekering zijn afgedekt.

1.2.3 Onderhoud Kapitaalgoederen

De gemeente Gulpen-Wittem is qua oppervlakte uitgestrekt (ruim 7.300 ha.) en een groot deel hiervan is bij de gemeente als openbare ruimte in beheer. Veel activiteiten vinden er plaats zoals wonen, recreëren en werken. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, rioleringen, openbare verlichting, openbaar groen, gebouwen, civiele kunstwerken en buitensportaccommodaties. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de financiële lasten. Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een van de belangrijkste taken van de gemeente. Deze openbare ruimte bestaat uit een aantal kapitaalgoederen, dat als volgt gerubriceerd kan worden:

- wegen (programma 2);
- civieltechnische kunstwerken (programma 2);
- openbare verlichting (programma 2);
- riolen en gemalen (programma 7);
- openbaar groen (programma 5);
- accommodaties (programma 5);
- buitensport accommodaties (programma 5).

Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue budgettaire middelen vraagt. Deze paragraaf biedt inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de kwaliteit en het onderhoud van de kapitaalgoederen. Aan de orde komen het beleidskader, de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting.

De gemeente kiest ervoor om het onderhoud van de kapitaalgoederen planmatig aan te pakken. Dit heeft als voordeel dat onderhoud tijdig wordt uitgevoerd en storingen en uitval beperkt blijven. Door werkzaamheden tijdig te plannen besparen we ook kosten en is het organisatorisch beter beheersbaar. Naast het onderhouden van de bestaande kapitaalgoederen zullen van tijd tot tijd investeringen nodig zijn ter vervangingen van technisch afgeschreven zaken. Soms vragen ook nieuwe zaken om investeringen.

Wegen

Onder het wegbeheer valt het onderhoud van de wegen, straten, pleinen, parkeerterrein en veldwegen (halfverhardingen). Het gaat om het totale (half)verharde oppervlak dat de gemeente in onderhoud heeft. In totaal heeft de gemeente ongeveer 156 ha aan verharde wegen en pleinen in beheer.

Daarnaast hebben we 27 ha half verharde wegen. De verhardingen zijn te onderscheiden in:

Oppervlak in ha	**Oppervlak in ha**
Asfalt	106
Elementen (tegels, klinkers, etc.)	48
Beton	2
Halfverharding (veldwegen)	27
totaal	**183**

Er is een Omgevingsprogramma wegen 2023 - 2027 opgesteld. Dit is 20 oktober 2022 vastgesteld door de Raad.
Het programma bevat de uitvoeringskaders voor het wegbeheer en beschrijft de onderhoudsniveaus. Er is daarbij gekozen voor rationeel wegbeheer volgens de CROW-normering. Rationeel wegbeheer houdt in, dat de beheerder planmatig het onderhoud van wegen aanpakt. Dit gebeurt op basis van visuele inspecties, gedragsmodellen en de daaruit volgende prioriteiten volgorde.
De Raad heeft ervoor gekozen om de openbare verhardingen te beheren en onderhouden op een B/C kwaliteit (goed/voldoende). Bij dit kwaliteitsniveau wordt aan alle wettelijke eisen voldaan, waarbij de bereikbaarheid en leefbaarheid niet in het geding komt en waarbij de kans op ongevallen klein is.

Bedragen in € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
kapitaallasten lopende investeringen	189	454	613	613
kapitaallasten gerealiseerde investeringen	755	746	737	728
storting onderhoudsfonds	270	270	270	270
personeelslasten	495	505	507	507
overige kosten	176	176	176	176
Exploitatie	*1.885*	*2.151*	*2.303*	*2.294*

Civieltechnische kunstwerken (bruggen)

De gemeente Gulpen-Wittem beheert 144 civiele kunstwerken zoals bruggen en duikers. De totale vervangingswaarde van het areaal is circa € 25 miljoen. Voor deze kunstwerken is een beheerplan voor de periode 2020 – 2024 opgesteld. Bij het vaststellen van het beheerplan is er voor kwaliteitsniveau/beleidsprofiel R gekozen. Bij dit kwaliteitsniveau wordt aan alle wettelijke eisen voldaan, waarbij de bereikbaarheid en leefbaarheid niet in het geding komt en waarbij de kans op ongevallen klein is.
Het afgelopen jaar zijn er onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan diverse civiele kunstwerken. Door het uitvoeren van periodieke inspecties en (eventueel) nader technisch onderzoek wordt de toestand van de civiele kunstwerken gemonitord.

In 2025 hebben inspecties plaatsgevonden om de conditie van de civiele kunstwerken te bepalen. Uit deze toestandsinspecties is gebleken dat 93% van het areaal voldoet aan het gekozen kwaliteitsniveau. Op basis van deze resultaten wordt het nieuwe "beheerprogramma civiele kunstwerken 2026 – 2030" opgesteld. In dit beheerprogramma zijn de inspectieresultaten geprioriteerd en voorzien van een uitvoeringsjaar. Dit beheerprogramma dient als leidraad voor het uitvoeren van onderhoud. Het nieuwe beheerprogramma wordt begin 2026 aan de Raad voorgelegd ter vaststelling.

Bedragen in € 1.000	2026	2027	2028	2029
Storting onderhoudsfonds	78	78	78	78
Totaal exploitatie	*78*	*78*	*78*	*78*

Openbare verlichting

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is een gemeentelijke taak. Openbare verlichting draagt niet alleen bij aan de veiligheid in de openbare ruimte, maar krijgt ook steeds meer aandacht vanuit esthetisch oogpunt. In de gemeente Gulpen-Wittem staan circa 2.967 lichtmasten.
In 2024 is de overgang naar 100% duurzame, energiezuinige ledverlichting volledig gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft in 2024 het Programma Openbare Verlichting 2024-2027 vastgesteld. Hierin zijn het beleid en het onderhoud van de openbare verlichting voor deze periode vastgelegd. Dit beleid is gericht op een optimale balans tussen veiligheid, financiën en duurzaamheid.

De investeringen en kosten die samenhangen met dit beleid zijn opgenomen in de onderstaande tabel. De investering in volledige ledverlichting leidt op de lange termijn tot aanzienlijke kostenbesparingen door lagere energiekosten en minder onderhoud. Hiermee levert de gemeente een bijdrage aan de klimaatdoelstellingen.

Bedragen in € 1.000	2026	2027	2028	2029
kapitaallasten lopende investeringen	32	32	33	34
kapitaallasten gerealiseerde investeringen	57	56	55	55
Onderhoud	81	81	81	81
Energie	60	60	60	60
Totaal exploitatie	*231*	*230*	*229*	*230*

Riolen en gemalen

Onder het rioolbeheer valt het onderhoud van de riolen, inspectieputten, rioolgemalen, overstorten en randvoorzieningen. De vervanging en de aanleg van nieuwe voorzieningen rekenen we ook daartoe. In totaal heeft de gemeente ongeveer 178,5 km in beheer. De riolen zijn te onderscheiden in:

	Lengte in km
Hemelwaterriool	33,7
Droogweerriool (= vuilwaterriool)	17,9
Gemengd riool (= hemelwater + vuilwater)	112,5
Drainage	1,4
Persleidingen	13,7
totaal	**179,2**

Daarnaast heeft de gemeente nog 52 gemalen, 24 individuele behandelingen afvalwater (IBA) en 5 bergbezink-voorzieningen. In oktober 2022 is het nieuwe Waterprogramma voor de periode 2023 – 2027 vastgesteld. Het plan bevat een investeringsplanning en er zijn bedragen geraamd voor het reguliere onderhoud.

Het onderhoud wordt uitgevoerd conform schema. Geconstateerde schades ca. 5% worden in de daarop volgende jaren gerepareerd dan wel vervangen.

Binnen de planperiode (2023- 2027) van het waterprogramma wordt 14,1 miljoen geïnvesteerd.

Deze investeringen dragen bij aan het beperken van wateroverlast, het realiseren van de Kader richtlijn water doelen, het integraal werken en/ of structurele vervangingen.

Inspecties worden uitgevoerd conform de NEN normen, wateroverlast locaties worden bepaald op basis van stresstesten, de maatregelen ten behoeve van de kader richtlijn water doelen worden bepaald op basis van een ecologische beoordeling in combinatie met het Basis Rioleringsplan (BRP).

Bedragen in € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
kapitaallasten lopende investeringen	122	447	521	529
kapitaallasten gerealiseerde investeringen	879	869	855	796
Onderhoud	333	343	354	354
Energie	51	51	51	51
Bijdrage BsGW	19	19	20	21
Betaalde belastingen	50	50	50	50
Personeelslasten	322	323	323	323
ICT-kosten (riool-gerelateerd)	26	27	27	27
Totaal exploitatie	*1.802*	*2.129*	*2.201*	*2.151*

De kosten van de riolering verhalen we op de gebruiker met de rioolheffingen. Voor deze heffing verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Openbaar groen

De gemeente Gulpen-Wittem is met haar vijfsterren landschap, onderdeel van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Een belangrijk deel van de kwaliteit van dit landschap wordt gevormd door de aanwezigheid van unieke natuurwaarden en een karakteristieke groenstructuur. Vanuit haar positie als Cittaslow-gemeente stuurt Gulpen-Wittem, op het behouden en versterken van een duurzame leefomgeving in een kwalitatief hoogwaardig landschap. In verband met het huidige biodiversiteitsvraagstuk, de klimaatopgave, de energie- en landbouwtransitie, de woningbouwopgave en het mobiliteitsvraagstuk die allemaal aandacht vragen en allemaal in meer of mindere mate raken aan het groenbeleid van de gemeente. Het Groenbeleidsplan schrijft een sober en doelmatig onderhoudsniveau voor de vele bomen, perken, plantsoen en andere groenvoorzieningen in de openbare ruimte van Gulpen-Wittem, hieraan zijn de onderstaande kosten verbonden.

Bedragen in € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
kapitaallasten lopende investeringen	13	12	12	12
kapitaallasten gerealiseerde investeringen	19	18	17	17
Onderhoud	1.278	1.278	1.278	1.288
Brandstofkosten	16	16	16	16
Algemene plannen	30	0	0	0
Personeelslasten	489	489	489	489
Totaal exploitatie	*1.845*	*1.813*	*1.812*	*1.822*

Accommodaties

Als we het over de accommodaties hebben, dan gaat het over het onderhoud en beheer van de gemeentelijke gebouwen. Dit onderhoud wordt zowel planmatig als correctief opgepakt zodat storingen en uitval tot een minimum beperkt blijven. De daarmee samenhangende kosten en investeringen zijn, op basis van de huidige MJOP's 2023 – 2032 opgenomen in de navolgende tabel. Met ingang van 2025 is het gebouwenbeheer weer in eigen beheer georganiseerd.

Bedragen in € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
kapitaallasten lopende investeringen	21	249	246	243
kapitaallasten gerealiseerde investeringen	401	396	385	296
gebouwen beheerder	0	0	0	0
storting onderhoudsfonds	260	260	260	260
belastingen	57	57	57	57
Correctief onderhoud	55	55	55	55

Bedragen in € 1.000	2026	2027	2028	2029
Totaal exploitatie	*794*	*1.017*	*1.003*	*911*

Buitensportaccommodaties

Naast de gebouwen heeft de gemeente ook de zorg voor buitensportaccommodaties. We hebben 13 natuurgrasvelden, 2 kunstgrasvelden, 6 tennisblokken en 1 tennis oefenkooi. In Gulpen, Mechelen en Wijlre hebben we een voetbalaccommodatie en een tennisaccommodatie en in Eys en Partij hebben we alleen voetbalaccommodaties. De voetbalaccommodatie in Slenaken wordt sinds januari 2025 niet meer gebruikt.

Bedragen in € 1.000	2026	2027	2028	2029
kapitaallasten lopende investeringen	22	22	22	21
kapitaallasten gerealiseerde investeringen	57	55	54	53
Onderhoud	178	178	178	178
Belastingen	16	16	16	16
Totaal exploitatie	*273*	*271*	*270*	*268*

Samenvatting

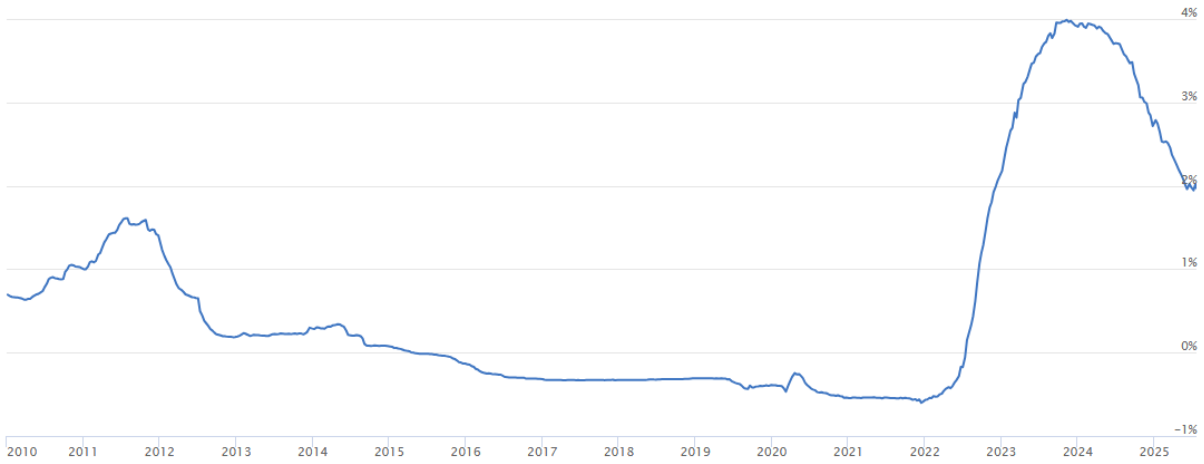
In de volgende tabel staan de totale exploitatiekosten van de kapitaalgoederen.

Bedragen in € 1.000	2026	2027	2028	2029
Wegen	1.885	2.151	2.304	2.294
Civiele kunstwerken	78	78	78	78
Openbare verlichting	231	230	229	230
Riolen en gemalen	1.802	2.129	2.201	2.151
Openbaar groen	1.845	1.813	1.812	1.822
Accommodaties	794	1.017	1.003	911
Buitensport accommodaties	273	271	270	268
Totaal	**6.908**	**7.689**	**7.897**	**7.754**

1.2.4 Financiering

In de begroting is het streven om de gemeentelijke baten en lasten met elkaar in evenwicht te hebben. Dit evenwicht wordt gemaakt per boekjaar. In werkelijkheid vinden gedurende het jaar betalingen plaats: inkomsten en uitgaven. Ook al zijn de baten en lasten in het boekjaar gelijk, de inkomsten en uitgaven vinden vaak niet tegelijkertijd plaats. Om het tijdsverschil tussen inkomsten en uitgaven te overbruggen is er behoefte aan financiering. Bij financiering maken we een onderscheid tussen de korte (lees: tot één jaar), en de lange termijn (lees: één jaar of langer). Grofweg gezegd is de financiering op de korte termijn bedoeld om het tijdsverschil tussen de jaarlijkse betalingen en ontvangsten te overbruggen. De financiering op de lange termijn is bedoeld voor de structurele financieringsbehoefte(n), zoals voor het doen van investeringen. Investeringen zijn uitgaven die we nu doen en waarvan de (afschrijvings-)lasten over meerdere jaren worden gespreid. Periodiek wordt de financieringsbehoefte opgesteld, op basis waarvan meerjarig de rente wordt begroot.

Jarenlang was de situatie, dat de Europese Centrale Bank (ECB) de rente systematisch extreem laag hield (ter bevordering van de economie), met zelfs negatieve rente tot gevolg, waardoor over aangetrokken geldleningen rente (door de gemeente) werd ontvangen. Met name door spanningen in de wereld (ingegeven door de Russische inval in Oekraïne in februari 2022 gevolgd door de onrusten in Israël) zijn tekorten o.a. in grondstoffen maar ook in beschikbare arbeid ontstaan, daarenboven gevolgd door de (her-)introductie van de handelstarieven door de V.S., een en ander met als gevolg dat prijzen (vooral van energie en voedsel) oplopen. In het verlengde van deze ontwikkelingen liepen, eveneens sinds het eerste kwartaal 2022, ook de renteniveaus op.
Aangezien onze gemeente een netto-lenende gemeente is, is het streven om het vaste deel van de financieringsbehoefte middels langlopende leningen aan te trekken en het fluctuerende deel op te vangen met kortlopende kredieten.

Drie-maands euribor van 2010 tot en met 1 juli 2025

Liquiditeitspositie

Schatkistbankieren

Met ingang van 2013 is het verplicht schatkistbankieren voor gemeenten ingevoerd. Dat houdt in dat gemeenten met ingang van 2014 overtollige middelen bij het Rijk (in ’s Rijks schatkist) moeten

stallen. Doordat de decentrale overheden hun tegoeden onderbrengen in de schatkist van het Rijk hoeft de Nederlandse Staat minder geld te lenen op de financiële markten, waardoor de overheidsschuld daalt. Zodra onze gemeente een substantieel positief saldo op de rekening courant heeft, wordt het saldo geparkeerd op onze rekening bij de schatkist. Aangezien onze gemeente een netto lenende is, wordt ernaar gestreefd om structureel géén tegoeden in 's Rijks schatkist te stallen.

Financiering op de korte termijn

Voor de financiering op de korte termijn wordt gebruik gemaakt van een rekening courant-faciliteit bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Op onze rekening courant mag tot een bedrag ad € 2 miljoen "rood" worden gestaan. Norm voor de structurele financiering op korte termijn is de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Rekening houdend met de meerjarenraming bedraagt onze kasgeldlimiet (afgerond):

bedragen in € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
begrotingstotaal lasten	53.090	51.736	51.491	51.529
kasgeldlimiet 8,5 % (afgerond)	4.000	4.000	4.000	4.000

Dit wil zeggen dat we in 2026 (e.v.) afgerond maximaal € 4 miljoen aan schulden met een looptijd van maximaal één jaar mogen hebben. Indien we structureel (lees: het derde achtereenvolgende kwartaal) een groter tekort hebben, dient een deel hiervan omgezet (geconsolideerd) te worden in een lening met een lange(re) looptijd.

Kasgeldlimiet Stappen (1 - 4) *(Bedragen x EUR 1.000)*	**(1) Vlottende schuld**	**(2) Vlottende midddelen**	**(3) Netto vlottende middelen (+) of netto schuld (-)**	**Kasgeld-limiet**	**Ruimte onder de kasgeldlimiet (6a)= (5>4)**	**Over-schrijding kasgeldlimiet (6a= (5<4)**
	(1) -/-	(2) =	(3)			
3e kwartaal 2024	-€ 6.667	€ 1.687	-€ 4.980	€ 4.622	n.v.t.	€ 358
4e kwartaal 2024	-€ 6.000	€ 1.561	-€ 4.439	€ 4.622	n.v.t.	€ 441
1e kwartaal 2025	-€ 6.000	€ 344	-€ 5.656	€ 4.513	n.v.t.	€ 1.143
2e kwartaal 2025	-€ 5.350	€ 2.595	-€ 2.755	€ 4.513	€ 1.758	n.v.t.
(5)						
Berekening kasgeldlimiet (5)						
(7)	Begrotingstotaal **2025**		€ 54.379			
(8)	Percentage regeling		8,50%			
(5) = (7) x (8)	**Kasgeldlimiet**		**€ 4.622**			
(7)	Begrotingstotaal **2026**		€ 53.090			
(8)	Percentage regeling		8,50%			
(5) = (7) x (8)	**Kasgeldlimiet**		**€ 4.513**			

Financiering op de lange termijn (opgenomen / aangetrokken gelden)

Financiering op de lange termijn wordt ook "vaste schuld" genoemd. Deze vaste schuld is bedoeld voor het financieren van investeringen. Door een investering verwerft de gemeente een goed dat we een actief (of activum) noemen. De vaste activa worden afgeschreven volgens de termijnen zoals opgenomen in de financiële verordening. In 2023 heeft de raad opnieuw de termijnen vastgesteld waarop de verschillende vaste activasoorten worden afgeschreven. De afschrijvingen worden als (kapitaal)last opgenomen in de begroting. Aangezien deze bedragen wél lasten zijn, maar géén uitgaven, worden deze idealiter gebruikt om de vaste schuld af te lossen. Bij nieuw aan te trekken leningen worden de looptijd en het aflossingsschema steeds zo gekozen, dat een grote(re) spreiding in jaarlijkse rente-en aflossingsverplichtingen zorgt voor minimale (herfinancierings-) risico's.

Niet alleen de omvang van de vaste schuld is van belang, ook het deel van de vaste schuld dat in enig jaar afgelost moet worden, danwel aan renteherziening toe is, is van belang.
Als in enig jaar de rente herzien wordt van een substantieel deel van de leningen, verandert de rentelast voor de gemeente in dat jaar (en volgende) overeenkomstig. Vooral in een periode met rentestijgingen kan de gemeente daardoor met hogere financiële (rente-)lasten worden geconfronteerd. Om dit te voorkomen wordt in het BBV (Besluit begroting en verantwoording) de renterisiconorm gehanteerd. In enig jaar mag het renterisico niet meer bedragen dan 20 % van de gemeentelijke begroting per jaar. In navolgende tabel staat daarvan de berekening. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, blijven we ruimschoots binnen de norm voor het renterisico. Langlopende gelden worden aangetrokken voor een lange rentevaste periode met een grote spreiding in het aflossingsschema. Hierdoor wordt het renterisico beperkt. Met het aantrekken van leningen, om in deze financieringsbehoefte te voorzien, wordt (krachtens de wet FiDo) gewacht totdat de realisatie van de investeringen concreet aanstaande is.

RENTERISICONORM EN RENTERISICO'S VAN DE VASTE SCHULD				
(Bedragen x EUR 1.000)	2026	2027	2028	2029
Renterisico op vaste schuld	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
1. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0	0	0	0
2a. Aflossingen op opgenomen leningen o/g	-2.798	-2.800	-2.803	-2.805
2b. Aflossingen op verstrekte leningen u/g	64	66	66	68
2. Netto aflossingen (2a - 2b)	-2.734	-2.734	-2.737	-2.737
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	-2.734	-2.734	-2.737	-2.737
Renterisiconorm				
4a. Begrotingstotaal	53.090	51.737	51.491	51.529
4b. Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	10.618	10.347	10.298	10.306
Toets Renterisiconorm				
4. Renterisiconorm	10.618	10.347	10.298	10.306
3. Renterisico op vaste schuld	-2.734	-2.734	-2.737	-2.737
5. Ruimte(+) / Overschrijding(-) (4 - 3)	**7.884**	**7.613**	**7.561**	**7.569**

Rentelasten en renteresultaat

Over de opgenomen geldleningen betaalt de gemeente rente. Deze rente wordt doorberekend: als meer rente wordt doorberekend dan er wordt betaald, ontstaat een (boekhoudkundig) renteresultaat. Deze wordt alleen voor het komende begrotingsjaar berekend.

	Renteschema voor jaar :		2026	2027	2028	2029
a1	De externe rentelasten de bestaande lange financiering		-€ 1.155	-€ 1.092	-€ 1.032	-€ 965
a2	De geprognosticeerde rente op nieuwe lange leningen		-€ 37	-€ 106	-€ 130	-€ 115
a3	de geprognosticeerde rente op korte financiering		-€ 80	-€ 88	-€ 82	-€ 20
b	De externe rentebaten -/-	-/-	€ 35	€ 33	€ 31	€ 28
A / B	**Totaal door te rekenen externe rente**		**-€ 1.237**	**-€ 1.253**	**-€ 1.213**	**-€ 1.072**
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend -/-		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend -/-		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		-/-	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Saldo door te rekenen externe rente		-€ 1.237	-€ 1.253	-€ 1.213	-€ 1.072
d1	Rente over eigen vermogen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
d2	Rente over voorzieningen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
d3	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente		-€ 1.237	-€ 1.253	-€ 1.213	-€ 1.072
e	**Totaal van de activa per 1 januari**		**€ 79.309**	**€ 92.402**	**€ 93.305**	**€ 90.908**
	indien 100 % door te belasten rente aan activa (d3 / e)		-1,56%			
f	**Rente-omslag afgerond (maximaal 1/2 %) voor 2026 :**		**1,50%**			
g	De werkelijk aan taakvelden (programma's incl. overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag) (e x f)		-€ 1.190			
h	**Renteresultaat op het taakveld treasury (d3 -/- g)**		**-€ 47**			

Het is een wettelijke verplichting volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) om de rente toe te rekenen aan de taakvelden met behulp van een (rente)omslag. Het rente omslagpercentage dat we voor de begroting 2026 zullen gebruiken is 1,50 %.

Financiering op de lange termijn (verstrekte / uitgezette gelden)

Door de gemeente worden ook geldleningen verstrekt. Dit gebeurt alleen indien dat ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak noodzakelijk is. Bij de woningcorporaties hebben we nog enkele langlopende geldleningen uitstaan waarvan de hoofdsom op 1 januari 2026 € 562.249 bedraagt. De aflossing van deze leningen verloopt volgens schema. Het gaat hier om leningen die bij de BNG zijn opgenomen en één op één zijn door-verstrekt. In 2020 werd lening ad € 1.258.166 verstrekt aan Enexis; deze lening kent géén jaarlijkse aflossingen (maar alléén rentebetalingen) en wordt per de einddatum (in 2050) ineens afgelost. Tot slot loopt er een lening aan RKMVC waarvan de restantschuld op 1 januari 2026 € 5.000 bedraagt.

De financieringsbehoefte

Het belang van een adequate beheersing van de geldstromen wordt steeds groter, temeer daar de activiteiten van de gemeente complexer worden en de bedragen die hiermee gemoeid zijn groter. Een (periodieke en voortschrijdende) analyse van de bestaande liquiditeitspositie alsook een goed (meerjarig) inzicht in de ontwikkeling hiervan zijn dan ook van groot belang. Hiermee kan tijdig geanticipeerd (en de juiste maatregelen getroffen) worden. Op basis van de geldstromen vanuit de meerjarenbegroting wordt periodiek de meerjarige liquiditeitspositie en daarmee de

financieringsbehoefte van onze gemeente opgesteld. Naast de rente- en aflossingsverplichtingen op de bestaande leningenportefeuille wordt hierbij rekening gehouden met de geldstromen uit hoofde van voorgenomen investeringen en de reguliere (geprognosticeerde) exploitatie. Voor wat betreft de gemeentelijke investeringen wordt meerjarig rekening gehouden met een 'onderuitputting': deze is gebaseerd op een zeer ambitieus investeringsprogramma, afgezet tegen de ervaringen uit de afgelopen jaren. De navolgende tabel laat de financieringsbehoefte en rentekosten voor de komende jaren van onze gemeente zien.

Prognose liquiditeitsbehoefte 2026 - 2029				*afgeleide Rentekosten*
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Beginsaldo	**-3.171.255**	**-4.000.000**	**-4.000.000**	**-3.431.917**
Kasgeldlimiet	-€ 4.000.000	-€ 4.000.000	-€ 4.000.000	-€ 4.000.000
Financieringsbehoefte Begrotingsjaar				
Herfinanciering (Rente & Aflossing) leningen	**-3.707.830**	**-4.122.724**	**-4.327.452**	**-4.266.472**
Gemeentelijke exploitatie	**9.677.649**	**8.273.764**	**8.637.069**	**9.751.717**
Investeringen (incl. grondexploitatie)	**-9.757.322**	**-6.783.138**	**-3.741.535**	**-2.839.312**
Financieringsbehoefte BRUTO	**-€ 6.958.759**	**-€ 6.632.098**	**-€ 3.431.917**	**-€ 785.984**
waarvan kort :	-€ 4.000.000	-€ 4.000.000	-€ 3.431.917	-€ 785.984
rentepercentage:	***2,00%***	***2,20%***	***2,40%***	***2,50%***
Rente kortlopende leningen	**-€ 80.000**	**-€ 88.000**	**-€ 82.366**	**-€ 19.650**
waarvan lang (10 jaar lineair dalend) :	-€ 2.958.759	-€ 2.632.098	€ 0	€ 0
rentepercentage:	***2,50%***	***2,70%***	***2,90%***	***3,10%***
Rente nieuwe langlopende leningen	**-€ 36.984**	**-€ 105.804**	**-€ 130.387**	**-€ 115.883**
Rente u.h.v. bestaande leningen	**-€ 1.154.844**	**-€ 1.091.769**	**-€ 1.031.538**	**-€ 965.410**
Totale Rente per jaar	**-€ 1.271.828**	**-€ 1.285.573**	**-€ 1.244.291**	**-€ 1.100.943**

Ten aanzien van de financieringsbehoefte is er een keuze tussen het aantrekken van (middel-) lange en / of kortlopende leningen, waarbij door de wetgever kaders worden gesteld door middel van de kasgeldlimiet respectievelijk de renterisiconorm.

Het EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de collectieve sector (Rijk, medeoverheden en sociale fondsen). In het Verdrag van Maastricht (1992) is afgesproken dat het EMU- tekort van een land maximaal 3% BBP (bruto Binnenlands product) mag bedragen. Hierbij is gebruik gemaakt van definities en conventies van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 1995). Deze definities bepalen wat het EMU-saldo en het EMU-tekort van de gehele overheid is: Rijk, Sociale Fondsen en overige publiekrechtelijke lichamen (lokale overheid). In de volgende tabel is de berekening gemaakt van het EMU-saldo van onze gemeente:

Bedragen in € 1.000*		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	exploitatiesaldo vóór toevoeging aan cq onttrekking uit reserves	-€ 167	-€ 128	€ 25	€ 1.198
+	afschrijvingen ten laste van exploitatie	€ 3.010	€ 3.797	€ 3.871	€ 3.715
+	dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 15	€ 15	€ 15	€ 15
-	onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van de exploitatie	€ 7	€ 160	€ 96	€ 7
-	bruto investeringsbedragen beleidplan 2026-2029	€ 16.262	€ 4.800	€ 1.714	€ 345
+	boekwinst desinvesteringen vaste activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
-	uitgaven aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
+	opbrengst verkoop grond	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
=	**berekend EMU-saldo**	**-€ 13.411**	**-€ 1.276**	**€ 2.101**	**€ 4.576**
	Begrotingstotaal lasten	€ 53.091	€ 51.737	€ 51.491	€ 52.529
	referentiewaarde	€ 1.433			

1.2.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf schetsen wij de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering voor het jaar 2026. We hanteren hierbij een brede definitie van bedrijfsvoering: de wijze waarop wij onze organisatie hebben ingericht om onze doelstellingen zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Dit omvat zowel strategische keuzes als operationele processen, en raakt aan thema's zoals organisatieontwikkeling, digitalisering, duurzaamheid, risicobeheersing en talentmanagement. Door in te spelen op interne en externe veranderingen, streven wij ernaar onze bedrijfsvoering continu te verbeteren en toekomstbestendig te maken.

Gulpen-Wittem als werkgever

We ervaren in 2025 nog steeds de gevolgen van de overspannen arbeidsmarkt en de positie van gemeenten daarin, dit zal naar verwachting ook in 2026 niet veranderen. Werkgevers in bijna alle branches en dus ook bij de overheid hebben nog steeds moeite om vacatures kwalitatief goed ingevuld te krijgen en zittende medewerkers te behouden. Het verloop van personeel bij de gemeente Gulpen-Wittem is gelukkig in 2025 drastisch afgenomen ten opzicht van de voorgaande jaren. Het afgelopen jaar hebben tot nu toe 5 medewerkers de organisatie verlaten, in 2024 waren er dat nog 14 in totaal. Het lijkt dat al onze inspanningen hun vruchten beginnen af te werpen. Het vinden, boeien, vitaal houden en binden van onze medewerkers blijft onze topprioriteit ook voor 2026. Vandaar dat we gericht gaan inzetten op de volgende thema's in 2026 :

Organisatieontwikkeling en cultuur

In lijn met "de bedoeling" blijft onze organisatie zich ontwikkelen en aanpassen. We zetten de koers voort richting een meer open, transparante en lerende organisatie, waarin integraal samenwerken centraal staat en werkprocessen beter op elkaar worden afgestemd.
In 2025 zijn we gestart met het opstellen van taakbeschrijvingen voor alle medewerkers. In 2026 bouwen we hierop voort door onze werkprocessen systematisch door te lichten, te optimaliseren en helder te beschrijven. Zo brengen we de basis verder op orde en versterken we de samenhang binnen de organisatie.
Daarnaast zet het managementteam in 2026 het Management Development-traject voort. Hierbij ligt de nadruk op het versterken van een meer coachende stijl van leidinggeven, die past bij onze organisatievisie en de behoeften van onze medewerkers.

Hybride werken en Arbo

In 2025 is het hybride werken officieel verankerd in ons beleid. Hierin hebben we vastgelegd hoe we als organisatie in de toekomst willen samenwerken: flexibel, resultaatgericht en met oog voor verbinding. Hybride werken vraagt om duidelijke randvoorwaarden. Zoals een meer coachende stijl van leidinggeven, verdere digitalisering en optimaliseren van werkprocessen en het creëren van Arbo conforme werkplekken, zowel op kantoor als thuis. In 2026 zetten we concrete stappen om deze randvoorwaarden verder te realiseren, zodat hybride werken niet alleen mogelijk is, maar ook duurzaam en effectief wordt ondersteund.

Strategisch personeelsbeleid en Artificiële Intelligentie (AI)

Ook in 2026 zetten we onze succesvolle aanpak van de krapte op de arbeidsmarkt voort. Hoewel de arbeidsmarkt nog steeds onder druk staat, zien we in 2025 een positieve trend: het personeelsverloop is afgenomen en we slagen er, ondanks onze bescheiden positie als werkgever, goed in om gekwalificeerde medewerkers aan te trekken en te behouden.
In 2026 willen we, net als in 2025, medewerkers met de juiste mindset maar zonder de benodigde opleiding aantrekken en die dan zelf gaan opleiden voor specialistische functies die op de huidige arbeidsmarkt zeer moeilijk vervulbaar zijn. Op deze wijze kunnen we de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening borgen. Tegelijkertijd biedt deze aanpak kansen om jongeren aan ons te verbinden en hen perspectief te bieden op een betekenisvolle loopbaan binnen onze organisatie.

Een nieuwe uitdaging die zich aandient, is de impact van Artificiële Intelligentie (AI) op het werken binnen onze organisatie. Naar verwachting zal AI op termijn de aard van werkzaamheden ingrijpend veranderen. Dit vraagt om een heroriëntatie op de benodigde competenties van onze medewerkers en een strategische afweging over de mogelijke inzet van AI binnen onze processen.
Als organisatie zullen we hierin duidelijke keuzes moeten maken. Vervolgens is het essentieel om de vertaalslag te maken naar een toekomstgerichte, kwalitatieve en kwantitatieve inrichting van ons personeelsbestand. Zo kunnen we tijdig inspelen op de benodigde kennis en vaardigheden, en de kwaliteit en kwantiteit van ons personeelsbestand waarborgen in lijn met onze organisatiedoelstellingen.

Werkprocessen optimaliseren en beschrijven
Om als organisatie blijvend te voldoen aan alle wettelijke eisen en interne kwaliteitsnormen, is het noodzakelijk onze werkprocessen continu te optimaliseren, actualiseren en eenduidig te documenteren in één centraal systeem. Deze aanpak draagt niet alleen bij aan efficiënter en meer integraal werken, maar zorgt ook voor meer duidelijkheid in taken, verantwoordelijkheden en rollen binnen de organisatie.
In 2025 is hiervoor een plan van aanpak opgesteld, dat in 2026 organisatie breed zal worden uitgerold. Hiermee leggen we een stevige basis voor procesgericht werken, vergroten we de transparantie en versterken we de interne samenwerking. Dit stelt ons in staat om sneller te anticiperen op veranderingen en onze dienstverlening verder te professionaliseren.

Vitaliteit & Gezondheid
In lijn met het vastgestelde gezondheidsbeleid blijven we preventief investeren in onze medewerkers. Door middel van coaching, trainingen en opleidingen zorgen we ervoor dat zij vitaal en duurzaam inzetbaar blijven. Deze integrale aanpak werpt duidelijk zijn vruchten af.
Het ziekteverzuim is in 2025 nog steeds laag, met een percentage van 3,75% (peildatum augustus 2025), terwijl dit in 2023 nog 7,4% bedroeg. Daarmee zitten we ruim onder het landelijk gemiddelde van 5,2% (bron: CBS), wat een positieve indicatie is van de vitaliteit binnen onze organisatie. Deze daling onderstreept het belang van een proactieve benadering van gezondheid en welzijn op de werkvloer.

Medewerkerstevredenheid, werkgeluk en beleving

We streven ernaar om de leukste werkgever in de regio te zijn. In 2023 hebben we hiervoor een eerste stap gezet met het uitvoeren van een Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO). Uit dit onderzoek kwamen als belangrijkste aandachtspunten naar voren: een te hoge werkdruk en arbeidsvoorwaarden die niet meer goed aansloten bij het takenpakket.

In 2024 en 2025 zijn we actief aan de slag gegaan met de actiepunten die voortkwamen uit de bespreking van het MTO in de diverse teams. De secundaire arbeidsvoorwaarden zijn aangepast en we hebben verdere stappen gezet richting een open, transparante en lerende organisatie, waarin medewerkers zich gehoord en gewaardeerd voelen.

Om onze voortgang te evalueren en nieuwe inzichten op te halen, staat medio 2026 een vervolg-MTO gepland. Dit stelt ons in staat om gericht te blijven verbeteren en onze ambitie als aantrekkelijke werkgever kracht bij te zetten.

Talentontwikkeling, scholing en duurzame inzetbaarheid

Sinds de invoering van "het goede gesprek" eind 2022 wordt jaarlijks uitgebreid stilgestaan bij de ontwikkel- en opleidingsbehoefte van onze medewerkers. Deze gesprekscyclus vormt een belangrijk instrument om talenten te herkennen, ambities te ondersteunen en duurzame inzetbaarheid te bevorderen.

In 2025 zagen we een significante toename van het aantal individuele opleidingen. Daarnaast zijn er diverse in-company trainingen aangeboden, waarmee we laagdrempelig en kostenefficiënt hebben geïnvesteerd in de ontwikkeling van onze medewerkers. In 2026 willen we dit aanbod verder uitbreiden met gerichte trajecten op het gebied van informatiebeveiliging, Artificial Intelligence, integriteit, persoonlijk leiderschap, vitaliteit en digitale vaardigheden. Zo zorgen we ervoor dat medewerkers goed zijn toegerust voor de veranderende eisen van hun werk en duurzaam inzetbaar blijven binnen onze dynamische organisatie.

Informatievoorziening en automatisering

Net als in de voorgaande jaren blijft het een aandachtspunt om de komende periode de noodzakelijke en wenselijke activiteiten af te stemmen op de beschikbare capaciteit. Het jaar 2026 zal vanuit informatieperspectief bezien voor een belangrijk deel in het teken staan van de migratie van de gemeentelijke ICT infrastructuur. Vanaf 2027 zal het leeuwendeel van het digitale landschap opnieuw zijn gebouwd en ondergebracht in een nieuwe omgeving.

Beschikbaarheid en toekomstbestendigheid informatielandschap

De migratie naar een nieuwe ICT omgeving biedt mogelijkheden om de meest recente stand van de techniek te implementeren en onderliggende werkprocessen te optimaliseren. We werken continu aan de beschikbaarheid en toekomstbestendigheid van ons informatielandschap. We verbeteren de (digitale) dienstverlening naar onze burgers en zoeken hierbij waar mogelijk actief de samenwerking met (regionale) partners.

Digitale veiligheid

Als gemeente zijn we bronhouder en hoeder van belangrijke data van onze inwoners en ondernemers. We volgen in dit verband nauwgezet de richtlijnen uit de Baseline Informatieveiligheid

Overheid (BIO). Deze zal in relatie met Europese wetgeving NIS2 binnenkort vernieuwd worden (BIO 2.0, beiden van toepassing vanaf 2026). Evenals afgelopen jaar zal in 2026 de focus liggen op "de basis op orde" en het daadwerkelijk vastleggen van beleid en (werk)processen. Er is in dit kader een nieuw element waaraan de gemeente vanuit compliance oogpunt zal moeten voldoen; naast "opzet" en "bestaan" zal in 2026 ook de "werking" van beleid moeten worden aangetoond.
Het veilig op orde brengen en houden van het gemeentelijke informatielandschap blijft ook in 2026 onverkort een speerpunt van beleid.

Voldoen aan wettelijke verplichtingen
Een belangrijk doel van diverse wetgeving is de komende jaren dat iedereen kan meedoen in de (digitale) samenleving, ofwel 'digitale inclusie'. In een bredere context zien we dat digitale toegankelijkheid één van de wettelijke verplichtingen voor de gemeente is, die nauw samenhangt met de Wet open overheid (Woo), de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), de Wet elektronisch publiceren (Wep), de nieuwe Omgevingswet, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de modernisering van de Archiefwet, de AVG en het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Deze wetten leiden allemaal tot een toename van digitale publicaties en/of digitale dienstverlening. Tevens moet deze publieke informatie goed vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en te archiveren zijn.

Digitale doorontwikkeling
Ook in 2026 staat de digitale doorontwikkeling van de interne organisatie niet stil. Met de migratie van de gemeentelijke ICT infrastructuur zullen onze digitale werkplekken worden doorontwikkeld om te voldoen aan de laatste eisen op het gebied van veiligheid en functionaliteit.

Implementatie en kwaliteitsverbetering basisregistraties
Vanuit onze vastgestelde informatie- en GEO-visie gebouwd om de toekomst van de gemeentelijke GEO-basisadministraties in Gulpen-Wittem op een duurzame en kwalitatieve wijze te borgen. Het jaar 2025 staat in het teken van verdere doorontwikkeling van de relatie en integratie met de gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis.

Financiën
In navolging van de inventarisatie die reeds in 2024 heeft plaatsgevonden rondom de implementatie van een P&C applicatie, zal dit traject in 2026 en verder een vervolg krijgen. Hierbij zal in eerste instantie ingezet worden op het voorbereiden van de randvoorwaarden en bekeken worden welke mogelijkheden voor Gulpen-Wittem realiseerbaar zijn. De daadwerkelijke implementatie zal vervolgens kunnen plaatsvinden.
Daarnaast is er continu aandacht voor een correct en efficiënt budgetbeheer. Waar nodig zal er op dit punt bijsturing plaatsvinden. Dat geldt tevens voor de financieel adviesfunctie als mede de overige disciplines die binnen Financiën zijn ondergebracht, te weten Treasury, Inkoop en Aanbesteding en Kwaliteit en Control.

Communicatie

Het jaar 2025 vroeg veel van communicatie en participatie. Het was een druk jaar waarin opnieuw steeds duidelijker werd dat communicatie vanuit de gemeente meer is dan alleen het zenden van informatie. Inwoners willen gehoord worden én meedenken – en terecht.

Team Communicatie en Participatie zet zich hier vol voor in. Ook in 2026 blijven we inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden actief betrekken bij het vormen van plannen en beleid. Dat doen we al jaren via burgerparticipatie. Daarnaast denken we door middel van zelfsturing proactief mee over hoe wel burgerinitiatieven kunnen ondersteunen.

Onze kennis over participatie blijft groeien. We nemen onze beleidscollega's graag mee in deze ontwikkelingen. Zo geven we hen steeds meer middelen en inzichten om anderen – inwoners, ondernemers én collega's – mee te nemen in het beleidsproces en in het realiseren van burgerinitiatieven. Want alleen samen maken we onze gemeente nog mooier.

Daarnaast hebben we dit jaar extra ingezet op het communicatiever maken van onze organisatie. Bijvoorbeeld door schrijfcursussen te organiseren. Ook in 2026 gaan we hiermee door. We laten de organisatie kennismaken met de vele kanten van communicatie én participatie. Want dat is van ons allemaal.

Daarom gebruiken we dit jaar om:

- de samenwerking tussen team communicatie en participatie en de organisatie te versterken;
- bewustwording te creëren over het belang van duidelijke communicatie en participatie;
- te laten zien hoe goede communicatie én participatie bijdraagt aan beter beleid.

Juridische Zaken

Juridische Zaken is het juridisch geweten van de organisatie en daarmee de spil van veel verschillende processen. Het team levert in brede zin een bijdrage aan een goede kwaliteit van producten en diensten. Juridische Zaken is verantwoordelijk voor adviseren, meedenken, risicomanagement, het inzetten van bemiddeling, het zoeken van contact met burgers, proactief benaderen van collega's, bestuur en oplossingsgericht handelen. De nadruk ligt steeds meer op het vroegtijdig betrekken van Juridische Zaken bij processen. Meer projectmatig aanpakken van vragen is daarbij van belang.

Wij werken vanuit het principe 'praten in plaats van procederen'. Als een bezwaarschrift zich leent voor dit principe, dan gaan we eerst met de bezwaarmaker in gesprek. De ervaring leert dat (langslepende) bezwaar- en beroepsprocedures op deze manier kunnen worden voorkomen.

Het werken met de Omgevingswet speelt tevens een belangrijke rol. Ook de Wet open overheid (hierna: de Woo) legt een fors beslag op de capaciteit binnen het team. Dit komt mede doordat naast de verzoeken van burgers, bedrijven en journalisten in het kader van de Woo ook vanaf eind 2024 de wettelijke verplichting geldt tot actieve openbaarmaking van bepaalde categorieën informatie. Het kost de nodige voorbereiding om tijdig hieraan te kunnen voldoen. Daarnaast is het

team ook bezig met het opstellen van beleid(stukken) en biedt juridische ondersteuning aan andere teams bij het maken van beleid(stukken). Hierbij kan gedacht worden aan de actualisatie van de Mandaatregeling, de Algemene plaatselijke verordening, de Verordening fysieke leefomgeving en het Kampeerbeleid.

Overhead

Onder de kosten van overhead (taakveld 0.4) hebben wij de kosten opgenomen, die conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) niet direct toe te rekenen zijn aan de taakvelden en activiteiten. Op dit punt zijn de wettelijke voorschriften dus leidend. Overhead bestaat volgens het BBV in elk geval uit:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O / HRM. Het betreft salarisadministratie;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie; met uitzondering van klantcommunicatie (KCC);
- Juridische zaken;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting;
- Documentaire Informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Cijfers over bedrijfsvoering thema's

De gemeentelijke bedrijfsvoering heeft een onmisbare en ondersteunende functie bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Op basis van enkele indicatoren willen we onze bedrijfsvoering ook objectief de maat nemen om op basis daarvan mogelijke verbetergebieden te verkennen. Deze indicatoren zijn:

- Externe inhuur
- Salarislasten personeel
- Wedde en vergoedingen bestuur (B&W), gemeenteraad en griffie

Externe inhuur

2026	2027	2028	2029
€ 1.274.945	€ 1.257.484	€ 1.110.029	€ 1.110.029

Salarislasten (exclusief griffie, bestuur en raad)

2026	2027	2028	2029
€ 12.518.652	€ 12.804.805	€ 12.895.777	€ 12.965.468

Wedde en vergoedingen gemeenteraad, bestuur (B&W) en griffie

2026	2027	2028	2029
€ 1.075.063	€ 1.079.327	€ 1.082.192	€ 1.084.989

Doelmatigheidsonderzoek 213A

Dit betreft het 213A-onderzoeksplan conform artikel 213a Gemeentewet en de op 30 maart 2023 vastgestelde verordening.

Aanleiding

Artikel 213a van de Gemeentewet verplicht de gemeente tot periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college van burgemeester en wethouders gevoerde bestuur. Anders dan onderzoek door de rekenkamer gaat het hierbij om zelfonderzoek. Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid is van groot belang voor de algemene oordeelsvorming over het gevoerde beleid. Met deze onderzoeken wordt beoogd de transparantie van gemeentelijk handelen te vergroten en daardoor niet alleen doelmatiger en doeltreffender te werken maar ook de publieke verantwoording daarover te versterken. Alle zaken die voor een doelmatig en doeltreffend bestuur van belang zijn, kunnen daarbij aan de orde komen. Het college van burgemeester en wethouders is niet alleen verplicht de onderzoeken te verrichten, maar ook hiervan vervolgens verslag uit te brengen. De verordening die de raad op 30 maart 2023 vastgesteld heeft, conform artikel 213a van de Gemeentewet, bevat de kaders voor deze onderzoeken. De raad heeft hiermee de regels bepaald waaraan burgemeester en wethouders op hoofdlijnen moeten voldoen. De raad heeft daarbij ook vastgesteld hoe de raad zelf bij de onderzoeken betrokken wordt en daarover geïnformeerd wordt.

Het onderzoeksplan wordt jaarlijks bij de gemeentelijke begroting als onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering aangeboden aan de gemeenteraad.

Het onderzoeksplan van de gemeente Gulpen-Wittem bevat in ieder geval per onderzoek:

a. het onderzoeksobject;
b. de reikwijdte van het onderzoek;
c. de onderzoeksmethode;
d. de doorlooptijd van het onderzoek;
e. de wijze van uitvoering van het onderzoek;
f. het budget in de begroting voor het te verrichten onderzoek.

Voor het jaar 2026 is het de bedoeling om één 213a-onderzoek uit te voeren, te weten:

Onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid binnen het Sociaal Domein.

Het specifieke beleidsveld (Jeugd of WMO) en de inhoud van dit doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoek worden nog nader bepaald. Zodra bekend zal de gemeenteraad hierover worden geïnformeerd.

1.2.6 Verbonden Partijen

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, bestuurlijke en financiële betrokkenheid bij samenwerkingsverbanden, de zogenaamde verbonden partijen, waarin onze gemeente participeert. Verbonden partijen zijn instellingen waarin de gemeente bestuurlijk en / of financieel een belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we dat de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, een raadslid of een ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente zijn stem uitbrengt. Met een financieel belang bedoelen we dat de gemeente aansprakelijk is bij het niet-nakomen van verplichtingen door de partij of als de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld die zij kwijt is bij faillissement van de partij. Verbonden partijen hebben verschillende rechtsvormen, deze rechtsvormen kunnen zijn NV, BV, gemeenschappelijke regeling, stichting of vereniging.

Naast het bestuurlijk én financieel belang is ook kenmerkend aan een verbonden partij dat zij een publiek belang behartigt. Daarnaast dient de gemeente bij een opheffing of een faillissement van een verbonden partij een nieuwe instelling te zoeken die dezelfde activiteiten en prestaties levert met dezelfde doelstelling.

In de raadsvergadering van 28 juni 2018 is de Nota verbonden partijen 2018 door de raad vastgesteld. In de Nota verbonden partijen staat het meerjarig kader voor het beleid aangaande participaties en de bestuurlijke vertegenwoordiging bij verbonden partijen. De gemeente kent de volgende verbonden partijen, waarvoor de GR'en in navolgend overzicht de bijdragen door de gemeente worden aangegeven:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Reinigingsdiensten RD4 (RD4)
2. Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)
3. Omnibuzz
4. Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
5. Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)
6. Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)
7. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
8. Het Gegevenshuis
9. Historisch Centrum Limburg (HCL)

Naam GR	Bijdrage 2026	Bijdrage 2027	Bijdrage 2028	Bijdrage 2029
RD4	€ 1.843.512	€ 1.934.766	€ 2.020.476	€ 2.093.819
GGD	€ 988.428	€ 988.428	€ 988.428	€ 988.428
Omnibuzz	€ 465.074	€ 479.104	€ 492.658	€ 508.163
WOZL / WSP	€ 1.756.161	€ 1.668.043	€ 1.527.795	€ 1.383.688
VRZL	€ 1.593.282	€ 1.646.482	€ 1.695.889	€ 1.746.762
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 271.081	€ 271.081	€ 271.081	€ 271.081
BsGW	€ 362.130	€ 376.868	€ 393.246	€ 411.487
Het Gegevenshuis	€ 187.707	€ 193.902	€ 200.300	€ 206.910
HCL	€ 130.000	€ 140.000	€ 152.000	€ 157.000

Vennootschappen en coöperaties:

10. NV Bank Nederlandse Gemeenten

11. NV Vrijetijdscentrum Gulpen

12. NV Bodemzorg Limburg

13. NV Waterleiding Maatschappij Limburg

14. Enexis holding NV

1. Reinigingsdiensten Rd4

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 3.179.121 Eigen vermogen 31-12-24: € 3.719.273
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 38.429.052 Vreemd vermogen 31-12-24: € 43.562.744
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: -/- € 131.356 Bedrijfsresultaat 2024: € 400.911

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling
Taakveld	7.3 – Afval
Vestigingsplaats	Heerlen
Doelstelling	De Gemeenschappelijke Regeling Rd4 verzorgt voor de gemeente Gulpen-Wittem de inzameling en verwerking van afvalstromen. Daarnaast beheert Rd4 de milieuparken, verzorgt de straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidsbestrijding. Verder adviseert Rd4 de gemeenten bij hun afvalbeleid.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Uitvoering van de wettelijke afvalzorgplicht.
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur (GR) / Aandeelhouder (NV)
Financieel belang	De totale bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling wordt berekend op basis van de afgenomen producten per deelnemende gemeente. De Bijdrage bestaat uit 2 delen het vaste deel op basis van inwoneraantallen en een variabel deel op basis van afvalhoeveelheden. De begrote bijdrage voor 2026 bedraagt: € 1.843.488. Er is sprake van een verhoging (3,6%) van de bijdrage met € 63.773 ten opzichte van de bijdrage in 2025 (€1.779.715). Daarnaast heeft de gemeente Gulpen-Wittem 1.447 aandelen in de Rd4 NV met elk een nominale waarde van € 4,54 per aandeel.
Deelnemende partijen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.
Activiteiten en prestaties	Sedert de oprichting van Rd4 in 1998 is er in de Rd4-gemeenten geïnvesteerd in een hoogwaardig voorzieningenniveau. De burgers van de deelnemende gemeenten in RD4 kunnen gebruik maken van breng- (straatvoorzieningen en milieuparken) en haalvoorzieningen (kringloop, grofvuil, snoeiafval, en alternerende inzameling verpakkingsafval, restafval en GFT).
Beleidsvoornemens	Speerpunten voor 2026 zijn verdergaande communicatie- en motivatieprojecten om afvalscheiding verder te stimuleren conform de gestelde ambities. Intrinsieke motivatie van burgers om deel te nemen aan een circulaire economie en verbetering van de kwaliteit van de grondstoffen zijn speerpunten van de plannen. Daarnaast zullen er campagnes gestart worden om dumpingen bij ondergrondse afvalcontainers tegen te gaan en

	zullen eventuele mogelijke investeringen gedekt worden uit de resultaten van het beter scheiden van afval. Verder verwacht Rd4 een aanvang te maken met de revitalisering van de grondstoffenparken Margraten en Schinnen. In 2025 is het pand aan de Sourethweg 5E aangekocht. Dit pand is nu de locatie van het nieuwe textielsorteercentrum van Rd4. De start van de werkzaamheden (de verbouwing zelf) staat gepland voor het eerste kwartaal van 2026. Hierin is het nieuwe textielsorteercentrum gevestigd en dit maakt deel uit van de doorontwikkeling van de gehele hoofdlocatie. De vrijgekomen locatie van het textielsorteercentrum wordt ingezet als nieuwe locatie voor het regionaal sorteercentrum (RSC) voor afgedankte elektrische apparaten (E-waste/ AEEA), waarbij meer ruimte wordt verkregen om meer volume te sorteren, onder verbeterde omstandigheden qua logistiek, infrastructuur en fysieke belasting voor de medewerkers.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene omstandigheden
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie. Schommelingen in de tarieven voor de secundaire grondstoffen (papier en metaal) kunnen een positief, maar zeer zeker ook een negatief effect hebben op de begroting.

2. Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 1.107.330 Eigen vermogen 31-12-24: € 2.586.457
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 35.552.504 Vreemd vermogen 31-12-24: € 27.269.495
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 1.097.887 Bedrijfsresultaat 2024: € 1.479.127

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Taakveld	1.1 Crisisbeheersing en brandweer 1.2 Openbare orde en Veiligheid 2.2 Parkeren 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.2 Wijkteams 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ 7.1 Volksgezondheid
Vestigingsplaats:	Heerlen
Doelstelling	De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid. In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het doel is om de levensverwachting in Zuid-Limburg te brengen naar het Nederlands gemiddelde en hierbij in de periode 2016-2025 zichtbaar in te lopen op bestaande achterstanden op het gebied van gezondheid en participatie ten opzichte van de rest van het land. Via de programmalijnen GGD, Acute Zorg en Veilig Thuis wordt invulling aan het beleid gegeven.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit WMO, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen, sociaal medische advisering.
Bestuurlijk belang	de burgemeester is lid van een tweetal bestuurlijke adviescommissies m.b.t. de GGD; wethouder Derksen is lid van de financiële commissie.
Financieel belang	De gemeente Gulpen-Wittem doet een jaarlijkse bijdrage op basis van een verdeelsleutel (aantal inwoners) voor de basisproducten en is opgenomen in het staatje aan het begin van deze paragraaf.
Deelnemende partijen	Alle 16 gemeenten van de regio Zuid-Limburg.
Activiteiten en prestaties	Het dienstverleningspakket van de GGD Zuid Limburg bestaat uit de volgende diensten: - Infectieziektebestrijding - Seksuele gezondheid - Hygiëne en inspectie - Medische milieukunde - Publieke gezondheid - Sociaal medische advisering - Openbare geestelijke gezondheidszorg - Forensische geneeskunde

	- Jeugdgezondheidszorg - Regionale ambulancevoorziening - Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) - Veilig Thuis
Beleidsvoornemens	Het regionale gezondheidsbeleid 'Zuid springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid' verliep in 2024. Vanaf 2025 geldt het nieuwe gezondheidsbeleid dan ook als de leidraad voor het beleid van de GGD voor de periode 2025-2028. Parallel lopend aan het ontwikkelen van het nieuwe gezondheidsbeleid is ervoor gekozen om Trendbreuk, GALA en IZA los te koppelen van het AB van de GGD. Tevens is ingestemd met de bijgestelde begroting 2026. Waarbij wederom met alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten samen is aangegeven dat in 2026 een (kern)taken discussie gevoerd moet worden om de stijgende kosten van de GGD te kunnen beperken.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene veranderingen
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	<u>Weerstandsvermogen</u> De algemene reserve van de GGD dient volgens de gemeenschappelijke regeling minimaal 6% van de exploitatielasten van enig jaar te zijn. Een aantal van de gekwantificeerde risico's heeft een structureel karakter, terwijl een belangrijk deel van de weerstandscapaciteit een incidenteel karakter heeft (75% van de weerstandscapaciteit). JGZ heeft geen weerstandscapaciteit (geen algemene reserve). Hierdoor is met de bestaande risico's binnen JGZ het weerstandsvermogen als ruim onvoldoende te classificeren. Veilig Thuis heeft geen weerstandscapaciteit (geen algemene reserve). Hierdoor is met de bestaande risico's binnen VT het weerstandsvermogen als ruim onvoldoende te classificeren. Het weerstandsvermogen van de Acute Zorg is als gevolg van de overgang en de daarmee samenhangende verplichtingen als onvoldoende te waarderen. Echter het weerstandsvermogen van de RAV Limburg is ruim voldoende. De algemene reserve van de GGD, JGZ, de Acute Zorg en Veilig Thuis zijn strikt gescheiden waardoor het weerstandsvermogen niet als geheel gewaardeerd kan worden. Het weerstandsvermogen staat derhalve bij de GGD, JGZ en Veilig thuis onder druk, echter de deelnemende gemeenten staan als eigenaar garant voor de gehele GGD Zuid Limburg. De verwachting is dat dit ook de komende jaren zo zal blijven gezien het feit dat het Algemeen Bestuur, in afwijking van de

	Gemeenschappelijke regeling, heeft besloten geen financiële reserve aan te vullen tenzij dit kan vanuit positieve jaarresultaten. *Verliesbijdrage naar rato inwonertal* Door de deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwoneraantal door de gemeenten gedragen.

3. Omnibuzz

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 3.005.099 Eigen vermogen 31-12-24: € 1.422.744
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 4.490.067 Vreemd vermogen 31-12-24: € 7.608.110
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 2.069.855 Bedrijfsresultaat 2024: € 631.104

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Taakveld	6.6 – Maatwerkvoorzieningen (WMO)
Vestigingsplaats:	Sittard
Doelstelling:	Het zorgdragen voor het vervoer van klanten met een beperking, die een beroep doen op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en stapsgewijs te groeien naar verschillende vormen van gemeenschappelijk doelgroepenvervoer (WMO vervoer begeleiding, leerlingenvervoer).
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het aanbieden van een service op het gebied van vervoer in het algemeen en meer in het bijzonder voor aangepast vervoer.
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur
Financieel belang	De totale gemeentelijke bijdrage is opgebouwd uit twee delen: de werkelijke vervoerskosten, en de bedrijfskosten op basis van het inwonersaantal en het aantal pashouders in de gemeente. De begrote bijdrage meerjarig is: In 2026: € 465.074 In 2027: € 479.104 In 2028: € 492.658 In 2029: € 508.163
Deelnemende partijen	32 Limburgse gemeenten (behalve Mook en Middelaar) als deelnemende Limburgse gemeenten.
Activiteiten en prestaties	Naast de producten collectief en individueel vervoer voor de reiziger, draagt Omnibuzz ook zorg voor de klantenservice, de administratie van klanten, de Taxipoints en de informatievoorziening.
Beleidsvoornemens	Het kantelen van vervoer en gebruik van openbaar vervoer stimuleren, efficiënter doelgroepenvervoer en investeren in een slimme organisatie.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

4. Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 942.000 Eigen vermogen 31-12-24: € 2.797.000
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 7.813.000 Vreemd vermogen 31-12-24: € 8.274.000
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 907.000 Bedrijfsresultaat 2024: € 2.776.000

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Taakveld:	6.4 – Begeleide Participatie
Vestigingsplaats:	Heerlen
Doelstelling	Het Werkvoorzieningsschap OZL is de bestuurlijke eenheid die in deze regio voorziet in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven her- of indicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Daarnaast geven zij uitvoering aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Uitvoering van de wettelijke taak in het kader van de oude Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur
Financieel belang	De bijdrage voor het Werkvoorzieningsschap OZL wordt gedragen door de deelnemende gemeenten en berekend op basis van een verdeel-sleutel. De begrote bijdrage meerjarig voor WOZL/WSP is:

	Financiering	Uitvoering WSW	Subsidie	Totaal
In 2026:	41.935	20.898	1.693.328	1.756.161
In 2027:	43.222	367	1.624.454	1.668.043
In 2028:	39.813	-/- 3.956	1.491.938	1.527.795
In 2029:	38.967	2.707	1.342.014	1.383.688

Deelnemende partijen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.
Activiteiten en prestaties	Het Werkvoorzieningsschap heeft tot doel: 1. Het voorzien in passende werkgelegenheid en in arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door de Centrale Organisatie Werk en Inkomen afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. 2. Het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door de Centrale Organisatie Werk en Inkomen, of haar rechtsopvolgers, afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden

	tot regelmatige arbeid in staat zijn en daarbij zijn aangewezen op een gemeentelijke baangarantie.
Beleidsvoornemens	Het beleid is erop gericht de werkgelegenheid voor de (oude) WSW te bestendigen en de uitvoering ervan zo efficiënt en effectief mogelijk in te richten.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene veranderingen
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit en uiteindelijk gericht op bedrijfsmatige activiteiten voor de doelgroep die afhankelijk is van een beschutte werkomgeving en het extern plaatsen van overige SW-ers.
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden uit of opheffing van de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningsschap OZL participeert de gemeente in aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

5. Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 7.754.136 Eigen vermogen 31-12-24: € 10.640.045
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 58.895.116 Vreemd vermogen 31-12-24: € 66.318.793
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 1.939.693 Bedrijfsresultaat 2024: € 632.225

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Taakveld	1.1 Crisisbeheersing en Veiligheid 1.2 Openbare orde en Veiligheid
Vestigingsplaats:	Maastricht
Doelstelling	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen het werkgebied van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur
Financieel belang	Vanaf 2020 wordt gebruik gemaakt van een nieuwe verdeelsleutel op basis van de bijdrage van het gemeentefonds. De nieuwe verdeelsleutel is ingevoerd met een ingroeimodel van 4 jaar. De begrote bijdrage meerjarig is:

	Reguliere Bijdrage	GHOR	FLO	Opleiding	Totaal
In 2026:	1.495.647	33.215	62.545	1.875	**1.593.282**
In 2027:					**1.646.482**
In 2028:					**1.695.889**
In 2029:					**1.746.762**

Er is sprake van een verhoging van de bijdrage in 2026 met € 66.361 ten opzichte van de bijdrage in 2025 (€1.526.921). De uitsplitsing voor de jaren 2027-2029 is op dit moment nog niet beschikbaar.

Deelnemende partijen	Alle 16 gemeenten van de regio Zuid Limburg, Brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en Politie.
Activiteiten en prestaties	1.Het uitvoeren van de taken en bevoegdheden welke bij of krachtens de Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid aan het openbaar lichaam zijn opgedragen. 2. Het coördineren van de voorbereiding van de gemeentelijke processen op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. 3. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de colleges van de deelnemende gemeenten aan het bestuur van de Veiligheidsregio zijn opgedragen c.q. gedelegeerd.
Beleidsvoornemens	Geen bijzonderheden

Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene veranderingen
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Er zijn geen grote beleidswijzigingen aangebracht en – gelet op het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 – is het een voortzetting van de weg die is ingeslagen bij het reeds eerder vastgestelde beleid met als naam "een solide basis voor de toekomst". In 2025 is daarnaast het eindrapport "Toekomstbestendige huisvesting brandweerkazernes Veiligheidsregio Zuid-Limburg" gepresenteerd en vastgesteld. Hiermee wordt een toekomstbestendige huisvesting voor brandweerkazernes in de regio Zuid-Limburg geborgd.
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie. Tekorten komen ten laste van de deelnemende gemeenten. Maatschappelijke opgave van de brandweerzorg groeit mee met de maatschappij. Voor het realiseren van adequate brandweerzorg (altijd paraat!) gelden voorwaardelijke thema's. De deelnemende gemeenten zullen in de komende periode worden geconsulteerd. Risico: structureel hogere bijdrage per deelnemende gemeente om de voorwaardelijke thema's / ontwikkelingen te realiseren.

6. Omgevingsdienst Zuid-Limburg

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-2024: € 1.810.204 Eigen vermogen 31-12-2024: € 3.079.647
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-2024: € 4.013.453 Vreemd vermogen 31-12-2024: € 3.070.752
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 785.606 Bedrijfsresultaat 2024: € 1.307.384

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling
Taakveld	7.4 Milieubeheer
Vestigingsplaats:	Maastricht
Doelstelling	Uitvoering van de landelijke afspraken die zijn gemaakt over de (kwaliteit van de) uitvoering van vergunningverlening en toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving. Het gaat hier in eerste instantie om bedrijfsactiviteiten die een aanzienlijke milieubelasting (kunnen) hebben op de omgeving en externe veiligheid aspecten kennen (de zogenaamde basistaken).
Openbaar belang dat wordt behartigd	Door een bundeling van kennis en expertise wordt de kwaliteit verhoogd en is kennis voor gemeenten beschikbaar die er voorheen niet was of extern ingehuurd werd. Op termijn is er een kostenbesparing mogelijk doordat efficiënter gewerkt kan worden. Ook is de afstemming met het OM makkelijker, omdat dit (voor de basistaken) nu via één aanspreekpunt loopt i.p.v. 17 deelnemers. Tevens is het makkelijker om aan de kwaliteitscriteria te voldoen, omdat dit voor de taken die worden overgeheveld een zorg wordt van de uitvoerende partij: de Omgevingsdienst Zuid-Limburg.
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage is gebaseerd op het werkprogramma, waarin de uit te voeren taken en de daarmee gemoeide uren zijn opgenomen. De kosten van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg worden gedragen door de deelnemers. De meerjarig begrote bijdrage is: In 2026: € 271.081 In 2027: € 271.081 In 2028: € 271.081 In 2029: € 271.081 Er zit een stijgende lijn in de bijdrage van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Dit heeft alles te maken met nieuwe wetgeving welke ons verplicht steeds meer milieutaken onder te brengen bij de Omgevingsdienst Zuid-Limburg
Deelnemende partijen	De Omgevingsdienst Zuid-Limburg is middels de gemeenschappelijke regeling verbonden aan de Provincie en alle gemeenten in Zuid-Limburg. De Omgevingsdienst Zuid-Limburg was in 2020 verbonden aan de gemeenten Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf,

	Maastricht, Meerssen, Beekdaelen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en de Provincie Limburg.
Activiteiten en prestaties	Behartiging van de belangen inzake de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht op en handhaving van het omgevings-recht.
Beleidsvoornemens	De begroting 2026 is in grote lijnen een voortzetting op de begroting 2025. Een begroting die in het teken stond van het plan van aanpak robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg. In 2026 verwacht de ODZL dat het plan van aanpak af gerond wordt en de verbeteringen structureel geborgd zijn in de organisatie. Met andere woorden: in 2026 verwachten de ODZL te voldoen aan de robuustheidscriteria en haar taken op een adequate wijze uit te kunnen voeren.
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

7. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-2024: -/- € 2.835.000 Eigen vermogen 31-12-2024: -/- € 2.835.000
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-2024: € 11.816.000 Vreemd vermogen 31-12-2024: € 11.816.000
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: -/- € 1.293.000 Bedrijfsresultaat 2024: -/- € 1.293.000

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling
Programma	0.61 OZB woningen; 0.62 OZB niet-woningen; 0.64: Belastingen overig; 3.4: Economische promotie; 7.2 Riolering en 7.3 Afval
Vestigingsplaats:	Roermond
Doelstelling	Aan BsGW is de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen opgedragen en BsGW richt zich op het verlagen van de uitvoeringskosten voor de deelnemers met als belangrijkste speerpunten: • daling kosten deelnemers o.a. door uitbreiding aantal gemeentelijke deelnemers; • minimaal gelijkblijvende kwaliteit van dienstverlening en vergroten van efficiency; • vergroten van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de werkprocessen.
Openbaar belang dat wordt behartigd	De gemeenschappelijke regeling is getroffen in het belang van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van wettelijke bepalingen / beleidsregels m.b.t. de heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelasting.
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur
Financieel belang	Kosten van de BsGW worden gedragen door alle deelnemers. De meerjarig begrote bijdrage is: In 2026: € 362.130 In 2027: € 376.868 In 2028: € 393.246 In 2029: € 411.487 Er is sprake van een verhoging van de bijdrage met € 26.038 ten opzichte van de bijdrage in 2025 (€ 336.092).
Deelnemende partijen	29 gemeenten in Limburg (uitgezonderd Horst aan de Maas en Venray) en het Waterschap Limburg.
Activiteiten en prestaties	BsGW draagt zorg voor de heffing en inning van lokale belastingen (gemeentelijk en voor waterschappen) en beheert de authentieke basisregistratie WOZ (administratie en waardering). Het takenpakket bestrijkt zowel advisering t.a.v. (concept) verordening(en), de opbouw van benodigde basisregistraties en het opleggen en innen van aanslagen tot en met de (dwang-) invordering, alsook de afhandeling van klantreacties gedurende al deze processtappen.

Beleidsvoornemens	Met de afronding van de investering in het Ondernemers-Ontwikkel Plan (eind 2020) werd een grote reorganisatie afgerond, die (uiterlijk) vanaf 2028 moet leiden tot een structureel lagere bijdrage van de deelnemers. Ondanks dat de projectkosten nu op andere wijze worden verantwoord (door wisseling van de accountant) is het tijdspad nog steeds intact.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene veranderingen
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

8. Het Gegevenshuis

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-2024: € 376.281 Eigen vermogen 31-12-2024: € 296.812
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-2024: € 403.217 Vreemd vermogen 31-12-2024: € 1.682.532
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 200.509 Bedrijfsresultaat 2024: € 127.811

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling
Programma	8.1
Vestigingsplaats:	Landgraaf
Doelstelling	Het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (Basis)-registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Uitvoering van de wettelijke taak en de zorgplicht in het kader van de geo (Basis)-registraties.
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur
Financieel belang	Kosten van het Gegevenshuis worden gedragen door alle deelnemers. De meerjarig begrote bijdrage is: In 2026: € 187.707 In 2027: € 193.902 In 2028: € 200.300 In 2029: € 206.910
Deelnemende partijen	De gemeenten Beek (per 1-1-2026), Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen, Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.
Activiteiten en prestaties	Het inwinnen, beheren en leveren van informatie uit geo(basis)registraties.
Beleidsvoornemens	Er worden stappen gezet naar een uniforme registratie met daarin de (basis)gegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid en de samenhang tussen deze registraties.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Voor de jaren 2026 - 2029 zijn alle lasten en baten gebaseerd op bestaand beleid. Er is geen nieuw beleid waarover nog besluitvorming dient plaats te vinden, in de ramingen verwerkt.
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	In 2026 wordt aandacht besteed aan: huisvesting, Pensionadogat en ICT.
Risico’s in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

9. Historisch Centrum Limburg

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-2024: € 1.656.478 Eigen vermogen 31-12-2024: € 2.995.892
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-2024: € 1.196.996 Vreemd vermogen 31-12-2024: € 1.384.751
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 168.971 Bedrijfsresultaat 2024: € 1.453.236

Ondernemingsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling
Taakveld	5.4 Musea
Vestigingsplaats:	Maastricht: Sint Pieterstraat 7, 6211 JM Maastricht Heerlen: Navolaan 83, 6414 HE Heerlen
Doelstelling	Het Historisch Centrum Limburg verzamelt, beheert en geeft toegang tot archieven en collecties van Limburgse overheidsinstellingen en particulieren.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Uitvoeren van de wettelijke taak en zorgplicht in het kader van de archiefwet. Beheren, in stand houden en ter inzage aanbieden van de eeuwig te bewaren analoge en digitale archiefbescheiden van de gemeente Gulpen-Wittem.
Bestuurlijk belang	Lid Algemeen Bestuur
Financieel belang	Kosten van HCL worden gedragen door alle deelnemers. De meerjarig begrote bijdrage is: In 2026: € 130.000 In 2027: € 140.000 In 2028: € 152.000 In 2029: € 157.000
Deelnemende partijen GR	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (tot 01-01-2027), de gemeente Heerlen en gemeente Maastricht. Per 01-01-2026: het Waterschap Limburg, gemeente Beek, gemeente Eijsden-Margraten, gemeente Gulpen-Wittem, gemeente Heerlen, gemeente Kerkrade, gemeente Landgraaf, gemeente Meerssen, gemeente Simpelveld, gemeente Vaals, gemeente Valkenburg aan de Geul, gemeente Voerendaal.
Activiteiten en prestaties	Toezicht door archivaris op het beheer van onze archieven. Advies over het huidige en toekomstige informatie en archiefbeheer van de gemeente Gulpen-Wittem.
Beleidsvoornemens	HCL zet in het meerjarenbeleidsplan in op de ontwikkeling van digitaal archiefbeheer (e-depot) en digitale dienstverlening.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	De gemeente Gulpen Wittem treedt per 1-1-2026 toe tot de regeling samen met 11 overige overheidsinstellingen.
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	In 2026 gaat de gemeente Gulpen-Wittem het e-Depot voor het beheer van onze digitale archiefbescheiden in gebruik nemen.

Risico’s in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

10. NV Bank Nederlandse Gemeenten

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 4.721.000.000 Eigen vermogen 31-12-24: € 4.777.000.000
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 110.819.000.000 Vreemd vermogen 31-12-24: € 123.614.000.000
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 254.000.000 Bedrijfsresultaat 2024: € 294.000.000

Ondernemingsvorm:	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats:	Den Haag
Doelstelling	Voorzien in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en zo toegevoegde waarde bieden aan aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector.
Openbaar belang dat wordt behartigd	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. BNG is een betrouwbare eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen aan de burger.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in het aandelenkapitaal. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de rest is in handen van gemeenten, provincies en waterschappen. Aandeel: € 65.100 (26.040 aandelen van nominaal € 2,50). De BNG heeft ruim 55 miljoen aandelen uitgegeven. Het aandeel van onze gemeente is 0,05%. De dividenduitkering bedraagt op basis van het vastgesteld dividendvoorstel 2024: per aandeel € 2,16: € 56.246 (ontvangen m.b.t. 2023) 2025: per aandeel € 2,51: € 65.360 (ontvangen m.b.t. 2024) In de begrotingsbrief van de provincie wordt als volgt geïnformeerd: De nettowinst van de Bank Nederlandse Gemeenten over 2024 bedraagt € 294 miljoen. Over het jaar 2024 is daardoor € 140 miljoen beschikbaar voor uitkering van dividend aan aandeelhouders. De Bank Nederlandse Gemeenten stelt de aandeelhouders voor 50% van de nettowinst als dividend uit te keren. Als de aandeelhouders het voorstel overnemen zal € 2,51 per aandeel van € 2,50 aan dividend worden uitgekeerd. Daarom adviseren wij u in de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 het te ramen dividend op maximaal € 2,51 per aandeel van € 2,50 te stellen. 2026: € 65.360 aan dividend te begroten 2027-2029: € 65.360 per jaar aan dividend te begroten
Deelnemende partijen	Bijna alle gemeenten, provincies en waterschappen en De Staat.

Activiteiten en prestaties	Het behoud van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering.
Beleidsvoornemens	Geen bijzonderheden
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene veranderingen
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij faillissement is de gemeente aansprakelijk tot het bedrag van haar deelname.

11. NV Bodemzorg Limburg

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 8.958.921 Eigen vermogen 31-12-24: € 11.038.221
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 32.450.524 Vreemd vermogen 31-12-24: € 32.965.197
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 2.578.328 Bedrijfsresultaat 2024: € 2.079.300

Ondernemingsvorm:	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats:	Maastricht
Doelstelling	Het beheren van een aantal gesloten stortplaatsen in Limburg. Dat beheer omvat onder andere het opsporen, analyseren en managen van milieurisico's van stortplaatsen en andere verontreinigde locaties.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Voorkomen dat de generaties ná de onze belast worden met de negatieve gevolgen van bodemverontreiniging.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in het aandelenkapitaal: aandeel: € 171 (380 aandelen van nominaal € 0,45). Bodemzorg heeft 55.280 aandelen uitgegeven. Het aandeel van onze gemeente is 0,7%.
Deelnemende partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.
Activiteiten en prestaties	Bodemzorg Limburg helpt gemeenten met het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties. De dienstverlening bestaat onder meer uit: • ondersteuning bij opdrachten naar externe onderzoeksbureaus; • risicoberekeningen, monitoring en management risicobeheersing van verontreinigde locaties; • controle op verwijdering en verwerking van verontreinigde grondstromen; • inrichting en beheer van verontreinigde locaties.
Beleidsvoornemens	Geen bijzonderheden
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen bijzonderheden
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij faillissement is de gemeente aansprakelijk tot het bedrag van haar deelname.

12. NV Vrijetijdscentrum Gulpen

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-23: -/- € 104.275 Eigen vermogen 31-12-23: -/- € 96.220
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-23: € 637.358 Vreemd vermogen 31-12-23: € 1.029.322
Financiële) resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2022: € 203.565 Bedrijfsresultaat 2023: € 8.055 *

** Het betreft cijfers op basis van de niet vastgestelde jaarrekening 2023. N.a.v. het (lopende) faillissement einde 2024 zijn over 2024 geen cijfers beschikbaar*

Ondernemingsvorm:	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats:	Gulpen
Doelstelling	Vanwege het nog lopende faillissement is dit niet meer van toepassing.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Vanwege het nog lopende faillissement is dit niet meer van toepassing.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in het aandelenkapitaal (100% aandeelhouder). Aandeel: € 45.378 (100% aandeelhouder). Op de gemeentelijke balans is deze deelneming momenteel gewaardeerd op € 0. Daarnaast heeft de gemeente onroerende zaken in erfpacht gegeven.
Deelnemende partijen	Gemeente Gulpen-Wittem
Activiteiten en prestaties	Vanwege het nog lopende faillissement is dit niet meer van toepassing.
Beleidsvoornemens	Vanwege het nog lopende faillissement is dit niet meer van toepassing.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Vanwege het nog lopende faillissement is dit niet meer van toepassing.
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Vanwege het nog lopende faillissement is dit niet meer van toepassing.
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Vanwege het nog lopende faillissement is dit niet meer van toepassing.

13. NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 204.868.000 Eigen vermogen 31-12-24: € 217.814.000
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 387.627.000 Vreemd vermogen 31-12-24: € 403.411.000
Financieel resultaat verbonden partij	Bedrijfsresultaat 2023: € 4.562.000 Bedrijfsresultaat 2024: € 11.539.000

Ondernemingsvorm:	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats:	Maastricht
Doelstelling	Het doel is het voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Deelneming in het aandelenkapitaal. De provincie Limburg heeft 21,8% van de aandelen, de overige aandelen zijn naar inwoneraantal verdeeld over de 31 gemeenten in Limburg. WML heeft 500 aandelen uitgegeven. Het aandeel van gemeente Gulpen-Wittem is met 5 aandelen van nominaal € 4.538) 1%.
Deelnemende partijen	De Provincie Limburg en de 31 gemeenten van Limburg.
Activiteiten en prestaties	WML voorziet in de behoefte aan water. WML tracht dit te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, alsmede het verrichten van diensten op de genoemde terreinen.
Beleidsvoornemens	Geen bijzonderheden
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene veranderingen
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico’s in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij faillissement is de gemeente aansprakelijk tot het bedrag van haar deelname.

14. Enexis holding NV

Vermogenspositie	
Eigen vermogen	Eigen vermogen 01-01-24: € 5.320.000.000 Eigen vermogen 31-12-24: € 5.538.000.000
Vreemd vermogen	Vreemd vermogen 01-01-24: € 5.140.000.000 Vreemd vermogen 31-12-24: € 5.949.0000.000
Financieel resultaat verbonden partij	Resultaat na belastingen 2023: € 72.000.000 Resultaat na belastingen 2024: € 254.000.000

Ondernemingsvorm:	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doelstelling	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Openbaar belang dat wordt behartigd	Enexis dient het openbaar belang door als regionale netbeheerder elektriciteits- en gasnetwerken aan te leggen, te beheren en te onderhouden ten behoeve van ongeveer drie miljoen huishoudens en bedrijven in het zuiden van Nederland, met de missie om de energietransitie haalbaar en betaalbaar te maken. De aandelen van Enexis zijn in handen van publieke instanties, met name provincies en gemeenten, wat de publieke belangenbehartiging benadrukt.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Onze deelneming in het aandelenkapitaal. Aandeel: € 376.650 (376.650 aandelen van nominaal € 1). De NV heeft 149.682.196 aandelen uitgegeven. Het aandeel van onze gemeente is 0,25 %.
Deelnemende partijen	Provinciale en gemeentelijke overheden.
Activiteiten en prestaties	De NV distribueert en transporteert energie zoals elektriciteit, gas en warmte. Zij houdt daarvoor een netwerk in stand en voert de daarbij uit voortvloeiende wettelijke taken uit.
Beleidsvoornemens	Enexis richt zich in 2026 op de uitbreiding en toekomstbestendigheid van het elektriciteitsnet, met investeringen in de uitbreiding van netten en stations, en zal de voorgestelde netwerktarieven voor 2026 publiceren in december. Er is aandacht voor omgevingsmanagement en communicatie met omwonenden vanwege de uitbreidingsprojecten die ruimte en grond nodig hebben, en Enexis werkt aan maatschappelijk optimale keuzes voor een haalbaar en betaalbaar energiesysteem.

	Hoofdpunten beleidsvoornemens 2026: • **Netwerkuitbreiding:** Enexis investeert in de komende jaren fors in de uitbreiding van de elektriciteitsnetten en hoog-/middelspanningsstations, met een focus op het toevoegen van capaciteit. • **Toekomstbestendig energiesysteem:** Het bedrijf streeft naar een toekomstbestendig en betaalbaar energiesysteem door middel van maatschappelijk optimale keuzes en samenwerking met diverse partijen. • **Netwerktarieven:** De voorgestelde netwerktarieven voor 2026 worden in de loop van december bekendgemaakt door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en door Enexis, waarna de definitieve tarieven volgen. • **Omgevingsmanagement:** Vanwege de groeiende omvang van elektriciteitsstations en de toenemende behoefte aan ruimte, is er een sterke focus op communicatie en samenwerking met omwonenden en gemeenten. • **Grond en vergunningen:** De afdeling Ruimte & Recht is opgeschaald en gefocust op het tijdig verkrijgen van vergunningen en grond voor de uitbreidingsprojecten.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft	Geen voorziene veranderingen
Toekomstperspectief en ontwikkelingen	Continuïteit
Risico's in samenhang met het weerstandsvermogen	Bij faillissement is de gemeente aansprakelijk tot het bedrag van haar deelname.

1.2.7 Grondbeleid

Visie op het grondbeleid

Met de vaststelling van de nota voor het nieuwe grondbeleid 2024 tot en met 2027 en de notitie grondprijsbeleid 2024 tot en met 2027 en grondprijzen 2025 is het grondbeleid geactualiseerd. De gemeente heeft zelf een zeer beperkte grondpositie en is daarmee afhankelijk van locaties en/of objecten van derden. Beoordeling van deze kansen is een doorlopend proces.

Lopende grondexploitatie kern Partij, plan Partij-Oost

De ontwikkeling van deze grondexploitatie houdt in, dat in het vierde kwartaal van 2025 de omgevingsvergunning ingediend is en zodra deze verleend is, kan de verkoop van start gaan. Dit kan eind 2025 maar evengoed 1e kwartaal 2026 worden. De cijfers en de voortgang zijn opgesteld met de op het moment van vervaardigen van de paragraaf beschikbare kennis.

Kern Partij, plan Partij-Oost

Bedragen in € 1.000	**Realisatie t/m 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Plankosten	- 104		
Grondverwerving	- 210		
Bouwrijp maken	- 13		
Openbare werken	- 810		
Financiële kosten (rente)	- 374	-6	-6
Risico	- 42		
Gronduitgifte[1]	+ 1.630	PM	PM
Bijdrage gemeente[2]	- 348	PM	PM
	- 271	**-277**	**-283**

[1] *Zie paragraaf Lopende grondexploitatie voor de reden waarom hier 'PM' posten opgenomen zijn.*

[2] *Een negatief bedrag is een winstneming, een positief bedrag is een bijdrage in het verlies.*

In 2008 is door de raad een grondexploitatie voor dit plan vastgesteld. De boekwaarde van deze grondexploitatie bedraagt per 31 december 2024 € 271.000 negatief.

Op grond van de financiële regelgeving nemen we winst volgens de POC-methode (percentage of completion). Dat betekent dat we een deel van de geprognotiseerde winst nemen naar rato van de realisatie van de kosten en opbrengsten. Volgens die methode namen we in 2017 € 150.000 winst in 2018 € 140.000 in 2019 € 27.000 en in 2020 € 31.000. De verkoop van de resterende kavels wordt in 2025 / 2026 verwacht.

Aankomende grondexploitatie, CPO Mechelen

Op 6 juni 2024 heeft de gemeenteraad, de gemeentelijke grondexploitatie voor CPO-Mechelen vastgesteld alsmede de grondprijs voor de CPO-leden. De grondexploitatie die behoort tot het

raadsbesluit is budgetneutraal ingezet, wat inhoudt dat de gronden na gereedheid van de grondexploitatie, kostendekkend terug verkocht worden aan de CPO leden. Voordat overgegaan kan worden tot uitvoering van de grondexploitatie, dienen eerst de benodigde overeenkomsten gesloten te worden. Dit proces is afgerond op 8 april 2025.
In Q4 van 2025 wordt gewerkt aan de ruimtelijke procedure om de bestemming te wijzigen. Planning is dat in december 2025 een ontwerp omgevingsplan ter inzake ligt.

1.2.8 Openbaarheidsparagraaf

De afgelopen jaren zijn verschillende wetten ingevoerd die als doel hebben te zorgen voor een transparante overheid. Zo trad op 1 mei 2022 de Wet Open Overheid (Woo) in werking. Deze wet hangt nauw samen met wetten als het BDTO (Besluit digitale toegankelijkheid overheid), de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), de Wet elektronisch publiceren (Wep), de Omgevingswet, de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), de modernisering van de Archiefwet en de AVG. De implementatie van deze wetgeving en daarbij behorende uitdagingen willen we als gemeente integraal oppakken.

Ten aanzien van de Woo heeft de gemeente Gulpen-Wittem vanaf 1 mei 2022 een centraal e-mailadres beschikbaar gesteld, haar website aangepast en twee Woo-contactpersonen benoemd. Ook is een medewerker juridische zaken aangenomen die zich, voornamelijk, bezighoudt met de afhandeling van Woo-verzoeken en voorbereidingen op de verplichting tot actieve openbaarmaking van overheidsinformatie.

Eén van de verplichtingen uit de Woo is het actief openbaar maken van overheidsinformatie. De wetgever heeft 17 informatiecategorieën geformuleerd die openbaar gemaakt moeten worden. De verplichting tot openbaarmaking van deze documenten treedt gefaseerd in werking. De inwerkingtreding is onderverdeeld in verschillende tranches. De eerste tranche is in november 2024 in werking getreden. Hiermee werd het onder andere verplicht om bereikbaarheids- en organisatiegegevens beschikbaar te stellen.

De tweede tranche, waarvoor geldt dat ze nog niet in werking is getreden, omvat bijvoorbeeld de categorieën vergaderstukken van de gemeenteraad en convenanten. In totaliteit zijn er vier tranches die op termijn actief openbaar moeten worden gemaakt. Gemeente Gulpen-Wittem houdt goed in de gaten wanneer de verplichting per categorie in werking treedt en inventariseert voortdurend aan welke verplichting zij (eventueel al voor inwerkingtreding) kan voldoen en hoe zij de organisatie het beste hierop kan voorbereiden.

- Voor het actief openbaar maken van documenten is door het Rijk gewerkt aan een verwijsindex en een zoekfunctie om openbaar te maken informatie te ontsluiten. Daarvoor is de Woo-index ontwikkeld. Deze index verwijst naar documenten die door bestuursorganen zijn gepubliceerd en een aanvullende zoekfunctionaliteit maakt de documenten in deze collecties centraal doorzoekbaar. De verplichtingen uit de eerste tranche zijn verwerkt en vindbaar in de Woo-index voor de gemeente Gulpen-Wittem.
- Vooralsnog worden de openbaar te maken documenten geplaatst op de raadsinformatiesite via iBabs. Vervolgens wordt de vindplaats van deze documenten gekoppeld in de Woo-index. Voor de lange termijn wil Gulpen-Wittem waarschijnlijk gebruik gaan maken van een duurzaam publicatieplatform. Het is zaak om gefundeerde keuzes te maken bij de diverse publicatie-opties die vanuit de overheid en commerciële partijen geboden worden. We streven naar een zo slim mogelijke cross-functionele benadering bij publiceren, archiveren en anonimiseren. Daarmee zeggen we dat we vooraf goed inventariseren welke (bestaande) softwarepakketten/tools het

meest geschikt zijn voor (de combinatie van) publiceren, archiveren en anonimiseren, waarbij we documenten het liefst zo min mogelijk keren invoeren. Momenteel wordt er hard gewerkt aan de aanschaf en daarna de implementatie van een nieuw zaaksysteem. Indien mogelijk wordt er voor een zaaksysteem gekozen dat tevens de mogelijkheid biedt om documenten actief te publiceren op een publicatieplatform.

Financiële begroting

Hoofdstuk 2: Financiële begroting

De financiële begroting bestaat uit een overzicht van baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie. Het kan als een recapitulatie gezien worden van de budgetten zoals deze zijn opgenomen in het programmaplan. Dit hoofdstuk omvat verschillende onderdelen die in de onderstaande alinea's worden toegelicht.

2.1 Overzicht baten en lasten per programma

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten per programma. Deze gegevens komen overeen met de grafieken per programma.

Programma		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0	Bestuur en Ondersteuning	39.019.314	37.197.633	38.441.719	38.460.292	38.395.055	39.374.542
1	Veiligheid	517.418	472.500	427.255	78.755	78.755	78.755
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	164.026	111.562	79.562	79.562	79.562	79.562
3	Economie	2.194.695	2.769.480	2.969.161	2.969.161	2.969.161	2.969.161
4	Onderwijs	393.084	343.308	356.805	356.805	356.805	356.805
5	Sport, Cultuur en Recreatie	576.735	263.369	135.189	135.189	135.189	135.189
6	Sociaal domein	5.828.281	5.235.327	4.875.176	3.738.277	3.475.765	3.478.360
7	Volksgezondheid en Milieu	4.868.935	5.523.815	5.160.035	5.466.289	5.701.114	5.930.210
8	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	463.488	516.000	621.000	466.000	466.000	466.000
Totaal van baten		**54.025.974**	**52.432.994**	**53.065.902**	**51.750.330**	**51.657.406**	**52.868.584**
0	Bestuur en Ondersteuning	14.007.360	14.946.213	15.156.282	14.050.586	13.941.839	13.917.100
1	Veiligheid	3.007.019	3.229.521	2.933.108	2.649.240	2.705.834	2.730.258
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.423.880	2.975.526	2.713.662	2.980.613	3.135.291	3.145.863
3	Economie	796.909	832.232	876.538	895.631	907.642	909.908
4	Onderwijs	1.763.251	2.380.089	1.875.948	2.057.068	2.036.692	2.028.116
5	Sport, Cultuur en Recreatie	4.150.554	4.336.227	4.034.109	4.004.726	4.002.230	3.942.962
6	Sociaal domein	17.871.494	18.549.431	18.484.585	17.842.935	17.597.489	17.481.788
7	Volksgezondheid en Milieu	4.614.271	5.430.077	5.092.827	5.331.129	5.366.296	5.559.345
8	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	1.635.723	1.700.003	2.065.654	2.091.201	1.964.000	1.991.944
Totaal van lasten		**50.270.461**	**54.379.319**	**53.232.712**	**51.903.130**	**51.657.313**	**51.707.285**
Saldo van baten en lasten		**3.755.513**	**-1.946.325**	**-166.809**	**-152.800**	**93**	**1.161.298**
Stortingen in de reserve		-4.200.228	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan de reserve		2.199.337	2.084.463	325.285	296.628	70.430	26.492
Totaal resultaat		**1.754.622**	**138.138**	**158.476**	**143.828**	**70.523**	**1.187.790**

Zoals weergegeven is het boekjaar 2026 sluitend en laat ook het laatste jaar van de meerjarenraming (2029) een positief resultaat zien. Als toelichting op de tabel nog de volgende opmerkingen:

- Bij de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van de cijfers volgens de septembercirculaire 2025.
- Decentralisatie uitkeringen die via de algemene uitkering ter beschikking worden gesteld en waar beleid aan ten grondslag ligt wordt geraamd conform het in het beleid overeengekomen budget.
- Bij gemeenschappelijke regelingen is voor de budgetten uitgegaan van de laatst bekende cijfers, van deze verbonden partijen.
- T.a.v. "de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume" vermelden wij hier, dat dit betrekking heeft op de kosten die samenhangen met individueel keuze budget (IKB). Rechten en plichten zijn, indien van toepassing, verwerkt in

de exploitatie. Voor de pensioenverplichtingen van voormalige wethouders is een separate voorziening in gebruik (Voorziening pensioengelden).

2.2 Baten en lasten per taakveld

In de volgende tabel is per taakveld de raming van de baten en lasten en het saldo te zien voor het begrotingsjaar 2026. De indeling van de taakvelden is conform de BBV opgezet.

Programma	Taakveld BBV	Omschrijving taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0	0.1	Bestuur	1.554.504	-	-1.554.504
0	0.2	Burgerzaken	1.023.410	345.500	-677.910
0	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	244.227	60.364	-183.863
0	0.4	Overhead	11.809.455	22.100	-11.787.355
0	0.5	Treasury	295.843	288.610	-7.233
0	0.61	OZB woningen	146.529	3.341.316	3.194.787
0	0.62	OZB niet-woningen	67.291	1.533.781	1.466.491
0	0.64	Belastingen overig	17	-	-17
0	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	32.850.035	32.850.035
0	0.8	Overige baten en lasten	15.005	13	-14.992
0	0.10	Mutaties reserves	-	325.285	325.285
1	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.762.706	65.255	-1.697.451
1	1.2	Openbare orde en veiligheid	1.170.402	362.000	-808.402
2	2.1	Verkeer en vervoer	2.646.491	60.750	-2.585.741
2	2.2	Parkeren	56.986	5.312	-51.674
2	2.4	Economische havens en waterwegen	2.705	-	-2.705
2	2.5	Openbaar vervoer	7.480	13.500	6.020
3	3.1	Economische ontwikkeling	136.147	-	-136.147
3	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	101.450	7.700	-93.750
3	3.4	Economische promotie	638.940	2.961.461	2.322.521
4	4.2	Onderwijshuisvesting	1.028.128	172.500	-855.628
4	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	847.820	184.305	-663.515
5	5.1	Sportbeleid en activering	98.212	-	-98.212
5	5.2	Sportaccommodaties	980.045	114.711	-865.334
5	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	281.000	-	-281.000
5	5.4	Musea	104.464	-	-104.464
5	5.5	Cultureel erfgoed	288.252	-	-288.252
5	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.982.680	6.400	-1.976.280
5	5.6	Media	299.456	14.078	-285.378
6	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.697.715	1.796.145	-901.570
6	6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	195.035	-	-195.035
6	6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	599.484	-	-599.484
6	6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.154.881	59.351	-1.095.530
6	6.3	Inkomensregelingen	4.217.798	2.840.089	-1.377.709
6	6.4	WSW en beschut werk	1.814.010	20.394	-1.793.616
6	6.5	Arbeidsparticipatie	295.136	-	-295.136
6	6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	758.674	59.197	-699.477
6	6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	2.730.468	-	-2.730.468
6	6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	67.637	-	-67.637
6	6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	26.250	-	-26.250
6	6.791	PGB WMO	2.714.591	100.000	-2.614.591
6	6.792	PGB Jeugd	654.405	-	-654.405
6	6.821	Jeugdbescherming	180.000	-	-180.000
6	6.91	Coördinatie en beleid WMO	36.250	-	-36.250
6	6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	342.250	-	-342.250
7	7.1	Volksgezondheid	164.360	128.888	-35.472
7	7.2	Riolering	1.862.684	2.690.347	827.663
7	7.3	Afval	1.919.613	2.318.800	399.187
7	7.4	Milieubeheer	1.101.137	-	-1.101.137
7	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	45.032	22.000	-23.032
8	8.1	Ruimte en leefomgeving	1.906.948	225.000	-1.681.948
8	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	11.355	-	-11.355
8	8.3	Wonen en bouwen	147.351	396.000	248.649
Totaal			**53.232.712**	**53.391.187**	**158.476**

2.3 Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten en baten komen de volgende jaren niet terug. Naarmate er meer incidentele lasten en baten in de begroting zitten, verandert de begroting van jaar tot jaar. Als er meer incidentele lasten zijn dan baten dan heeft dat een positief effect in het volgende jaar. Het is dan ook ongunstig als er meer incidentele baten zijn dan lasten.

Voor de toetsing van de begroting gaan Gedeputeerde Staten uit van een duurzaam structureel en reëel evenwicht. Met het begrip "structureel evenwicht" wordt nadrukkelijker bedoeld dat in de begroting structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten. Het reëel evenwicht houdt in dat onderzoek wordt gedaan naar de realiteit van de ramingen.

Om zicht te krijgen of er sprake is van structureel evenwicht moet bij de raming incidentele baten en lasten en structurele baten en lasten afzonderlijk in beeld worden gebracht. In de tabel in Bijlage 3 is een meerjaren uitsplitsing van de incidentele baten en lasten per programma weergegeven.
De totale incidentele baten en lasten zien er voor de begroting 2026 en meerjarenraming 2027 – 2029 als volgt uit:

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal incidentele lasten	1.389.000	180.000	0	0
Totaal incidentele baten	1.924.793	550.136	43.938	0
Saldo incidentele lasten - baten	**535.793**	**370.136**	**43.938**	**0**

In de navolgende tabellen zijn de incidentele baten en baten nader gespecificeerd.

Incidentele baten

Programma	Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0	Aanwending reserve Lokale Heffing t.b.v. Forensenbelasting	198.793	215.136	43.938	
6	SPUK Oekraïne	1.400.000	280.000		
8	Verkoop gronden	226.000			
8	Aanwending reserve Omgevingswet t.b.v. Omgevingswet	100.000	55.000		
Totaal		**1.924.793**	**550.136**	**43.938**	**0**

Baten:

- Aanwending reserve Lokale Heffingen: Vanaf 2025 zijn de baten forensenbelasting naar beneden bijgesteld a.g.v. gewijzigde belastingverordening forensenbelasting. In de begroting 2026 – 2029 zijn deze baten meerjarig verlaagd. De dekking van deze lagere baten komt uit de reserve Lokale Heffingen die bij de jaarrekening 2023 is gevormd. Einde 2028 is deze reserve uitgeput.
- SPUK Oekraïne: Voor 2026 zal de regeling m.b.t. de opvang van Oekraïense vluchtelingen worden gecontinueerd. In de begroting 2026 – 2029 zijn hiertoe voor 2026 en 2027 baten opgenomen. Conform de begrotingscirculaire van de Provincie Limburg worden deze baten als incidenteel aangemerkt.
- Verkoop gronden: verwachte grondopbrengst.
- Aanwending reserve Omgevingswet: Zowel in 2026 als in 2027 vindt aanwending van de reserve Omgevingswet plaats als dekking voor lasten in het kader van de Omgevingswet.

Incidentele lasten

Programma	Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0	Implementatie zaaksysteem	204.000			
0	Toetreding GR Solido	250.000			
3	Partnership Michellin	5.000			
5	Spelen en bewegen in de openbare ruimte	30.000			
6	SPUK Oekraïne	900.000	180.000		
Totaal		1.389.000	180.000	0	0

Lasten:

- Implementatie zaaksysteem: de implementatie van een zaaksysteem betekent niet alleen een ICT-traject, maar ook een andere, digitale manier van werken voor de gemeente Gulpen-Wittem. De leverancier van het zaaksysteem begeleidt de technische en functionele implementeren. De technische implementatie omhelst het realiseren van meerdere koppelingen met andere informatiesystemen en applicaties (DigiD, betalen, anonimiseren, ondertekenen, etc.) De functionele implementatie bestaat o.a. uit de inrichting van autorisatiematrixen, generieke en specifieke werkproces-inrichtingen, trainingen voor functioneel beheer, organisatie brede gebruikers adoptie, etc.
- Toetreding GR Solido: de gemeente Gulpen-Wittem is voornemens om toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling Solido; de gemeentelijke ICT-infrastructuur wordt hierbij ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Solido. De implementatiekosten als ook de eenmalige toetredingskosten zijn als incidenteel aangemerkt.
- Partnership Michelin: vanwege de hoge dichtheid aan Michelinsterren is Gulpen-Wittem een partnerschap met Michelin aangegaan voor de uitreiking van de Michelinsterren in het MECC Maastricht.
- Spelen en bewegen in de openbare ruimte: Het actualiseren van de beleidskaders rondom spelen, speeltuinen en bewegen in de openbare ruimte rekening houdend met behoefte van burgers in de verschillende kernen, die inzichtelijk worden gemaakt door grote inbreng van inwoners door hoge inzet op de participatieladder.
- SPUK Oekraïne: Voor 2026 zal de regeling m.b.t. de opvang van Oekraïense vluchtelingen worden gecontinueerd. In de begroting 2026 – 2029 zijn hiertoe voor 2026 en 2027 lasten opgenomen. Conform de begrotingscirculaire van de Provincie Limburg worden deze baten als incidenteel aangemerkt.

De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Met het opnemen van alleen een (verplicht) cijfermatig overzicht van incidentele baten en lasten ontstaat nog niet automatisch het inzicht of er sprake is van een structureel begrotingssaldo. Door het betrekken van de totalen uit het overzicht van incidentele baten en lasten bij het begrotingssaldo met de totale lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingssaldo.

Structureel begrotingssaldo	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo baten en lasten	-166.809	-152.800	93	1.161.298
Per saldo toevoeging aan reserves	-	-	-	-
Per saldo onttrekking aan reserves	325.285	296.628	70.430	26.492
Begrotingssaldo na bestemming	**158.476**	**143.828**	**70.523**	**1.187.790**
Waarvan incidentele baten en lasten	535.793	370.136	43.938	-
Structureel begrotingssaldo	**-377.317**	**-226.308**	**26.585**	**1.187.790**

Conclusie: uit de regel structureel begrotingssaldo blijkt dat in 2028 van de begroting 2026-2029 sprake is van structureel evenwicht (de structurele lasten worden gedekt door structurele baten); voor 2026 en 2027 geldt dat geen sprake is van structureel evenwicht (de structurele lasten worden niet volledig gedekt door structurele baten).

2.4 Stortingen en onttrekkingen Reserves

Reserves zijn middelen die de gemeente beschikbaar houdt om later te besteden.
Jaarlijks stort de gemeente voor dit doel gelden in de reserves. Ook worden jaarlijks gelden aan de reserves onttrokken. In de volgende tabel staan de stortingen en onttrekkingen die meerjarig zijn geraamd en daarmee een incidentele of structurele bijdrage leveren aan onze programmadoelstellingen. De incidentele stortingen en onttrekkingen hebben we in de voorgaande paragraaf al toegelicht.

	Begrotingsjaar 2026			
Naam reserve	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Algemene reserve	€ 7.918.053			€ 7.918.053
Totaal Algemene reserve	**€ 7.918.053**			**€ 7.918.053**
Bestemmingsreserves				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 28.560		€ 3.570	€ 24.990
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 45.111		€ 7.522	€ 37.589
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 174.488			€ 174.488
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 308.000		€ 15.400	€ 292.600
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 457.867		€ 198.793	€ 259.074
Reserve Omgevingswet	€ 155.000		€ 100.000	€ 55.000
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.645.021**	**€ 0**	**€ 325.285**	**€ 1.319.736**
Totaal reserves	**€ 9.563.074**	**€ 0**	**€ 325.285**	**€ 9.237.789**

	Begrotingsjaar 2027			
Naam reserve	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Algemene reserve	€ 7.918.053			€ 7.918.053
Totaal Algemene reserve	**€ 7.918.053**			**€ 7.918.053**
Bestemmingsreserves				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 24.990		€ 3.570	€ 21.420
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 37.589		€ 7.522	€ 30.067
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 174.488			€ 174.488
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 292.600		€ 15.400	€ 277.200
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 259.074		€ 215.136	€ 43.938
Reserve Omgevingswet	€ 55.000		€ 55.000	€ 0
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.319.736**	**€ 0**	**€ 296.628**	**€ 1.023.108**
Totaal reserves	**€ 9.237.789**	**€ 0**	**€ 296.628**	**€ 8.941.161**

	Begrotingsjaar 2028			
Naam reserve	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Algemene reserve	€ 7.918.053			€ 7.918.053
Totaal Algemene reserve	**€ 7.918.053**			**€ 7.918.053**
Bestemmingsreserves				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 21.420		€ 3.570	€ 17.850
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 30.067		€ 7.522	€ 22.545
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 174.488			€ 174.488
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 277.200		€ 15.400	€ 261.800
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 43.938		€ 43.938	€ 0
Reserve Omgevingswet	€ 0			€ 0
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.023.108**	**€ 0**	**€ 70.430**	**€ 952.678**
Totaal reserves	**€ 8.941.161**	**€ 0**	**€ 70.430**	**€ 8.870.731**

	Begrotingsjaar 2029			
Naam reserve	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Algemene reserve	€ 7.918.053			€ 7.918.053
Totaal Algemene reserve	**€ 7.918.053**			**€ 7.918.053**
Bestemmingsreserves				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 17.850		€ 3.570	€ 14.280
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 22.545		€ 7.522	€ 15.023
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 174.488			€ 174.488
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 261.800		€ 15.400	€ 246.400
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 0			€ 0
Reserve Omgevingswet	€ 0			€ 0
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 952.678**		**€ 26.492**	**€ 926.186**
Totaal reserves	**€ 8.870.731**		**€ 26.492**	**€ 8.844.239**

De volgende reserves zijn bruteringsreserves (reserves dienen als dekking voor kapitaallasten van eerder gedane investeringen):

- Fonds bovenwijkse voorzieningen;
- Bestemmingsreserve kapitaallasten locaties buitendienst;
- Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen.

2.5 Stortingen en onttrekkingen Voorzieningen

We hebben diverse voorzieningen. Daar waar reserves vrij te besteden zijn (voor de Raad) hebben voorzieningen een verplichtend karakter. Onderstaand is het (verplichte) verloopoverzicht voorzieningen opgenomen.

	Begrotingsjaar 2026			
Naam voorziening	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Wegenfonds	€ 412.107	€ 270.335	€ 270.335	€ 412.107
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 280.897			€ 280.897
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 500.197	€ 100.000	€ 100.000	€ 500.197
Voorziening verlofsparen	€ 67.798			€ 67.798
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 68.993			€ 68.993
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 113.357			€ 113.357
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 87.146	€ 260.000	€ 260.000	€ 46.459
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 481.553			€ 481.553
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 212.954		€ 1.907	€ 211.047
Voorziening riolen	€ 954.075		€ 5.237	€ 948.838
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 34.710	€ 15.000	€ 15.000	€ 34.710
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 263.188	€ 62.845	€ 62.845	€ 263.188
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 2.380	€ 50.500	€ 50.500	€ 2.380
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 0	€ 137.840	€ 137.840	€ 0
Landschapsfonds	€ 107.153			€ 107.153
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 0	€ 55.000	€ 55.000	€ 0
Totaal voorzieningen	**€ 3.631.733**	**€ 966.520**	**€ 973.664**	**€ 3.624.589**

	Begrotingsjaar 2027			
Naam voorziening	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Wegenfonds	€ 412.107	€ 270.335	€ 270.335	€ 412.107
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 280.897			€ 280.897
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 500.197	€ 100.000	€ 100.000	€ 500.197
Voorziening verlofsparen	€ 67.798			€ 67.798
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 68.993			€ 68.993
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 113.357			€ 113.357
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 87.146	€ 260.000	€ 260.000	€ 46.459
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 481.553			€ 481.553
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 211.047		€ 16.839	€ 194.208
Voorziening riolen	€ 948.838		€ 143.192	€ 805.646
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 34.710	€ 15.000	€ 15.000	€ 34.710
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 263.188	€ 62.845	€ 62.845	€ 263.188
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 2.380	€ 50.500	€ 50.500	€ 2.380
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 0	€ 137.840	€ 137.840	€ 0
Landschapsfonds	€ 107.153			€ 107.153
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 0	€ 55.000	€ 55.000	€ 0
Totaal voorzieningen	**€ 3.624.589**	**€ 966.520**	**€ 1.126.551**	**€ 3.464.558**

	Begrotingsjaar 2028			
Naam voorziening	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Wegenfonds	€ 412.107	€ 270.335	€ 270.335	€ 412.107
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 280.897			€ 280.897
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 500.197	€ 100.000	€ 100.000	€ 500.197
Voorziening verlofsparen	€ 67.798			€ 67.798
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 68.993			€ 68.993
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 113.357			€ 113.357
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 87.146	€ 260.000	€ 260.000	€ 46.459
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 481.553			€ 481.553
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 194.208		€ 21.236	€ 172.882
Voorziening riolen	€ 805.646		€ 74.215	€ 731.431
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 34.710	€ 15.000	€ 15.000	€ 34.710
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 263.188	€ 62.845	€ 62.845	€ 263.188
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 2.380	€ 50.500	€ 50.500	€ 2.380
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 0	€ 137.840	€ 137.840	€ 0
Landschapsfonds	€ 107.153			€ 107.153
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 0	€ 55.000	€ 55.000	€ 0
Totaal voorzieningen	**€ 3.464.558**	**€ 966.520**	**€ 1.062.061**	**€ 3.369.017**

	Begrotingsjaar 2029			
Naam voorziening	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Wegenfonds	€ 412.107	€ 270.335	€ 270.335	€ 412.107
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 280.897			€ 280.897
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 500.197	€ 100.000	€ 100.000	€ 500.197
Voorziening verlofsparen	€ 67.798			€ 67.798
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 68.993			€ 68.993
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 113.357			€ 113.357
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 87.146	€ 260.000	€ 260.000	€ 46.459
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 481.553			€ 481.553
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 172.882		€ 7.174	€ 165.708
Voorziening riolen	€ 731.431	€ 165.183		€ 896.614
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 34.710	€ 15.000	€ 15.000	€ 34.710
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 263.188	€ 62.845	€ 62.845	€ 263.188
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 2.380	€ 50.500	€ 50.500	€ 2.380
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 0	€ 137.840	€ 137.840	€ 0
Landschapsfonds	€ 107.153			€ 107.153
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 0	€ 55.000	€ 55.000	€ 0
Totaal voorzieningen	**€ 3.369.017**	**€ 1.131.703**	**€ 973.694**	**€ 3.527.026**

2.6 Investeringsplanning

In de volgende tabellen staan de investeringen die de gemeente de komende jaren voornemens is te gaan doen of die reeds gestart zijn en in de komende jaren afgerond worden. In de tabellen is er onderscheid gemaakt tussen investeringen in economisch nut en investeringen in maatschappelijk nut. Conform het nieuwe BBV vanaf 1-1-2017 dienen alle investeringen geactiveerd te worden. Een uitzondering hierop zijn de investeringen van minder dan € 25.000. Conform onze Financiële Verordening worden deze niet geactiveerd.

Investeringsplanning

Investeringen met economisch nut

Programma	Investering	2026	2027	2028	2029
0	Voertuigen buitendienst*	€ 245.000		€ 120.000	
2	Voertuigen en toebehoren gladheidsbestrijding*			€ 168.000	
7	Rioolvervanging langs Rijksweg N598	€ 150.000			
7	Uitbreidingskrediet Wittemer Allee (riool)	€ 684.000			
7	Cartils/Kapolder afkoppelen	€ 78.000			
7	Vervangen gemalen en randvoorzieningen	€ 156.343	€ 156.343	n.n.b.	n.n.b.
7	Vervangen drukgemalen	€ 35.535	€ 35.535	n.n.b.	n.n.b.
7	Rioolinvesteringen	€ 94.750	€ 1.635.250	n.n.b.	n.n.b.
7	Muur Hoofdstraat Mechelen	€ 200.000			
7	Maatregelen wateroverlast	€ 286.000			
7	Rehab. Landsraderweg Gulpen-Berghem (GRP)	€ 143.750			
7	Maatregelen wateroverlast PM	€ 250.000			
7	Relinen	€ 250.000			
7	Onvoorzien (GRP PM)	€ 57.500			
7	Projectleiding rioleringen	€ 168.317	€ 173.367	€ 178.568	€ 178.568
7	KRW buffer vijver Gulpen			€ 200.000	
		€ 2.799.195	**€ 2.000.495**	**€ 666.568**	**€ 178.568**

* vervangingsinvestering

Investeringen met maatschappelijk nut

Programma	Investering	2026	2027	2028	2029
2	Projectleiding wegen	€ 129.746	€ 133.638	€ 137.648	€ 137.648
2	Uitbreidingskrediet Wittemer Allee (wegen)	€ 1.328.000			
2	Burgerparticipatie civieltechnische werkzaamh	€ 70.000	€ 70.000		
2	Investeringen wegen	€ 187.220	€ 1.056.000		
2	Rehabilitatie wegenfonds	€ 841.025			
2	Rehab. Gulpenerweg	€ 125.000			
2	Rehab. Landsraderweg Gulpen-Berghem	€ 313.500			
2	Project Epen	€ 487.300			
2	Onvoorzien wegen	€ 140.000			
2	Investeringsplan straatverl. (masten)	€ 13.455	€ 27.100	€ 29.583	€ 28.740
2	Onderhoud wegen		€ 488.115		
2	Gladheidsmeldsysteem Eperheide*		€ 25.000		
Totaal		**€ 3.635.246**	**€ 1.799.853**	**€ 167.231**	**€ 166.388**

* nieuwe investering

Voor 2028 en 2029 geldt dat niet alle investeringsbedragen op dit moment al bekend zijn. Deze investeringsbedragen zullen onderdeel zijn van de op dit moment nog op te stellen beleidsplannen. Concreet gaat dit om het GRP 2028-2032 en het Wegenbeleidsplan 2028-2032.

Investeringen doorgeschoven naar 2026

Naar 2026 doorgeschoven investeringen met economisch nut

Programma	Investering	Cumulatief gevoteerd t/m 2025	Vermeerdering 2026	Werkelijke uitgaven t/m september 2025
0	Investeringsplan accommodatiebeleid	€ 3.953.466	€ 1.317.822	€ 295.909
0	Verduurzamen gemeentelijke gebouwen 2023	€ 2.948.480	€ 2.777.334	€ 171.146
4	Integraal huisvestingsplan (IHP)	€ 3.415.000	€ 1.468.163	€ 1.946.836
7	Muur Hoofdstraat Mechelen	€ 200.000	€ 200.000	€ 0
7	Relining 2024	€ 250.000	€ 174.406	€ 119.581
7	Maatregelen wateroverlast 2025	€ 286.000	€ 186.000	€ 11.241
7	rioolrec. Roodweg Epen	€ 151.800	€ 151.592	€ 208
7	Eys-Overeys transportriool (BTW-BCF)	€ 4.309.117	€ 159.881	€ 4.531.186
8	ontwerp en contractfase Sophianum	€ 565.000	€ 540.013	€ 24.987
8	Strategische grondaankoop	€ 3.000.000	€ 1.000.000	€ 0
Totaal		**€ 19.078.863**	**€ 7.975.211**	**€ 7.101.094**

Naar 2026 doorgeschoven investeringen met maatschappelijke nut

Programma	Investering	Cumulatief gevoteerd t/m 2025	Vermeerdering 2026	Werkelijke uitgaven t/m september 2025
2	Burg part civieltechn werkzaamheden 2025	€ 70.000,00	€ 70.000,00	€ 0,00
2	Rioolrec.Kap.Houbenstraat (wegen)	€ 170.500,00	€ 170.500,00	€ 0,00
2	Rehab Klein Hoogcruts-kom Slenaken	€ 38.500,00	€ 38.500,00	€ 0,00
2	Rivitalisering Wittemer Allee e.o.	€ 161.516,23	€ 838.483,00	€ 172.312,08
2	Parkeerplaats Looiersplein	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 0,00
3	Knopen Lopen	€ 140.000,00	€ 29.013,00	€ 43.288,73
3	Verantwoord op weg	€ 100.000,00	€ 73.000,00	€ 27.000,00
Totaal		**€ 730.516**	**€ 1.269.496**	**€ 242.601**

2.7 Geprognosticeerde balans

In dit hoofdstuk is de geprognosticeerde balans opgenomen. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20; lid 1) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren opnemen.
Deze balans is extracomptabel tot stand gekomen. In de eerste kolom cijfers zijn de balansstanden opgenomen zoals die in de jaarrekening 2024 zijn opgenomen. Daarnaast zijn de geraamde balansstanden per einde boekjaar opgenomen.

ACTIVA	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
VASTE ACTIVA						
Immateriële vaste activa	**46.806**	**562.251**	**565.952**	**551.827**	**537.702**	**523.577**
Onderzoek en ontwikkeling	24.987	550.875	565.000	550.875	536.750	522.625
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	21.819	11.376	952	952	952	952
Materiële vaste activa	**61.626.533**	**83.204.194**	**91.111.566**	**92.050.070**	**89.829.065**	**86.395.271**
Economisch nut	19.968.985	29.489.946	35.527.873	34.637.621	34.009.963	32.331.626
Economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven	26.009.269	32.616.812	33.210.331	34.390.862	33.909.822	33.272.177
Maatschappelijk nut	15.648.279	21.097.436	22.373.361	23.021.587	21.909.280	20.791.468
Financiële vaste activa	**2.510.971**	**2.501.245**	**2.482.035**	**2.460.775**	**2.439.898**	**2.416.834**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	483.340	483.340	483.340	483.340	483.340	483.340
Leningen aan deelnemingen	1.258.166	1.258.166	1.258.166	1.258.166	1.258.166	1.258.166
Leningen aan woningcorp.	621.975	562.249	500.539	436.779	370.902	302.838
Overige langl.leningen	147.490	197.490	239.990	282.490	327.490	372.490
Totaal vaste activa	***64.184.309***	***86.267.690***	***94.159.552***	***95.062.672***	***92.806.665***	***89.335.682***
VLOTTENDE ACTIVA						
Voorraden	**407.592**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onderhanden werk en bouwgronden in exploitatie	407.592	0	0	0	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**6.452.280**	**6.576.742**	**5.985.656**	**5.751.132**	**5.826.327**	**5.858.330**
Vorder. openbare lichamen	1.848.755	6.043.829	5.210.969	4.748.240	4.462.948	5.116.497
Overige vorderingen	4.479.607	456.483	740.768	969.035	1.329.522	707.976
Staat der Nederlanden	3.857	1.369	3.857	3.857	3.857	3.857
Rekening-courant SVn	120.062	75.062	30.062	30.000	30.000	30.000
Liquide middelen	**62.823**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kas en banksaldi	62.823	0	0	0	0	0
Overlopende activa	**2.473.319**	**1.438.947**	**1.738.171**	**1.811.908**	**1.865.586**	**1.713.653**
Totaal vlottende activa	***9.396.014***	***8.015.689***	***7.723.826***	***7.563.040***	***7.691.913***	***7.571.982***
Totaal activa	**73.580.323**	**94.283.378**	**101.883.378**	**102.625.712**	**100.498.578**	**96.907.664**

PASSIVA	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
VASTE PASSIVA						
Eigen vermogen	**10.200.789**	**8.298.737**	**9.237.789**	**8.941.161**	**8.870.731**	**8.844.239**
Algemene Reserve	6.433.428	6.370.583	7.918.053	7.918.053	7.918.053	7.918.053
Bestemmingsreserves	3.767.361	1.928.154	1.319.736	1.023.108	952.678	926.186
Rekeningresultaat	**1.754.623**	**47.128**	**158.476**	**168.328**	**95.023**	**1.224.290**
Voorzieningen	**2.984.878**	**3.739.194**	**2.960.686**	**2.800.655**	**2.705.114**	**2.863.123**
Verplichtingen/verliezen	647.930	903.651	647.930	647.930	647.930	647.930
Risico's	0					
Egalisatievoorzieningen	2.336.948	2.835.543	2.312.756	2.152.725	2.057.184	2.215.193
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**43.777.052**	**69.616.084**	**75.083.210**	**76.551.421**	**75.797.926**	**73.181.617**
Onderhandse leningen:						
- binnenlandse banken en financiele instellingen	43.771.977	41.295.583	38.817.205	36.336.779	33.854.236	31.369.505
- Nieuw aan te trekken leningen	0	28.320.501	36.266.005	40.214.642	41.943.691	41.812.112
Waarborgsommen	5.075	0				
Totaal vaste passiva	***58.717.342***	***81.701.142***	***87.440.162***	***88.461.565***	***87.468.795***	***86.113.270***
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto vlottende schulden met en rentetypische looptijd korten dan één jaar	**8.646.527**	**10.515.060**	**9.862.524**	**9.876.037**	**9.384.457**	**6.623.018**
Kasgeldleningen	3.000.000	4.216.000	4.000.000	4.000.000	3.431.917	785.984
Banksaldi	0					
Overige schulden	5.646.527	6.299.060	5.862.524	5.876.037	5.952.540	5.837.034
Overlopende passiva	**6.216.457**	**2.067.176**	**4.580.693**	**4.288.109**	**3.645.326**	**4.171.376**
Totaal vlottende passiva	***14.862.983***	***12.582.236***	***14.443.217***	***14.164.146***	***13.029.783***	***10.794.394***
Totaal passiva	**73.580.325**	**94.283.378**	**101.883.379**	**102.625.711**	**100.498.578**	**96.907.664**

2.8 Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Gulpen-Wittem	< 25.000 inwoners	Nederland
Bestuur en ondersteuning					
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens (begroting 2026)	9,95	Niet bekend	Niet bekend
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens (begroting 2026)	9,35	Niet bekend	Niet bekend
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens (begroting 2026)	€ 1.197	Niet bekend	Niet bekend
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens (begroting 2026)	9,4%	Niet bekend	Niet bekend
Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens (begroting 2026)	22,1%	Niet bekend	Niet bekend
Veiligheid					
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Stichting Halt	3 (2024)	9 (2024)	9 (2024)
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit	2,1 (2024)	2,6 (2024)	4,3 (2024)
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit	3,2 (2024)	3,6 (2024)	5,7 (2024)
Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit	0,7 (2024)	1,1 (2024)	1,2 (2024)
Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit	0,4 (2024)	0,8 (2024)	2,2 (2024)
Economie					
Functiemenging	Percentage	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	42,6 (2023)	49,8 (2023)	54,2 (2023)
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	LISA	213,0 (2023)	187,3 (2023)	181,8 (2023)

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Gulpen-Wittem	< 25.000 inwoners	Nederland
Onderwijs					
Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	3,5 (2024)	8,5 (2024)	6,7 (2024)
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	19 (2024)	21 (2024)	28 (2024)
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Percentage	DUO/Ingrado	2,0 (2024)	1,8 (2024)	2,3 (2024)
Sport, cultuur en recreatie					
Niet-sporters	Percentage	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	50,3 (2024)	44,1 (2024)	42,5 (2024)
Sociaal domein					
Banen	Per 1.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	618,4 (2023)	708,1 (2023)	836,6 (2023)
Jongeren met een delict voor de rechter	Percentage	CBS - Jeugdmonitor	1 (2023)	1 (2023)	1 (2023)
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage	CBS - Jeugdmonitor	3 (2023)	3 (2023)	6 (2023)
Netto arbeidsparticipatie	Percentage	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)	67,7 (2024)	73,8 (2024)	73,2 (2024)
Werkloze jongeren	Percentage	CBS - Jeugdmonitor	2 (2023)	1 (2023)	2 (2023)
Personen met een bijstandsuitkering	Per 10.000 inwoners	CBS - Reïntegratie	148,9 (2024)	176,0 (2024)	343,6 (2024)
Lopende reïntegratievoorzieningen	Per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS - Reïntegratie	124,4 (2024)	156,6 (2024)	203,1 (2024)
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	13,1 (2024)	13,1 (2024)	13,7 (2024)
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	0,8 (2024)	0,9 (2024)	1,0 (2024)
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	Geen data	0,4 (2024)	0,4 (2024)

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Gulpen-Wittem	< 25.000 inwoners	Nederland
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Per 10.000 inwoners	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	800 (2024)	669 (2024)	720 (2024)
Volksgezondheid en Milieu					
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	CBS - Huishoudelijk afval	83 (2023)	106 (2023)	148 (2023)
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	Percentage	Berekening VNG	21,5 (2022)	? (2022)	32,5 (2022)
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Gemiddelde WOZ-waarde	x € 1.000	CBS - Waarde onroerende zaken	357 (2025)	428 (2025)	398 (2025)
Nieuw gebouwde woningen	Per 1.000 woningen	ABF - Primos Woningvoorraad (Syswov)	2,45 (2024)	8,6 (2024)	8,4 (2024)
Demografische druk	Percentage	CBS Bevolkingsstatistiek	89,8 (2025)	82,0 (2025)	70,7 (2025)
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	x € 1	COELO - Atlas lokale lasten	1.092 (2025)	996 (2025)	957 (2025)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	x € 1	COELO - Atlas lokale lasten	1.226 (2025)	1.091 (2025)	1.050 (2025)

Bijlages

Bijlages

Bijlage 1: Samenstelling College van B&W

Mw. N. Ramaekers (Burgemeester)

Portefeuille:

- Algemeen bestuur
- Openbare Orde en Veiligheid
- Regionale Samenwerking/internationale Samenwerking (proces)
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Integriteit
- Communicatie en voorlichting
- Bevolking en Burgerlijke stand
- Handhaving
- Drank- en Horecawet
- Personeel & Organisatie
- Juridische Zaken
- Informatievoorziening en Automatisering
- In- en externe dienstverlening
- Cittaslow
- Luchthavens
- Leefbaarheid, burgerparticipatie en zelfsturing (procesbewaking)

Dhr. P. Franssen (Wethouder, 1e locoburgemeester)

Portefeuille:

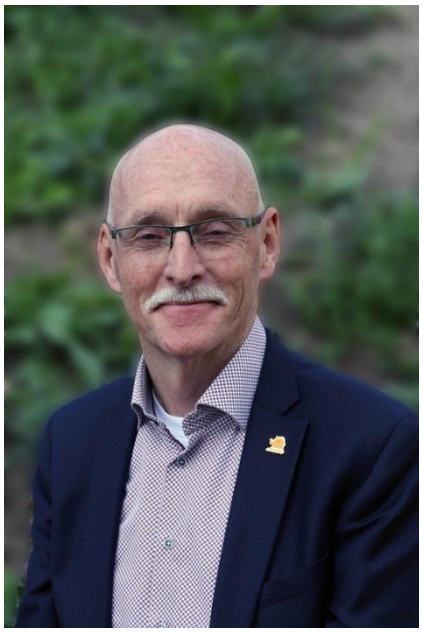
- Ruimtelijke Ontwikkeling en grondbeleid incl. Omgevingswet
- Omgevingsvergunningen
- Monumentenzorg / erfgoed
- Wonen en herbestemming leegstand
- Milieu
- Watermanagement / Waterveiligheid
- Openbare ruimte / Openbare werken
- Grondstoffenbeleid en Rd4
- Natuur en Landschap
- Huisvesting arbeidsmigranten / statushouders / vluchtelingen
- Leefbaarheid, burgerparticipatie en zelfsturing (inhoudelijk m.b.t. portefeuille

Dhr. F. Derksen (Wethouder, 2e locoburgemeester)

Portefeuille:

- Jeugdwet
- Participatiewet
- WMO
- Armoedebeleid
- Welzijn (breed)
- Inburgering statushouders
- Vervoer (leerlingen-, ouderen- en gehandicaptenvervoer)
- Onderwijs(gebouwen) (incl. nieuwbouw)
- Sociaal en maatschappelijk begeleiding ontheemden (statushouders en Oekraïners)
- Volksgezondheid
- Kunst en cultuur
- Subsidiebeleid
- Evenementen en markten
- Duurzaamheid
- Klimaatbeleid
- Leefbaarheid, burgerparticipatie en zelfsturing (inhoudelijk m.b.t. portefeuille)

(Dhr. J. Last, 3e locoburgemeester)

Portefeuille:

- Toerisme en Recreatie
- Economische Zaken en (nieuwe) werkgelegenheid
- Financiën, Belastingen en Verzekeringen
- Vastgoed
- Sportbeleid
- Beheer en Beleid (sport)accommodaties
- NV Vrijetijdscentrum Gulpen (NV VTC)
- Inkoop en Aanbesteding
- Verkeer en (openbaar) vervoer
- Leefbaarheid, burgerparticipatie en zelfsturing (inhoudelijk m.b.t. portefeuille)

Bijlage 2: Afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consument & Markt
AED	Automatische Externe Defibrilator
AEEA	Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur
AI	Artificiële Intelligentie
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASL	Afval Samenwerking Limburg
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BAL	Besluit Activiteiten Leefomgeving
BBL	Besluit Bouwwerken Leefomgeving
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BDTO	Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid
BGT	Basisregistraties Grootschalige Topografie
BIO	Baseline Informatieveiligheid Overheid of Begroting in één Oogopslag
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRO	Basisregistraties Ondergrond
BRP	Basis Rioleringsplan
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeente en Waterschappen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, en BBZ 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie
BV	Besloten Vennootschap
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCT	Civiel en Cultuur Techniek
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid
CEP	Centraal Economisch Plan
CMP	Circulair Materialenplan
CPB	Centraal Plan Bureau
CO2	Koolstofdioxide
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
dBOS	de Bieb Op School

DIV	Documentaire Informatievoorziening
DMJOP	Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESR	Europees Stelsel van Rekeningen
ESZL	Economische Samenwerking Zuid-Limburg
EU	Europese Unie
FTE	fulltime-equivalent
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GEO	Geografisch
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GIA	Geweld in Afhankelijkheidsrelaties
GIKJ	Gesloten en Intensief Klinische Jeugdhulp
GOAB	Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijke Rioleringsplan
HCL	Historisch Centrum Limburg
HRM	Human Resource Management
IBA	Individuele behandelingen afvalwater
ICT	Informatie en Communicatietechnologie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IKB	Individueel Keuzebudget
IMOC	(prijs)Index Materiële Overheidsconsumptie
IOAW	Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IT	Informatie Technologie
IV3	Informatie voor derden
IVP	Integraal Veiligheidsplan
IZA	Integraal Zorgakkoord
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
KCC	Klantcommunicatie
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LOS	Lokaal Offensief Stikstof

LTA	Landelijk Transitiearrangement
LVO	Limburgs Voortgezet Onderwijs
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MBA	Milieu Belastende Activiteiten
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplannen
MTO	Medewerkers Tevredenheidsonderzoek
NEN	Nederlandse Norm
NIS2	Network and Information Security
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
NV	Naamloze Vennootschap
NV VTC	NV Vrijetijdscentrum
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
ODZL	Omgevingsdienst Zuid-Limburg
OM	Openbaar Ministerie
OOT	Organisatie Ontwikkel Traject
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P&O	Personeel en Organisatie
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
POC	Percentage of Completion
POK	Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
Rd4	Reinigingsdiensten 4 (afvalverwerkingsbedrijf)
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RKMVC	Rooms-Katholieke Mechelse Voetbal Club
RSC	Regionaal Sorteercentrum
SPUK	Specifieke Uitkering
SVREZL	Structuur Visie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg
SZMH	Sociale Zaken Maastricht Heuvelland
TAM	Tijdelijke Alternatieve Maatregelen
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TPOD	Toepassingsprofielen Omgevingsdocumenten
TVW	Transitievisie Warmte
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VFL	Verordening Fysieke Leefomgeving
VHV	Volkshuisvesting
Vpb	Vennootschapsbelasting

VRZL	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
VT	Veilig Thuis
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Vereniging van Eigenaren
WEP	Wet Elektronische Publicaties
WHO	Wet Hergebruik Overheidsinformatie
WKB	Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen
WKB	Wet Kwaliteitsborging
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WMEBV	Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg
WSOB	Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening

Bijlage 3: Incidentele en structurele baten en lasten per programma

Recapitulatie begrotingsevenwicht	2026			2027			2028			2029		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma 0	-3.331.826	-204.000	-3.127.826	-3.016.558	0	-3.016.558	-2.990.539	0	-2.990.539	-3.030.226	0	-3.030.226
Lasten programma 1	-2.933.108	0	-2.933.108	-2.649.240	0	-2.649.240	-2.705.834	0	-2.705.834	-2.730.258	0	-2.730.258
Lasten programma 2	-2.713.662	0	-2.713.662	-2.980.613	0	-2.980.613	-3.135.291	0	-3.135.291	-3.145.863	0	-3.145.863
Lasten programma 3	-876.538	-5.000	-871.538	-895.631	0	-895.631	-907.642	0	-907.642	-909.908	0	-909.908
Lasten programma 4	-1.875.948	0	-1.875.948	-2.057.068	0	-2.057.068	-2.036.692	0	-2.036.692	-2.028.116	0	-2.028.116
Lasten programma 5	-4.034.109	-30.000	-4.004.109	-4.004.726	0	-4.004.726	-4.002.230	0	-4.002.230	-3.942.962	0	-3.942.962
Lasten programma 6	-18.484.585	-900.000	-17.584.585	-17.842.935	-180.000	-17.662.935	-17.597.489	0	-17.597.489	-17.481.788	0	-17.481.788
Lasten programma 7	-5.092.827	0	-5.092.827	-5.331.129	0	-5.331.129	-5.366.296	0	-5.366.296	-5.559.345	0	-5.559.345
Lasten programma 8	-2.065.654	0	-2.065.654	-2.091.201	0	-2.091.201	-1.964.000	0	-1.964.000	-1.991.944	0	-1.991.944
Totaal lasten programma's	**-41.408.256**	**-1.139.000**	**-40.269.256**	**-40.869.102**	**-180.000**	**-40.689.102**	**-40.706.014**	**0**	**-40.706.014**	**-40.820.411**	**0**	**-40.820.411**
Baten programma 0	2.606.503	0	2.606.503	2.304.361	0	0	2.218.321	0	2.218.321	2.065.871	0	2.065.871
Baten programma 1	427.255	0	427.255	78.755	0	0	78.755	0	78.755	78.755	0	78.755
Baten programma 2	79.562	0	79.562	79.562	0	0	79.562	0	79.562	79.562	0	79.562
Baten programma 3	14.700	0	14.700	14.700	0	0	14.700	0	14.700	14.700	0	14.700
Baten programma 4	356.805	0	356.805	356.805	0	0	356.805	0	356.805	356.805	0	356.805
Baten programma 5	135.189	0	135.189	135.189	0	0	135.189	0	135.189	135.189	0	135.189
Baten programma 6	4.875.176	1.400.000	3.475.176	3.738.277	280.000	0	3.475.765	0	3.475.765	3.478.360	0	3.478.360
Baten programma 7	5.160.035	0	5.160.035	5.466.289	0	0	5.701.114	0	5.701.114	5.930.210	0	5.930.210
Baten programma 8	621.000	226.000	395.000	466.000	0	466.000	466.000	0	466.000	466.000	0	466.000
Totaal baten programma's	**14.276.225**	**1.626.000**	**12.650.225**	**12.639.938**	**280.000**	**466.000**	**12.526.211**	**0**	**12.526.211**	**12.605.452**	**0**	**12.605.452**
Saldo van baten en lasten programma's	**-27.132.031**	**487.000**	**-27.619.031**	**-28.229.164**	**100.000**	**-40.223.102**	**-28.179.803**	**0**	**-28.179.803**	**-28.214.959**	**0**	**-28.214.959**
Lasten algemeen dekkingsmiddel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten overhead	-11.809.455	0	-11.809.455	-11.019.028	0	-11.019.028	-10.936.299	0	-10.936.299	-10.871.874	0	-10.871.874
Lasten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten onvoorzien	-15.000	0	-15.000	-15.000	0	-15.000	-15.000	0	-15.000	-15.000	0	-15.000
Totaal lasten diverse	**-11.824.455**	**0**	**-11.824.455**	**-11.034.028**	**0**	**-11.034.028**	**-10.951.299**	**0**	**-10.951.299**	**-10.886.874**	**0**	**-10.886.874**
Baten algemeen dekkingsmiddel	38.767.577	0	38.767.577	39.088.292	0	39.088.292	39.109.095	0	39.109.095	40.241.032	0	40.241.032
Baten overhead	22.100	0	22.100	22.100	0	22.100	22.100	0	22.100	22.100	0	22.100
Baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten diverse	**38.789.677**	**0**	**38.789.677**	**39.110.392**	**0**	**39.110.392**	**39.131.195**	**0**	**39.131.195**	**40.263.132**	**0**	**40.263.132**
Saldo van diverse	**26.965.222**	**0**	**26.965.222**	**28.076.364**	**0**	**28.076.364**	**28.179.896**	**0**	**28.179.896**	**29.376.258**	**0**	**29.376.258**
Totale saldo van baten en lasten van de programma's en diverse	**-166.809**	**487.000**	**-653.809**	**-152.800**	**100.000**	**-12.146.738**	**93**	**0**	**93**	**1.161.298**	**0**	**1.161.298**
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	325.285	298.793	26.492	296.628	270.136	26.492	70.430	43.938	26.492	26.492	0	26.492
Geraamd resultaat	**325.285**	**298.793**	**26.492**	**296.628**	**270.136**	**26.492**	**70.430**	**43.938**	**26.492**	**26.492**	**0**	**26.492**
Totaal lasten	-53.232.712	-1.139.000	-52.093.712	-51.903.130	-180.000	-51.723.130	-51.657.313	0	-51.657.313	-51.707.285	0	-51.707.285
Totaal baten	53.391.187	1.924.793	51.466.394	52.046.958	550.136	51.496.822	51.727.836	43.938	51.683.898	52.895.076	0	52.895.076
Baten - Lasten	**158.476**	**785.793**	**-627.317**	**143.828**	**370.136**	**-226.308**	**70.523**	**43.938**	**26.585**	**1.187.790**	**0**	**1.187.790**

GEMEENTE
Gulpen-Wittem